

INDIJANCI U SEDMOGODIŠNJEM RATU U AMERICI

Šantić, Ivan

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:172:076389>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-13**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of humanities and social sciences](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

DIPLOMSKI RAD

INDIJANCI U SEDMOGODIŠNJEM RATU U AMERICI

IVAN ŠANTIĆ

SPLIT, 2021.

Odsjek za povijest
Filozofski fakultet sveučilišta u Splitu
Europska i svjetska novovjekovna povijest

Indijanci u Sedmogodišnjem ratu u Americi

Student:
Ivan Šantić

Mentor:
prof. dr. sc. Josip Vrandečić

Split, rujan 2021.

Sadržaj:

1. Uvod	str. 1
2. Odnosi Irokeza i ostalih Indijanaca s doseljenicima	
2.1. Irokeška povijest prije dolaska Europljana	str. 2
2.2. Prvi kontakti Irokeza s doseljenicima	str. 3
2.3. Francuski savez s Indijancima <i>pays d'en hauta</i>	str. 4
2.4. Politika Irokeza prema kolonijama	str. 5
2.5. Važnost doline rijeke Ohio	str. 6
2.6. Jačanje irokeškog utjecaja	str. 7
2.7. Dogovori oko zemljišnih posjeda Indijanaca	str. 8
2.8. Rat Kralja Georgea	str. 9
3. Predratna zbivanja u dolini Ohio	
3.1. Odnos trgovaca s Indijancima doline Ohio	str. 10
3.2. Francuski odgovor na dolazak Britanaca u dolinu Ohio	str. 10
3.3. Interes investitora za dolinu Ohio	str. 11
3.4. Napad na Pickawillany i njegove posljedice	str. 12
3.5. Francuski planovi za dolinu Ohio	str. 13
3.6. Britanske protumjere	str. 14
4. Kobni događaj koji je pokrenuo ratna zbivanja	
4.1. Britanci gube Forks	str. 15
4.2. Washingtonova misija	str. 16
4.3. Masakr kod Laurel Ridgea	str. 17
4.4. Utvrda Necessity	str. 19
5. Prve godine rata	
5.1. Pripreme za nadolazeći rat	str. 21
5.2. Kongres u Albanyu	str. 22
5.3. Braddock preuzima zapovjedništvo	str. 22
5.4. Braddockov odnos prema Indijancima	str. 23
5.5. Bitka kod Monongahela	str. 25
5.6. Posljedice Braddockovog poraza	str. 27
5.7. Ekspedicije Shirleya i Johnsona	str. 27
6. Kriza francusko-indijanske suradnje	
6.1. Loudoun i Montcalm	str. 29
6.2. Pad utvrde Oswego	str. 30

6.3. Obrana Pennsylvanije	str. 31
6.4. Pregovori s Teedyuscungom	str. 32
6.5. Loudounovi planovi za 1757.	str. 33
7. Prekretnica u odnosima s Indijancima	
7.1. Odaziv Indijanaca na francuski poziv za rat	str. 33
7.2. Opsada utvrde William Henry	str. 35
7.3. Masakr kod utvrde William Henry	str. 37
7.4. Posljedice masakra	str. 38
8. Preokret u ratnim zbivanjima i indijanskoj diplomaciji	
8.1. Stanje u provincijama 1757.	str. 39
8.2. Pregovori u Eastonu 1757.	str. 40
8.3. Planovi za 1758.	str. 41
8.4. Bitka kod Ticonderoge	str. 42
8.5. Opsada Louisbourga	str. 43
8.6. Pad utvrde Frontenac	str. 43
8.7. Forbesova diplomacija	str. 45
8.8. Pregovori u Eastonu 1758.	str. 47
8.9. Pad utvrde Duquesne	str. 49
9. Zadnje godine rata i irokeška podrška Britancima	
9.1. Pittovi planovi za 1759.	str. 50
9.2. Osiguravanje Forksa	str. 51
9.3. Šest Nacija prekida s politikom neutralnosti	str. 52
9.4. Opsada utvrde Niagara	str. 53
9.5. Opsada Quebeqa	str. 55
9.6. Ratna zbivanja 1760.	str. 57
9.7. Predaja Montreala	str. 58
9.8. Važnost Indijanaca za Amherstov uspjeh	str. 59
9.9. Završetak Sedmogodišnjeg rata	str. 60
10. Čerokeški rat kao posljedica Sedmogodišnjeg rata	
10.1. Uzroci rata s Čerokezima	str. 61
10.2. Početak sukoba	str. 62
10.3. Pad utvrde Loudoun	str. 63
10.4. Grantova kažnjenička ekspedicija	str. 64
10.5. Posljedice rata s Čerokezima	str. 65

11. Pontiacova pobuna

11.1. Amherstove reforme	str. 65
11.2. Naseljavanje pograničnih područja	str. 66
11.3. Religijska pozadina indijanske pobune	str. 68
11.4. Početak Pontiacove pobune	str. 69
11.5. Amherstov odgovor na pobunu	str. 70
11.6. Privremeno primirje	str. 72
11.7. Halifaxova proklamacija	str. 73
11.8. Pokušaj uspostave mira	str. 73
11.9. Kraj Pontiacove pobune	str. 75

12. Sudbina Indijanaca

12.1. Posljedice Pontiacove pobune	str. 77
12.2. Budućnost odnosa s Indijancima	str. 78

13. Zaključak

str. 80

14. Sažetak

str. 82

15. Summary

str. 83

16. Bibliografija

str. 84

1. Uvod

Sedmogodišnji ili Francusko-Indijanski rat, kako su ga tadašnji kolonisti nazivali, je vjerojatno najvažniji događaj koji se dogodio u Sjevernoj Americi u osamnaestom stoljeću. Zbog isticanja važnosti osnutka Sjedinjenih Američkih Država u svima poznatom Američkom ratu za neovisnost koji su trinaest kolonija povele protiv Britanaca, Sedmogodišnji rat koji je zapravo oblikovao budućnost tih trinaest kolonija zapao je u određenu vrstu povijesne pozadine. Prvi puta je u osamnaestom stoljeću rat završio odlučujućim porazom jednog od sudionika, te je pokrenut niz događaja koji će oblikovati budućnost kolonija i dovesti do Američkog rata za neovisnost.

Ono što će biti fokus ovog diplomskog rada jest koliko je bitna bila uloga Indijanaca u Sedmogodišnjem ratu. Naime, sam rat možda ne bi ni počeo na način na koji je da jedan poglavica nije očajnički pokušavao spriječiti Francuze da zauzmu kontrolu na dolinom Ohio, niti bi tekao slijedom kojim je tekao, niti završio kako je završio, da nije bilo njihove uloge u ratnim i političkim zbivanjima kao saveznika, neprijatelja, pregovarača i neutralnih stranaka. Zbog toga će se obratiti posebna pozornost na prve kontakte s Europljanima i zbivanja koja su prethodila ratu, na trenutke u ratu u kojima je indijanska prisutnost bila od velike važnosti, na odnose i Britanaca i Francuza prema Indijancima, na pregovore i dogovore koji su oblikovali pozadinska zbivanja te pridonos Indijanaca britanskoj pobjedi. Također je važno uzeti u obzir posljedice rata na britansko-indijanske odnose, što se najbolje može učiniti promatranjem dviju epizoda, Čirokeškog rata i takozvane Pontiacove pobune. Način na koji će one biti zaključene i lekcije koje će sudionici izvući iz njih će oblikovati budućnost Indijanaca na području Sjeverne Amerike.

2. Odnosi Irokeza i ostalih Indijanaca s doseljenicima

Irokeška povijest prije dolaska Europljana

Do 1754. je vladala određena ravnoteža između Britanskih i Francuskih kolonija te Irokeza koji su se nalazili na geografski i politički ključnom području, od rijeke St. Lawrencea preko jezera Ontario do otoka Roanoke.¹ To im je omogućavalo neovisnost od jednih i drugih kolonija kao i utjecaj na događaje koje su se odvijali na graničnim područjima. Upravo će njihovo djelovanje, odnosno djelovanje poglavice Tanaghriisona, označiti početak sedmogodišnjeg sukoba. Kako bi se moglo razumjeti zašto su se događaji razvijali na način na koji jesu, potrebno je znati što se sve događalo još do razdoblja kada su se irokeška plemena ujedinila.

Prema irokeškoj tradiciji i legendama, u drevna vremena je postojalo razdoblje velikih sukoba između pet nacija. Po običajima i tradiciji se očekivalo da se smrt člana obitelji plati patnjom, otmicom ili krvlju člana obitelji koja je uzrokovala njegovu smrt. Takva vrsta krvne osvete je vodila konstantnim sukobima koji su činili svakodnevnicu pet nacija sve dok im jednog dana nadnaravno biće po imenu Deganawidah nije pokazalo rituale mira i darivanja kojima se moglo oplakati izgubljenje članove obitelji bez daljnog krvoprolića. Kako bi se očuvali rituali i mir koji im je Deganawidah obznanio, poglavice nacija su se okupili pod Stablom Velikog Mira u naselju Onondaga, koje će kasnije postati simboličkim centrom irokeškog svakodnevnog života, kako bi oformili Veliko Vijeće.² Tako je otprilike tri stoljeća prije početka Sedmogodišnjeg rata nastala je Velika Liga Mira i Moći, savez koji je ujedinjavao pet irokeških nacija, Mohawke, Oneide, Onondagae, Cayuge i Senece. Svaka nacija je imala preko svojih poglavica glas u vijeću, a dok su ostali glasovali, Onondage su imale ulogu arbitera ili predsjednika zvanu "čuvar vatre".³

Nakon osnivanja Velikog Vijeća i Lige, Pet Nacija je započelo širenje svojih vjerovanja osnivajući savezništva s drugim grupama Indijanaca te uzimajući one slabije grupe pod svoju zaštitu. Oni koji bi pak odbili savezništvo smatrani su neprijateljima jer je prema vjerovanju Pet Nacija pokoravanje onih koji im se protive

¹SPENCE, *North American Indians*, str. 23

²ANDERSON, *Crucible of War*, str. 13

³COLLIER, *Indijanci obiju Amerika*, str. 175

također bio način da se te iste povede na put prema miru. Zbog toga je gotovo dva stoljeća prije kontakta s doseljenicima Velika Liga bila gotovo konstantno u sukobima s drugim indijanskim nacijama, ali je ujedno i širila broj svojih saveznika.

U razdoblju kada će se Irokezi susresti s europskim doseljenicima i kolonijalnim silama, članovi Velikog Vijeća preuzeti će ulogu ratnih poglavica Pet Nacija, ali će se nastojati baviti i pitanjima vezanima za međusobnu dobrobit svih članova Nacija. Dok su stariji poglavice, "sachemi", i dalje obnašali simboličnu ulogu u vladanju i održavali potrebne ritualne obrede, mladi poglavice su imali ulogu ratnih vođa te su sada po prvi put uspjeli postići čvrste međusobne odnose i savezništvo te će upravo u ratnom vijeću započeti ideja Irokeške Konfederacije sposobne složno upravljati i baviti se vanjskim pitanjima. Tako će Velika Liga biti osnova za stvaranje čvršćeg saveza, Irokeške Konfederacije. Njihove političke i vojne funkcije su se uglavnom preklapale, ali dok se Liga pretežito bavila odnosima i održavanjem mira između pet nacija, Konfederacija se bavila odnosima s doseljenicima i indijanskim društvima koja nisu bila dio njihovog saveza, a s vremenom će razviti i diplomatski sistem utemeljen na praksi darivanja i sućutnim ceremonijama.

Prvi kontakti Irokeza s doseljenicima

Kada su se u 17. stoljeću na rubnim područjima irokeškog teritorija pojavili prvi doseljenici, kontakt između dviju strana je označio početak razmjene dobara, ali i pojavu novih i dotad nepoznatih bolesti za domorodačko stanovništvo te novi i puno razorniji način ratovanja uz pomoć vatrenog oružja. Nizozemski trgovci su rado trgovali s Irokezima davajući im oružje i streljivo u zamjenu za krzna, time učinivši Irokeze jednim od najopasnijih i najborbenijih indijanskih naroda na tom području. Kroz sljedećih pola stoljeća, Irokezi su pokorili ili protjerali grupe Indijanaca s područja Velikih Jezera, poput Hurona, Eeria i Neutralaca, te ispraznili dolinu rijeke Ohio u kojoj su boravili Monongahela, Shawnee i druge manje skupine. Konstantni sukobi su ipak s vremenom iscrpili Irokeze te kada Englezi 1664. preuzimaju Novu Nizozemsku i time zaustavljaju nabavu oružja i streljiva, Irokezi nisu imali izbora nego zaustaviti ratovanje. Od 1665. do 1667., svaka od Pet Nacija je pristala na

primirje s Novom Francuskom, dobavljačem oružja za njihove protivnike, te je time označen kraj sukoba.

Kako je nastupio mir tako se i irokeška demografska slika popravila, no pojavili su se novi problemi uzrokovani kontaktom s doseljenicima. Francuski Jezuiti su počeli uspješno preobraćavati dio Irokeza, ponajviše Mohawke, dok će veliki udarac imati i odcjepljenje Caughnawagasa koji su prešli na katoličanstvo. Preobraćavanja će dovesti do unutarnje podijele među Pet Nacija na Frankofile, neutraliste i Anglofile. U Konfederaciji će naposljetku prevladati Anglofili te će 1677. s upravom New Yorka, a poslije i s kolonijama od Virginije do Nove Engleske, sklopiti trgovački i strateški savez nazvan Covenant Chain. Irokezima je više odgovarala službena diplomacija, a ne djelovanje preko medijatora, te su stoga bili skloniji Britancima nego Francuzima.⁴ Britanci su tako počeli dobavljati oružje Konfederaciji i ohrabrivati agresivniju vanjsku politiku Irokeza prema Francuzima.

Francuski savez s Indijancima *pays d'en hauta*

Francuzi su još od vremena prvih doseljenika uspijevali postići iznimno dobre odnose s Indijancima. Razlog tako dobrih odnosa s je bila činjenica da su Francuzi došli trgovati s njima, a ne posjedovati njihove zemlje, te su tražili nakonost Indijanaca, prihvatili njihov način života i često sklapali brakove s njima.⁵ U razdoblju prije početka Rata kralja Williama, Francuzi su tako uspjeli stvoriti čvrst savez s izbjegličkim grupama zvanima *pays d'en haut* koje su govorile Algonquian i bile protjerane prema jezeru Michigan u prvoj polovici stoljeća od strane irokeških ratnika. Francuzi su uspjeli osnažiti savez s njima postavljajući misionare, trgovce i časnike na mjesta "očeva". Ta uloga je već postojala među Indijancima *pays d'en hauta*, ali prvotni "očevi" su imali ulogu stvaranja mira te iako su imali određeni utjecaj nisu mogli direktno upravljati. Tu su nastupili već navedeni francuski medijatori kojima nije bilo teško preuzeti ulogu "oca" međusobno podijeljenih izbjeglica kojima je jedina zajednička stvar bilo prošlo neprijateljstvo s Irokezima. Naziv među izbjeglicama za francuskog guvernera, a i druge francuske "očeve" je bio "Onontio", te su se pod njihovim vodstvom naselja izbjeglica ujedinila u savez. Tako

⁴SNOW, *The Iroquis*, str. 121

⁵COLLIER, *Indijanci obiju Amerika*, str. 168

su za vrijeme irokeškog saveza s Britancima, Francuzi stvorili dobru protumjeru učvrstivši svoj odnos s poglavcima koji su vodili izbjegličke grupe kroz darivanja, trgovinu, naglašavanje zajedništva i oboružavanje.

Politika Irokeza prema kolonijama

S novim sukobima, Irokezi su trpili poraz za porazom te shvativši kako Englezi nisu previše korisni kao vojni saveznici dolazi do ponovnog unutarnjeg neslaganja između Frankofila, Anglofila i neutralista. Naposljetku su se vođe uspjeli složiti i preko diplomata istovremeno dogovoriti primirje s Francuzima u Montrealu i obnoviti savez s Englezima u Albanyju. Ovim mirom 1701., zvanim Grand Settlement, Pet Nacija je uspjelo očuvati neovisnost i osigurati svoju neutralnost u nadolazećem razdoblju. S vremenom je odluka o držanju postrani prerasla u ideju kako je moguće izigravati kolonijalne sile te tako spriječiti prevlast jedne ili druge. Na taj način je irokeška neutralnost postala temelj unutarnje stabilnosti među Nacijama i izvor mogućnosti da utječu na odnose između kolonija.

Pet Nacija je neutralnost također iskoristilo za tri cilja: prvi je bila obnova neprijateljstva prema Čerokezima i Catawbama u Južnoj Carolini, drugi je suradnja s vlastima u Pennsylvaniji kako bi preuzeli kontrolu nad Indijancima i zemljom na južnim granicama irokeške zemlje, a treći cilj je bio mir s Indijancima *pays d'en haut*.⁶ Prvi cilj, obnova neprijateljstva, je omogućavala mladim ratnicima da zasluže svoju ulogu u društvu, ali i da se nastavi s uzimanjem zarobljenika. Drugi cilj bi im omogućio ulogu zaštitnika nad Shawneema i Delawareima, koji su djelovali kao barijera prema jugu i područje obnove zaliha prije pohoda na Catawbe i Čerokeze, ali bi isto tako, jednom kada bi ih vlasti u britanskim kolonijama priznale kao zagovornike Shawneea i Delawarea, mogli bez problema činiti što žele s ta dva plemena i njihovim zemljama. Treći cilj, primirje s Indijancima *pays d'en haut*, im je omogućavao zaštitu središta svojeg teritorija s te strane, ali je ujedno značio očuvanje njihovog položaja kao medijatora. Samo su preko njih Britanci i Daleki Indijanci, indijanski narodi koji su se nalazili dublje u unutrašnjosti, mogli komunicirati i trgovati.

⁶ANDERSON, *Crucible of War*, str. 15

Važnost doline rijeke Ohio

Sljedećih pola stoljeća Irokezi su imali diplomatsku prednost u Sjevernoj Americi, uvjerivši Britance kako su predstavnici Delawarea i Shawneea te kako su pravomoćni vlasnici zapadnih teritorija. Najvažnije za buduće događaje je to što su uz pomoć ovih taktika preuzeli kontrolu nad područjem Ohia, regije koja je bila strateški važna i Francuzima i Britancima, no izvan dohvata jednih i drugih. Francuzi su htjeli pristup dolini rijeke Ohio jer bi im omogućila najučinkovitiji put do njihovih kolonija na području Illinoisa. Kada bi se uspješno povezali, Francuzi bi okružili Britance i ograničili ih na područje istočno od Apalačkog gorja, onemogućivši im pristup prema unutrašnjosti preko rijeka. Nadali su se kako bi to ne samo spriječilo njihovo širenje u Sjevernoj Americi, već i kako bi time natjerali Veliku Britaniju da usmjeri dodatne resurse za zaštitu kolonija što bi značilo manje resursa utrošenih na sukobe u Europi. Što se tiče samog vlasništva nad dolinom rijeke Ohio, Francuzima je odgovaralo da pripada neutralnim Irokezima sve dok imaju pravo na prolaz prema jugu i trgovinu jer onda oni sami ne bi morali trošiti resurse na njenu okupaciju.

Britanci su bili svjesni opasnosti koju je povezivanje francuskih kolonija značilo za njih. S obzirom da je dolina rijeke Ohio bila na perifernom području i Virginije i Pennsylvanije, obje su tvrdile kako dolina pripada njima, no kolonisti to udaljeno područje nisu namjeravali naseliti sve dok nije bilo potrebno. Dok jednog dana ne bi započeli s kolonizacijom doline, Britancima je jedino bilo bitno da Francuzi nemaju kontrolu nad njom.

Irokezi su uspjeli uvjeriti obje kolonijalne sile kako je dolina rijeke Ohio pripala njima kroz ratna osvajanja, što i nije bilo toliko teško za povjerovati s obzirom na dotadašnja ratna događanja. Nakon što su dolinu napustili izvorni stanovnici, Seneci su počeli koristiti gornje riječne tokove kao lovišta, a s vremenom se dio njih naselio između jezera Erie i rijeke Allegheny za stalno, nazvavši se Mingosima. Od 1720. pa nadalje, u dolinu su se naseljavati počeli i drugi narodi pod zaštitom Irokeza, poput Shawneea s područja Južne Caroline, Tennesseea i Pennsylvanije,⁷ i Delawarea koji su prvotno živjeli na području New Jerseya, toku rijeke Delaware u

⁷GRANT, *Concise encyclopedia of the American Indian*, str. 283

Pennsylvaniji, zapadnom Long Islandu, Manhattanu i Staten Islandu.⁸ Kao glasnogovornici naroda u dolini rijeke Ohio postavljeni su takozvani "half-kings", polu-kraljevi, koji su mogli pregovarati, ali ne i donositi odluke, bez pristanka poglavica iz Onondagae. Tako se na čelu sela Logstown nalazio Tanaghrisson, Catawba koji je kao dječak zajedno s majkom zarobljen i prisvojen Senecama, te će imati bitnu ulogu za daljnja zbivanja. Irokeška kontrola nad dolinom rijeke Ohio je u biti bila daleko od čvrste uprave jer je ovisila o tome koliko su Mingosi, Shawnee i Delaware voljni slušati polu-kraljeve te koliko su sami polu-kraljevi voljni slušati političke odluke donesene daleko u centru irokeškog teritorija, naselju Onondaga.

Prividnom kontrolom nad dolinom rijeke Ohio, Onondaga je postala središnja točka političkog balansiranja između Francuza i Britanaca, što su Irokezi vješto iskorištavali. Britanci su bili posebno podložni manipulaciji jer nisu imali čvrsti kontakt s nijednim drugim indijanskim narodima, a Konfederacija je tvrdila kako ima kontrolu nad izrazito velikim brojem ratnika, uključujući one koji su pripadali Dalekim Indijancima.

Jačanje irokeškog utjecaja

Dobri politički odnosi s Konfederacijom, s francuske i britanske strane, su održavani praksom darivanja. U početku se to odvijalo kroz tradicionalne rituale i darove, kao što su bile uzice ili pojasevi s wampum perlama koje su se koristile kao sveti medij koji je ojačavao snagu izrečenih riječi i dogovora, a i same uzice su predstavljale vezu između Irokeza i Europljana. Wampum pojasevi su se sastojali od malih cilindričnih perli dugih 5 do 7 milimetara i širokih 1.5 milimetara nanizanih na uzice.⁹ Perle wampuma su se mogle koristiti i pojedinačno kao valuta, a dobivale su se bojanjem unutarnjeg dijela školjki u bijelu i ljubičastu boju. S vremenom su te tradicionalne i simbolične darove počele zamjenjivati tkanine, oružje, streljivo, alkohol, oruđe i slično. Konfederacija je onda ta dobra mogla trgovati za kvalitetna krzna koja su dobavljale grupe Indijanaca na sjeveru, te ih koristiti i za očuvanje utjecaja nad grupama pod svojom kontrolom.

⁸GRANT, *Concise encyclopedia of the American Indian*, str. 109

⁹KING, *First peoples, first contacts: native peoples of North America*, str. 48

Može se zaključiti kako je početkom 18. stoljeća Irokezima bilo najbitnije uspješno manevrirati između Francuza i Britanaca, osigurati vlastito preživljavanje te paziti da ne postanu ovisni o nijednoj strani. U Ratu Kraljice Ane, 1701. - 1713., to je značilo česte pregovore kojima su osiguravali suradnju s obje strane, ali i izbjegavali umješnost u sukobe što je više moguće.¹⁰ Kada ne bi imali izbora nego vojno pomoći Britancima radi očuvanja dobrih odnosa, Irokezi su nalazili načine da se spriječe vojni sukobi. Tako su 1709. toliko dugo odgađali planiranu invaziju Kanade da se moralo odustati od plana, a 1711. su se s prividnim zadovoljstvom pripremali za novi napad dok su potajno poslali glasnike Francuzima i upozorili ih na opasnost te tako ponovno spriječili sukob. Poslije tog rata je uslijedio tridesetogodišnji mir tijekom kojega su Irokezi redovito slali izaslanike objema stranama i pazili da se očuvaju dobri trgovinski odnosi.

U razdoblju mira, 1722. Irokezi su ojačali primivši u Veliku Ligu i šestu naciju, Tuscarore.¹¹ Također su osnažili utjecaj nad dolinom rijeke Ohio službeno uspostavivši naselja Mingosa, Shawneeja i Delawarea na tom području. Ojačali su i njihovi odnosi s britanskim kolonijama. Rastom snage Velikog Saveza, rasti će i njihova samouvjerenost da mogu kontrolirati odnose u Sjevernoj Americi, no u biti će mogućnost manevriranja s obje strane padati te će doba neutralnosti brzo doći k kraju.

Dogovori oko zemljišnih posjeda Indijanaca

Kroz 1740-te i 50-te će početi slabjeti irokeški utjecaj i na kolonijaliste isto kao i na druge narode koje su trebale štiti, a prvi primjer toga je Eastonski Dogovor. Delaware su živjeli na području današnje Pennsylvanije još prije nego što je Amerika uopće otkrivena od strane Europljana i par stoljeća prije nego li su postali štitićenici Irokeza. 1737. je došlo do ugovora o prodaji zemlje zvanog "Walking Purchase" kojim je obitelj Penn navodno kupila više od dvije trećine teritorija na kojem su Delaware živjeli. Predstavnici Šest Nacija su 1742. na Eastonskom Dogovoru potvrdili ispravnost te prodaje, iako je bila neispravna, kako bi učvrstili odnose s kolonijalistima. Od tada će predstavnici Šest Nacija djelovati kao pregovarači prilikom prodaja prava na naseljavanje indijanske zemlje na području Pennsylvanije.

¹⁰ANDERSON, *Crucible of War*, str. 20

¹¹GRANT, *Concise encyclopedia of the American Indian*, str. 168

Delaware, koji su sada ostali bez svoje zemlje, su preseljeni na područje doline Wyoming u blizinu Shawneeja koji su tamo bili već nekoliko desetljeća. Iako nisu mogli ništa učiniti u tom trenutku, njihovo nezadovoljstvo načinom na koji Šest Nacija djeluje i novim doseljenicima koji su im uzeli zemlju će polako rasti. Dijelovi Shawneeja i Dealawarea su također bili premješteni na područje Ohia gdje će biti još udaljeniji od Onondage te će rastom broja izbjeglica premještenih na to područje slabiti irokeški utjecaj nad njime.

Još bitniji je bio Dogovor u Lancasteru 1744. između predstavnika Irokeza i predstavnika Pennsylvanije, Marylanda i Virginije. Na tom dogovoru, Velika Liga je dobila značajne darove uključujući priznanje svih triju kolonijalnih uprava kako je Onondaga upravno središte za sva ostala manja južna indijanska plemena u čije ime Irokezi mogu govoriti kao što su to već činili za Delaware i Shawneeje, te dozvolu za nabavljanje zaliha i prolaz kroz Virginiju na putu u ratne pohode prema Čerokezima i Catawbama. Ono što su u zamjenu dali kolonijalistima je bilo pravo vlasništva nad cijelim područjima Marylanda i Virginije. Glavni predstavnik iz Onondagae nije bio svjestan kako je zapravo prodao vlasništvo nad cijelom dolinom Ohio. Već u proljeće 1745. Virginijska uprava je prodala dio zemlje u Ohiou zemljišnim investitorima sa sjevera, no njihove namjere s tom zemljom će biti odgođene zbog početka Rata Kralja Georgea sve do kraja istog.

Rat Kralja Georgea

Slabljenjem utjecaja Konfederacije nad tim područjem, kao i nad narodima koji su tamo preseljeni, područje Ohia postaje mjesto interesa Francuza isto kao i Britanaca, a sama Velika Liga počinje gubiti utjecaj i postaje sve manje važna u očima kolonija. Značajni problem za Ligu je nastao kada su Mohawci, najveći anglofili unutar Šest Nacija, zanemarili neutralnost i stali na stranu New Yorka tijekom Rata Kralja Georgea. Mohawci su krenuli u nekoliko ratnih pohoda, 1746., 1747. i 1748. godine, no sami New Yorčani nisu bili previše voljni sudjelovati u sukobima. Francuzi nisu poduzeli neke veće vojne mjere osim izgradnje nekolicine utvrda jer njihovo trgovanje krznom nije previše patilo od tih napada. Dapače, Mohawci su bili ti koji su trpili velike gubitke. Pridruživanjem Mohawka uz Britance,

oslabljen je položaj neutralnosti Irokeza i ubrzan plan širenja Britanaca u dolinu rijeke Ohio.

3. Predratna zbivanja u dolini Ohio

Odnos trgovaca s Indijancima doline Ohio

Još tridesetih su trgovci koji su trgovali s Delawareima i Shawneeima pratili svoje klijente na nove teritorije, odnosno dolinu rijeke Ohio. Završetkom Rata Kralja Georgea, mnogi Indijanci koji su prije trgovali s Francuzima to sada više ne mogu zbog posljedica ratnih zbivanja te se obraćaju britanskim trgovcima koji koriste priliku i nude svoju robu po puno povoljnijoj cijeni nego Francuzi. Tako u kontakt s Britancima dolaze i plemena poput Miamia i Wyandota koji su dotad trgovali isključivo s francuskim trgovcima. Trgovac imenom George Croghan 1749. uspostavlja stalno trgovačko mjesto u naselju Pickawillany koje je pripadalo Miami Indijancima. Kroz sljedećih par godina, opseg njegove trgovine je obuhvaćao dijelove rijeka Ohio i Kentucky. S obzirom da su njihovi savezi ovisili o trgovini s Indijancima, Francuzi nisu mogli ignorirati Croghana i njegovo preotimanje njihovih klijenata te su čak izdali nagradu za njegov scalp. Sam Croghan cijelu situaciju nije shvaćao previše ozbiljno, no to pokazuje kako su se Francuzi uistinu bojali britanskog preuzimanja kontrole nad dolinom rijeke Ohio, misleći kako su trgovci na tom području samo početak agresivnog preuzimanja koje treba spriječiti.

Francuski odgovor na dolazak Britanaca u dolinu Ohio

Pojavom trgovaca u dolini rijeke Ohio, guverner-general Nove Francuske, comte de La Galissoniere, 1749. u dolinu šalje vojni odred koji je predvodio kapetan Pierre-Joseph de Celoron de Blainville. Krenuvši iz Montreala s više od dvjesto Kanadana i oko trideset Indijanaca, Celoron je imao tri cilja, obnoviti francusko pravo na kontrolu nad dolinom rijeke Ohio, skupiti informacije o britanskom utjecaju na

tom području, te pokazati lokalnim Indijancima kako su sposobni izvršiti vojnu intervenciju u središte područja na kojem žive ako je potrebno.¹²

Kada se Celoron vratio u Montreal šest mjeseci poslije, nakon što je obišao cijeli teritorij, izvijestio je kako je razgovarao s brojnim grupama Indijanaca podsjećajući ih kako trebaju biti odani svojem "Onontiu" i odbijati trgovinu s britanskim trgovcima i slati ih natrag onamo odakle su došli, no većina Indijanaca je hladno primila njegove upute. Ono što je prijavio kao najveći problem je bio broj pennsylvanijskih trgovačkih karavana koje je susreo putem. Narod Miamia je postao previše priklonjen Britancima i počeo je utjecati na druge grupe, čak i Francuzima lojalne Wyandote, te je bilo neizbježno kako će se bez uspostavljanja francuskih trgovačkih postaja i ostale grupe Indijanaca prikloniti Britancima. Novi guverner, La Jonquiere, nije poduzeo nikakve mjere 1749. iako je situacija zahtijevala da se nešto učini. Tek nakon njegove smrti 1752. kada dolazi novi guverner, Ange Duquesne de Meneville, će se donijeti odluka o djelovanju.

Interes investitora za dolinu Ohio

Investitori sa sjevera koji su 1745. kupili dio zemljišta u Ohio od Virginijske uprave sada su se nazivali "Ohio Company" te su 1749. sagradili utvrđeno skladište na dodiru Wills Creeka i sjeverne grane rijeke Potomac, blizu današnjeg Cumberlanda u Marylandu, s namjerom da s vremenom zemlje u Ohio prodaju farmerima koje će onda moći opskrbljivati iz tog skladišta. Sljedeće godine su unajmili Christophera Gista kako bi istražio dolinu rijeke Ohio i saznao sve moguće načine na koje je mogu iskoristiti, no Gist je također imao i diplomatsku funkciju koju je izvršavao u ime Kompanije. 1752. je Gist uz pomoć ranije spomenutog Croghana, koji se sada lažno izdavao kao predstavnik pennsylvanijske uprave, održao sporazumnu konferenciju u naselju Delawarea, Shawneea i Mingosa, zvano Logstown, čijeg su čelnika Tanaghrissona smatrali predstavnikom irokeških interesa u regiji. Svrha tog vijeća je bio pristanak lokalnih Indijanaca na izgradnju utvrde na mjestu spajanja rijeka Allegheny i Monongahela koja bi bila u vlasništvu Kompanije i služila kao trgovačka postaja te bi cijene robe bile vrlo povoljne za Indijance. Kompanija je htjela izgraditi

¹²ANDERSON, *Crucible of War*, str. 26

postaju baš na tome mjestu jer je ta lokacija pružala stratešku važnost za kontrolu nad dolinom, a namjeravala je osnovati i novo naselje od oko dvjesto obitelji doseljenika kod Forksa za koje bi postaja također bila pogodna.

Indijanski predstavnici su bili zabrinuti zbog ideje postojanja stalnog Anglo-američkog naselja jer bi to ugrozilo njihovu kontrolu nad zemljom, no Tanaghrisson, kao jedini predstavnik Lige, je bio jedini s kojim su Gist i Croghan htjeli pregovarati, a on je nakon Celoronove ekspedicije bio očajan osigurati dovoljno materijalne pomoći od Britanaca kako bi učvrstio svoje stajalište vođe.¹³ Nakon mnogih obećanja i darova koje su mu Croghan i Gist donijeli, Tanaghrisson pristaje na izgradnju trgovačke postaje, a prešutno i naselja u njezinoj blizini. Kako bi dobio suglasnost od Delawarea, koji su bili drugi najbrojniji indijanski narod u dolini rijeke Ohio, Tanaghrisson je morao priznati jednog od njihovih čelnika, Shingasa, kao njihovog "polu-kralja" što mu je omogućavalo da predstavlja i pregovara u ime svojeg naroda. Činjenica da je Tanaghrisson pristao na davanje titule Shingasu potvrđuje kako je irokeški utjecaj nad dolinom rijeke Ohio slabio. Delaware bi ionako ubrzo počeli samostalno donositi odluke jer su njihovi brojevi narasli, a i nalazili su se previše daleko od Onondaga da bi irokeški centar moći više imao ikakav utjecaj nad njima, te su od tog trenutka Delaware i ostali indijanski narodi na području počinjali djelovati sve samostalnije. Jedini razlog zašto je Tanaghrisson bio voljan dopustiti izgradnju virginijске trgovačke postaje je taj što je to smatrao znakom savezništva koje bi pomoglo u slučaju potrebe za obranom od francuskog vojnog okupiranja.

Napad na Pickawillany i njegove posljedice

Nedugo poslije konferencije u Logstownu, u lipnju 1752. skupina od oko 180 Chippewa i 30 Ottawa ratnika zajedno s 30 francuskih vojnika iz Detroita pod vodstvom Langladea je napala Pickawillany, naselje Miamia u kojem se nalazila Croghanova trgovačka postaja. Većina muškaraca iz naselja je bila u lovu, a većina žena je zarobljena dok su radile na polju izvan naselja tako da je obranu činilo svega dvadesetak ljudi. Nakon šest sati Langlade je prekinuo paljbu i obećao povratak zarobljenih i poštudu branitelja ako mu predaju trgovce, na što su branitelji pristali.

¹³ANDERSON, *Crucible of War*, str. 28

Kao primjer što se može dogoditi onima koji trguju s Britancima, napadači su jednome ranjenom trgovcu izvadili i pojeli srce, dok su poglavicu sela, zvanog Memeskia, skuhali i pojeli.¹⁴ Nakon toga su ostavili spaljeno naselje i otišli natrag u Detroit s pet zarobljenih trgovaca i velikim plijenom. Poglavice ostalih naselja Miamia su poslali zahtjeve za pomoć od Pennsylvanije i Virginije, ali pretežito kvekerska uprava Pennsylvanije se nije htjela uplitati u sukobe, dok uprava Virginije nije marila za potrebe naselja koja su toliko udaljena. Kada pomoć nije došla, Miamijski su se vratili natrag pod okrilje Francuza te se pokazalo kako je Langladeov odlučan potez uspio obnoviti francuske saveze s Indijancima i dijelomično riješiti problem s britanskim trgovcima u dolini rijeke Ohio. Ohio Kompanija je ipak nastavila s planovima te je radi sigurnosti izgradila još jednu utvrdu na rijeci Monongahela, utvrdu Red Stone, koja će im biti prvo stalno uporište na tom području.

Francuski planovi za dolinu Ohio

Francuzi su na djelovanje britanskih trgovaca u dolini gledali kao na organizirano prodiranje na zapad, no to nije bilo točno jer su trgovci iz Virginije i Pennsylvanije bili međusobna konkurencija. U srpnju 1752., novi guverner Nove Francuske, markiz de Duquesne, dolazi u Quebec s uputama kako se naselja u Kanadi i Illinoisu obavezno moraju povezati preko rijeke Ohio te kako treba protjerati sve britanske trgovce s tog područja i pobrinuti se da Indijanci razumiju kako francuska uprava nema ništa protiv njih samih i da smiju trgovati s Britancima na britanskom teritoriju, ali kako ne smiju dopuštati dolazak Britanaca na njihovu zemlju. Sukladno tome, Duquesne je naredio izgradnju četiriju utvrda na području rijeke Ohio kako bi učvrstili francusku vojnu prisutnost ondje. Do proljeća 1753. započeta je izgradnja prvih dviju utvrda, jedne na otoku Presque na južnoj obali jezera Erie, a druge na pritoku rijeke Allegheny, French Creeku. Treća, utvrda Machault, je do jeseni izgrađena kod naselja Venango koje je pripadalo Delawareima, dok je izgradnja četvrte i ključne utvrde koja će nositi Duquesneovo ime trebala započeti 1754. na mjestu spajanja rijeka Allegheny i Monongahela, zvanom Forks, mjestu koje je Ohio Kompanija predvidjela za izgradnju svoje utvrđene trgovačke postaje.

¹⁴ANDERSON, *Crucible of War*, str. 29

Britanske protumjere

Kao dio britanskih protumjera, Nova Škotska je pretvorena u obrambeno područje te je izgrađena pomorska baza Halifax, a 1750. je odobrena uporaba sile u slučaju francuskih napada. 21. kolovoza 1753. odlučeno je kako je francuska prijetnja u kolonijama prevelika da bi se ignorirala te je svim kolonijalnim guvernerima poslan nalog kojim im je dopuštena uporaba sile kako bi spriječili pokušaje Francuza, ili Indijanaca koji djeluju u interesu Francuza, da se približe teritoriju britanskih kolonija s namjerom naseljavanja. Guverner Virginije, Dinwiddie, je dobio posebno pismo kojim mu je dopuštena izgradnja i obrana utvrda na teritoriju kolonija te mu je i dozvoljeno silom spriječiti izgradnju utvrda koje ne pripadaju Britancima.¹⁵

Dinwiddie je upute iz Britanije shvatio kao odobrenje za napad na mjesto izgradnje francuske utvrde na mjestu koje je Ohio Kompanija planirala iskoristiti za izgradnju trgovačke postaje. Ipak, Dinwiddie je bio u nepovoljnom političkom položaju unutar Virginije te u jesen 1753. nije mogao silom djelovati protiv Francuza. Umjesto toga šalje poslanika koji treba obavijestiti Francuze o odluci kralja Georga II. da prestanu s izgradnjom utvrda i napuste ono što su dosad izgradili. Osoba koju je Dinwiddie odabrao kao izaslanika je bio vojnik George Washington, dvadesetogodišnjak koji nije imao iskustva kao diplomat, ali je imao želju da se dokaže kao sposoban zapovjednik.

George Washington je više od svega želio dobru reputaciju tako da nije oklijevao ispuniti zadatak koji mu je dan te odmah po primitku uputa kreće prema francuskoj utvrdi LeBoeuf u dolini rijeke Ohio. Na putu je stao u Fredericksburg i sa sobom poveo prevoditelja Jacoba Van Braama dok je u Wills Creeku unajmio usluge Christophera Gista kao vodiča. Kada je stigao u dolinu rijeke Ohio, Washington saznaje kako su Francuzi ozbiljno shvaćali preuzimanje nad dolinom te kako lokalni Indijanci nisu imali želju pomagati Britancima u otporu Francuzima. Nakon razgovora s čelnicima Shawneea, Delawarea i Mingosa u Logstownu, jedini koji su mu bili spremni pružiti potporu su bili Tanaghrisson i još trojica Mingosa te zajedno s njima 30. studenog kreće prema utvrdi LeBoeuf. Francuzi ih gostoljubivo primaju, ali

¹⁵ANDERSON, *Crucible of War*, str. 37

zapovjednik utvrde, Jacques Legardeur de Saint-Pierre, odbija povlačenje iz doline i nagovješta nastavljanje s naredbama koje su mu zadane. Washington napušta francusku utvrdu te nakon mjesec dana dolazi s porukom guverneru u Williamsburg.

Po povratku Washingtona u Williamsburg i obavještavanju Dinwiddiea i provincijalnog vijeća o situaciji u Ohiju, Dinwiddie dobiva podršku vijeća za djelovanje i oformljavanje postrojbe od dvjesto ljudi koja će pod Washingtonovim vodstvom braniti interese Virginije u dolini rijeke Ohio na području Forksa gdje je trebala biti izgrađena utvrđena trgovačka postaja. Dinwiddie također šalje Williamu Trentu, koji je bio zadužen za izgradnju utvrde, odobrenje za hitan početak izgradnje utvrde i organiziranje lokalnog ljudstva koje će ju braniti.

4. Kobni događaj koji je pokrenuo ratna zbivanja

Britanci gube Forks

Trent 17. veljače dolazi s ljudima i materijalom za izgradnju utvrde, zbog čega je Tanaghrisson bio i više nego zadovoljan. Za Tanaghrissona je dolazak Trenta s ljudstvom, ali i darovima, značio da se Britanci namjeravaju suprotstaviti Francuzima te kako postoji nada da će obnoviti svoj utjecaj nad lokalnim Indijancima. Dapače, sam Tanaghrisson je postavio prvi trupac utvrde te izjavio kako će utvrda podjednako pripadati i Britancima i Indijancima i kako će zajedno ratovati protiv Francuza bude li to potrebno.¹⁶ No Shawnee, Delaware i Mingosi su ga već počeli ignorirati te nisu imali namjeru činiti ništa drugo osim pokušati izvući što je više moguće u svoju korist iz mogućeg sukoba Francuza i Britanaca. Njihova indiferentnost se pokazala očitom u ožujku kada su odbili loviti za Britance kada je u utvrdi počelo nestajati namirnica. Iako je znao kako bi se Francuzi uskoro mogli pojaviti, Trent odlazi na istok po namirnice, a Ensign Ward je ostavljen da nadzire izgradnju. 13. travnja do utvrde, koja je bila pred krajem izgradnje, dolazi vijest kako se veliki broj francuskih trupa spušta rijekom Allegheny prema utvrdi. Ward nije imao izbora nego nastaviti s gradnjom te se 17. travnja, netom nakon što je utvrda dovršena, francuska postrojba od 500 vojnika i 18 topova pojavljuje kod Forksa.

¹⁶ANDERSON, *Crucible of War*, str. 46

Francuskim trupama je zapovjedao kapetan Claude-Pierre Pecaudy, seigneur de Contrecoeur, koji je imao naredbu započeti s izgradnjom četvrte francuske utvrde. Kada je čuo da Britanci već grade utvrdu na mjestu koje su oni namjeravali zaposjesti, Contrecoeur se požurio niz rijeku te više nije bio voljan pregovarati. Wardu je dao izbor, neka se odmah preda ili će utvrda biti preuzeta silom. Vidjevši da je nekoliko puta brojčano nadjačan profesionalnim francuskim vojnicima dok on ima svega četrdesetak graditelja, Ward se odlučuje za predaju, a Contrecoeur njemu i njegovim ljudima sljedećeg jutra dopušta siguran odlazak. Tanaghrisson se pun bijesa obratio Francuzima, uglavnom zato što je francusko preuzimanje utvrde od Britanaca značilo kraj njegovog utjecaja nad lokalnim Indijancima, ali Contrecoeur je ignorirao njegove pritužbe te odlučio izgraditi novu i bolju utvrdu od one koju su izgradili Britanci. I uistinu, Francuzi će izgraditi utvrdu Duquesne, jednu od najimpresivnijih utvrda u unutrašnjosti kontinenta koja je označavala odlučnost Francuza da ostanu tu gdje jesu.

Washingtonova misija

Kada je Washington primio vijest o gubitku utvrde, još uvijek nije uspio skupiti silu od dvjesto vojnika kao što mu je bilo naređeno. Druge provincije od kojih je Dinwiddie tražio pomoć nisu bile voljne pružiti istu, kao ni Čerokezi ili Catawbe, zbog toga što Francuska i Britanija još uvijek nisu bile u ratu, a Dinwiddie je djelovao ponajviše po svom nahođenju. Washington, još uvijek neiskusni vođa, kreće prema utvrdi Red Stone koja nije bila daleko od Forksa. Contrecoeur od indijanskih izvidnica ubrzo saznaje za britansku ekspediciju od nekoliko stotina vojnika koja se približava njegovoj još nedovršenoj utvrdi. S obzirom da je imao naredbu kako ne smije napadati ako nije izazvan, Contrecoeur šalje izaslanika, Jumonvillea, i 35 vojnika s namjerom da skupe informacije o svrsi britanskih trupa te ih u slučaju da su već stigli na francuski teritorij zamole da ga napuste.

Washington 27. svibnja, dok je gradio privremeni kamp na čistini Great Meadows, od Gista saznaje za približavanje francuskih trupa, ali ne i njihovu namjeru. Poslije zalaska sunca Washingtonu dolazi glasnik od Tanaghrissona, koji se s nekolicinom Mingosa utaborio par milja dalje, s vijesti da je Tanaghrisson pronašao francuski tabor kod Laurel Ridgea, svega sedam milja sjeveroistočno od

Washingtonova kampa. Washington po noći kreće prema Tanaghrissonovu kampu s 47 vojnika te kada dolazi do njega pred zoru, dva zapovjednika dolaze do zaključka kako zajedno trebaju napasti Francuze. Washington i njegovi ljudi, zajedno s Tanaghrissonom i nekolicinom Indijanaca, kreću prema francuskom kampu i šalju dvojicu Indijanaca da izvide situaciju. O onome što je uslijedilo nakon povratka izvidnice, postoji nekoliko različitih svjedočanstava.

Masakr kod Laurel Ridgea

Prema Washingtonovu izvješću, koje nije detaljno, Francuzi su uočili njegove trupe te je došlo do okršaja koji je trajao petnaestak minuta nakon čega su se Francuzi predali. U bitci su stradali sam Jumonville i još devetorica Francuza, jedan je bio ranjen, a dvadeset i jedan su zarobljeni te su Indijanci skalpirali i uzeli oružje preminulima. Svoje izvješće je Washington predstavio kao službeno i držao se njega, no Francuzi su imali drugu verziju događaja.

Indijanac iz Tanaghrissonova kampa je izvijestio Contrecoeura kako je Jumonville ubijen iz puške dok je čitao njegovo upozorenje Britancima te kako bi Britanci pobili i ostatak Jumonvilleovih vojnika da se Indijanci nisu umiješali i zauzeli se za Francuze. No jedan od Jumonvilleovih vojnika, Monceau, se pri početku okršaja nalazio u šumi gdje se i sakrio te se nakon okršaja vratio u utvrdu Duquesne. Monceau izvještava kako su Britanci prvi zapucali, ali da su se Indijanci držali sa strane, i kako su Britanci zaustavili paljbu kada je Jumonville uzviknuo da je došao prenijeti poruku, a ne radi sukoba.¹⁷ U tom trenutku je Monceau iskoristio priliku i pobjegao prema utvrdi kako bi podnio izvještaj, ali poslije toga iz daljine nije čuo nikakav pucanj. Iz ova dva izvještaja, Contrecoeur dolazi do zaključka kako su Britanci napali iz zasjede te potom ubili zapovjednika prije nego je objasnio svrhu svojeg dolaska, a potom bi isto učinili i ostalima da se Tanaghrisson i njegovi ratnici nisu upleli.

Jedan od Washingtonovih vojnika, John Shaw, nije tog jutra bio među onima koji su sudjelovali u bitci, ali je čuo detaljne opise od vojnika koji jesu te ih je bio spreman ponoviti pod zakletvom. Prema onome što je čuo, Washington i jedan od

¹⁷ANDERSON, *Crucible of War*, str. 53

časnika, svaki sa oko četrdeset vojnika, te Tanaghrisson sa trinaest Indijanaca su krenuli u potragu za Francuzima kojih je bilo oko trideset i pet. Washington i Tanaghrisson su ih našli prvi, dok su ovi još spavali ili doručkovali. Francuzi su čuli kako se nešto miče u šumi te su odmah pohitali k oružju te je jedan u panici i zapucao. Washington je na to naredio paljbu nakon koje ih je nekolicina ranjena. Ostali su se dali u bijeg, no Indijanci su ih presreli te su se vratili prema Washingtonu i predali oružje nakon što im je obećan prekid paljbe. Uskoro nakon toga, Tanaghrisson je prišao Jumonvilleu, nešto ga upitao te mu tomahawkom raskolio lubanju. Shaw je potvrdio kako je sve to samo čuo, nije vidio. On sam je vidio kosti trinaest ili četrnaest Francuza koje nisu bile zakopane te od kojih je jednome glava bila nabijena na kolac.

Shawnov izvještaj potvrđuje Washingtonovu verziju, prema kojoj Francuzi prvi pucaju, a Indijanci ne sudjeluju u bitci nego samo pomažu okružiti Francuze, potvrđuje i Monceauov izvještaj prema kojem dolazi do prekida vatre, ali i izvještaj Indijanca koji tvrdi kako je Jumonville ubijen poslije sukoba, samo što prema Shawu ubojica nije netko od Britanaca, već sam Tanaghrisson. Činjenica da navodi točne brojeve onih koji su sudjelovali u sukobu, ali i precizan broj stradalih, kao i detalje koje su spomenuli ostali svjedoci događaja, može značiti kako je Shawnov opis događaja možda čak najvjerodostojniji. Dapače, njegova verzija najbolje objašnjava Tanaghrissonovu ulogu u sukobu i razlog zašto bi ubio Jumonvillea.

Nakon francuskog zauzimanja utvrde kod Forksa, Delaware i Shawnee više nisu slušali Tanaghrissona te on odlazi od njih kao izbjeglica. Zajedno sa osamdesetak Mingosa, uglavnom ženama i djecom te svega desetak ratnika, izgrađuje kamp u blizini Great Meadowsa. Znao je iz iskustva kako Britanci nisu voljni ratovati ako nisu isprovocirani, no jedini način da vrati svoj utjecaj je bio uz njihovu pomoć. Stoga je bilo potrebno isprovocirati Francuze tako da dođe do vojnog sukoba i time prilika da on vrati dio svojeg utjecaja nad Indijancima s tog područja. Iskoristio je priliku i ubio Jumonvillea kako bi isprovocirao Francuze, a da osigura njihovu reakciju šalje i glasnika, koji je ranije spomenut, koji govori kako su Britanci bili ti koji su hladnokrvno ubili Jumonvillea te kako su Tanaghrissonovi ratnici bili ti koji su ih spriječili u ubijanju ostalih zarobljenika.

Potvrda te teorije će doći u obliku izjave jednog britanskog dezertera, Denisa Kaninguena, porijeklom Irokeza, tri tjedna poslije samog događaja. Kaninguen je vjerojatno bio pripadnik Tanaghrissonova kampa te je svjedočio sukobu. Prema Kaninguenu, nakon što su Francuzi i Britanci izmijenili pucnjeve te je nastupilo primirje, Washington je namjeravao pročitati poruku koju je Jumonville nosio, no Tanaghrisson tada dolazi do ranjenog Jumonvillea i govori mu: "Još uvijek nisi mrtav, oče." te ga ubija sjekiro.¹⁸ Tu se treba prisjetiti kako su Indijanci koji su bili francuski saveznici nazivali francuske guvernere i medijatore "onontio", odnosno "oče". Tako su Tanaghrissonove riječi, a potom i ubijanje, označavale negiranje francuskog autoriteta, ali i predumišljaj za ubojstvo.

Nadalje, uzimajući u obzir što se dogodilo poslije bitke, lako se da objasniti i Washingtonov jako kratak izvještaj. Još uvijek mladi i neiskusni časnik koji je upravo svjedočio kako Tanaghrisson brutalno ubija Jumonvillea vjerojatno nije stigao zaustaviti ostatak Indijanaca da pobiju ranjene zarobljenike. Kada se uzme u obzir kako njegovi ljudi nisu bili niti dobro opremljeni niti dobro trenirani, mala je vjerojatnost da su u tako kratkom sukobu mogli učiniti više nego raniti nekolicinu Francuza. Može se zaključiti kako je Washingtonov kratki izvještaj služio skrivanju činjenice da su Indijanci pobili ranjenike dok je on samo gledao, što dodatno podupire to što je Dinwiddieu poslao zarobljenike inzistirajući kako su francuski špijuni te da se ne smije vjerovati ničemu što kažu. Nakon što je Dinwiddieu poslao svoj kratki izvještaj, zarobljenike i zahtjev za dodatnim namirnicama, u strahu od francuskog napada Washington naređuje dovršavanje privremene utvrde kod Great Meadowsa. Utvrda će biti dovršena 2. lipnja i nazvana Necessity.

Utvrda Necessity

Utvrda je bila na lošoj poziciji i loše izgrađena, no Washington je unatoč Tanaghrissonovim upozorenjima bio uvjeren kako je dostatna. Kada mu stižu namirnice i pojačanja, zapovjedao je nad 400 vojnika, ali Indijanci nisu imali namjeru dati mu bilo kakvu potporu. 16. lipnja kreće s 300 vojnika prema Gistovu naselju gdje se zajedno s Tanaghrissonom i Croghanom sastaje s predstavnicima Delawarea,

¹⁸ANDERSON, *Crucible of War*, str. 57

Shawnee i Mingosa, ali bezuspješno. Dapače, Tanaghrisson je uočio kako se njihovo odbijanje polaska u rat na strani Britanaca lako moglo pretvoriti u prelazak na francusku stranu u sukobu, što je mogao razumjeti. Ako bi i stali na stranu Britanaca, Indijanci bi morali svoje obitelji radi sigurnosti preseliti na istok u naselja kolonista gdje bi bili izbjeglice do kraja rata dok bi njihovi mladi ratnici ginuli za nekoga tko se nije pokazao dobrim saveznikom, a ako bi i pobijedili u ratu, Britanci bi se jednostavno naselili u dolinu rijeke Ohio i zauzeli njihov prostor za život.¹⁹ Tanaghrisson gubi nadu da će povratiti svoj status te napušta Washingtonovu ekspediciju i zajedno sa svojom obitelji i onima koji su ga još bili voljni slijediti odlazi u Aughwick, Croghanovu trgovačku postaju, gdje i umire od bolesti 4. listopada.

Unatoč lošoj opremljenosti i bez pomoći Indijanaca, Washington se ipak odlučuje za napad na utvrdu Duquesne te kreće prema utvrdi Red Stone, no na putu do tamo dobiva vijest od indijanskog glasnika kako su Francuzi u pokretu sa velikom silom, te se odlučuje za povratak u utvrdu Necessity gdje će se pokušati braniti. Francuske trupe koje su se kretale prema utvrdi Necessity su brojile 600 vojnika i bile su pod zapovjedništvom Louisa Coulona de Villiersa, Jumonvilleova brata koji je bio željan osвете. Sastojale su se od vojnika iz utvrde Duquesne i pojačanja iz Kanade, a pridružilo im se i stotinjak Indijanaca. Kada je bitka kod utvrde Necessity započela, Washingtonove trupe su bile umorne, pokisle, brojčano nadjačane i u strateški lošem položaju. Do navečer ih je trećina bila ranjena ili mrtva. Kada su već počeli prihvaćati poraz, Francuzi ih pozivaju na pregovore. De Villierse, koji je smatrao kako je gubitcima koje je nanio Britancima osvetio bratovu smrt, nudi mogućnost povlačenja ako potpišu kapitulaciju kojom se na godinu dana povlače iz doline rijeke Ohio, vraćaju zarobljenike i ostavljaju u utvrdi Duquesne dva oficira kao garanciju poštovanja dogovora. Washington potpisuje kapitulaciju kojom neznajući priznaje i odgovornost za ubojstvo Jumonvillea. Ono što je bitno spomenuti je kako su prilikom povlačenja vojnici primijetili kako Indijanci koji su pomogli Francuzima nisu bili njihovi uobičajeni saveznici, Ottawe i Wyandoti, već dotadašnji saveznici Britanaca Shawnee, Delaware i Mingosi. Do 6. srpnja Francuzi su uništili Gistovu postaju i utvrdu Red Stone te time napokon osigurali dolinu rijeke Ohio za sebe. Duquesne će

¹⁹ANDERSON, *Crucible of War*, str. 61

nakon uspjeha u osiguravanju doline narediti izričitu defenzivu i osigurati povoljno trgovanje s Indijancima u dolini kako bi osigurao njihovo savezništvo te će se u listopadu susresti s irokeškom delegacijom iz Onondaga koja je došla obnoviti odnose s Francuzima.

5. Prve godine rata

Pripreme za nadolazeći rat

Kada su vijesti o Washingtonovu porazu došle do Dinwiddiea, odmah je zatražio pomoć od ostalih kolonija i poslao službeni izvještaj u London. U Londonu u jesen 1754., Newcastle je oformio plan kojim bi se brzo i efektivno, bez započinjanja većeg sukoba, otjeralo Francuze iz doline rijeke Ohio, ali i iz drugih graničnih područja s britanskim kolonijama u Sjevernoj Americi. William August, vojvoda od Cumberlanda, koji nije bio poznat po miroljubivim metodama počinje izmijenjivati Newcastleov plan koji je trebao biti izveden brzo i u tajnosti te ga pretvara u plan otvorenog napada na svim frontama u Sjevernoj Americi. S time je general Edward Braddock, koji je trebao predvoditi snage u sukobu, pod zapovjedništvom imao svu postojeću stajaću vojsku u kolonijama zajedno s dvije irske regimente koje je vodio sa sobom i trebalo mu se osigurati dobivanje svih resursa koje bi zatražio kao i dodatnih trupa regrutiranih od civila i volontera u kolonijama.

Kada su Francuzi saznali za mjere koje je vlada u Londonu poduzimala, i oni se počinju pripremati za sukob. Namjeravali su poslati u svoje kolonije 78 kompanija pod vodstvom generala Jean-Armanda, baruna de Dieskau, ali su to mogli tek jednom kada dođe proljeće jer je dotad pristup preko ušća rijeke St. Lawrence bio onemogućen te diplomatskim putem kroz pregovore pokušavaju odugovlačiti i stvoriti neutralnu zonu između rijeka Allegheny i Wabash i potajice se s Austrijom dogovoriti kako srušiti britanski sustav savezništva u Europi. Od naizgled nebitnih figura poput Tanghrissona, Washingtona i Jumonvillea koje su zapravo igrale tako veliku ulogu, pa sve do tajnih dogovora između europskih zemalja i nepromišljenosti vodećih figura, nadolazeći rat između Francuske i Britanije je bio neizbježan iz niza razloga i događaja koje nitko nije mogao predvidjeti, a kamoli kontrolirati.

Kongres u Albanyu

Između 19. lipnja i 11. srpnja 1754. u Albanyu je održan kongres delegata svih britanskih kolonija u Sjevernoj Americi s ciljem osmišljavanja plana za stvaranje jedinstvene vlade kako bi se svi zajedno oduprli francuskoj prijetnji, no zanimljiviji i možda bitniji događaji su se događali izvan samih dogovora. Tu bi zato trebalo spomenuti natjecanje između investitorskog sindikata iz Connecticuta i obitelji Penn oko kupnje nekoliko milijuna hektara irokeške zemlje na području Wyominga. I jedna i druga strana će postići dogovore, ali će ti dogovori godinama poslije loše utjecati na odnose Connecticuta, Pennsylvanije, Konfederacije i Delawarea koji su živjeli na spornom području Wyominga. Na kraju, kongresom ništa nije postignuto jer niti jedna kolonija nije željela prihvatiti plan i središnjoj vlasti prepustiti ubiranje poreza ili kontrolu nad razvojem zapadnih zemalja.²⁰ U Londonu je Newcastle tada već bio odlučio postaviti Braddocka, koji u Virginiju stiže 19. veljače 1755., kao glavnog zapovjednika kolonija, ali i pukovnika Williama Johnsona kao direktnog predstavnika Krune za Irokeze i ostale Indijance na sjeveru.

Braddock preuzima zapovjedništvo

Jednom kada je došao u Virginiju, Braddock nije oklijevao niti trenutka da preuzme vodstvo i započne s pripremama za ratna zbivanja. Williama Shirleya imenuje kao generala dok Williama Johnsona, koji je imao trgovačku postaju u dolini Mohawk, imenuje nadstojnikom nad Irokezima i ostalim Indijancima na sjeveru te isto tako zapovjednikom jedinice koja će se sastojati od Mohawka i vojnika iz Nove Engleske i New Yorka i koja će na jezeru Champlain zauzeti utvrdu St. Frederic kod Crown Pointa. Braddockovi planovi su u teoriji trebali uspjeti, no dužnosnici u Londonu koji su isplanirali ove pothvate nisu imali direktno znanje o geografskim zaprekama, politici u kolonijama i njihovim vojnim mogućnostima, a kamoli o tome što će biti potrebno da se uvjeri Indijance kako bi im pomogli barem kao vodiči.

²⁰CINCOTTA, *Američka povijest: kratki prikaz*, str. 43

Shirley i Johnson su pokušali upozoriti Braddocka o pojedinim nedostacima u planu, no on je bio uvjeren kako ga se treba držati onakvog kakav je.

Shirley pak iskorištava priliku te opremanje svoje ekspedicije, koja je trebala zauzeti utvrdu Niagara na jezeru Ontario, koristi kao poslovnu priliku kojom učvršćuje svoje trgovačke i političke veze u sjevernim kolonijama dok u isto vrijeme šteti svojim suparnicima, guverneru New Yorka De Lanceyu i Williamu Johnsonu, no Johnson je također znao kako iskoristiti situaciju u svoju korist i na štetu Shirleya. 21. lipnja na konferenciji s Irokezima na koju je došlo više od tisuću poglavica i ratnika, Johnson pokušava ostvariti tri cilja. Prvo se nadao dobiti pomoć ratnika iz Onondagae koji će se pridružiti Braddockovoj ekspediciji prema utvrdi Duquesne, također mu je bila potrebna pomoć Mohawka u njegovoj vlastitoj ekspediciji prema utvrdi St. Frederic, a naposljetku, potrudio se da Shirleyeva ekspedicija na Niagaru ne dobije nikakvu pomoć od Irokeza.²¹ Johnson je uspio u svojim namjerama na konferenciji i složio se s dvije protuusluge koje su Irokezi tražili u zamjenu: poništavanje onoga što su predstavnici iz Connecticuta dogovorili na kongresu u Albanyju o kupnji zemlje u Wyomingu te smanjenje površine koju je predstavnik Pennsylvanije dogovorio s poglavicom Hendrickom, također u Wyomingu. Ipak, više se postiglo u teoriji nego u stvarnosti jer iako su Irokezi primili oružje i darove, ne dolaze u pomoć Braddocku zbog već kasne sezone i velike udaljenosti koje su sprečavale njihov polazak. No, Johnson je zato uspio osigurati pomoć Mohawka, njih dvjesto, koji će mu se pridružiti u ekspediciji prema Crown Pointu i utvrdi St. Frederic.

Braddockov odnos prema Indijancima

Braddock je kroz svibanj 1755. provodio opsežne pripreme u utvrdi Cumberland, novoizgrađenoj na obali Potomaca nasuprot stare trgovačke postaje Ohio Kompanije, za svoju ekspediciju prema utvrdi Duquesne. Pobrinuo se za sve detalje, ali zanemario je onaj najvažniji, dobre odnose s Indijancima. William Johnson, nadstojnik Irokeza i Indijanaca na sjeveru, imenuje Croghana svojim zamjenikom i naređuje mu da Braddocku dovede indijansku potporu. Od ostataka Tanaghrissonovih Mingosa skuplja pedesetak ratnika te šalje glasnika sa wampum

²¹ANDERSON, *Crucible of War*, str. 91

pojasima u dolinu rijeke Ohio kako bi pozvao poglavice Delawarea, Shawneea i Mingosa na pregovore. Njih šestorica su se pojavila, od kojih je bitnije spomenuti Scarouadya, Tanaghrissonova nasljednika kao polu-kralja, i Shingasa, ratnog poglavice Delawarea kojeg je Tanghrisson godinu ranije morao postaviti kao polu-kralja. Radilo se o važnim ljudima, no Braddock to nije shvaćao.

Za Braddocka su Indijanci bili problematičan i egzotičan narod, nije ih se bojao niti je smatrao kako mu je potrebna njihova pomoć. Misleći kako će žene koje su Mingosi iz Tanaghrissonova kampa doveli sa sobom odvratiti pozornost njegovim vojnicima, čini grešku te ih šalje natrag, a s njima odlazi i svih pedesetak ratnika. Iako Indijanci iz doline rijeke Ohio nisu bili voljni pomoći Britancima kada su ih Francuzi potjerali iz doline, isto tako nisu bili uvjereni kako je dobra ideja u potpunosti stati na stranu Francuza. Ono što su željeli jest maknuti Francuze sa svoje zemlje, i ako bi im Britanci u tome pomogli nisu imali problema stati na njihovu stranu uz obećanje da Britanci neće nametati direktnu kontrolu nad područjem jednom kada sukob završi. Kao znak dobre volje za suradnjom, Shingas predstavlja Braddocku detaljan plan utvrde Duquesne koji je dobio uz veliki rizik od zarobljenika u utvrdi, britanskog kapetana, Roberta Stroboa.²² Braddock nije mario za Shingasov znak dobre volje te na pitanje koje je Indijancima značilo jako puno, odnosno što namjerava sa zemljom koju će osloboditi od Francuza i hoće li Indijanci imati pravo slobodno živjeti, trgovati i loviti na njoj, Braddock odgovara kako će zemlju naseliti Britanci, a ne divljaci. Sljedećeg dana su mu postavili isto pitanje, s nadom da je razmislio i shvatio kako mu je potrebna njihova pomoć, no Braddock daje isti odgovor. Poglavice mu govore kako se neće boriti za zemlju na kojoj neće moći živjeti, na što im Braddock govori kako je uvjeren da i bez njih može poraziti Francuze i Indijance koji im pomažu. S time su pregovori završeni i poglavice odlaze natrag u dolinu s vijestima o Braddockovu ponašanju na što se dio ogorčenih Indijanaca odmah odlazi pridružiti Francuzima. Braddock kreće iz utvrde Cumberland 29. svibnja s oko dvije tisuće i dvjesto vojnika, a jedini Indijanci koji su ostali s njime su bili polu-kralj Scarouady i sedam Mingosa. Bio je uvjeren kako se u potpunosti pripremio za ekspediciju i kako će se Johnson uspješno dogovoriti s Irokezima, a Dinwiddie s Catawbama i Čerokezima, što je bilo neizvedivo s obzirom da su Catawbe i Čerokezi bili već dugo

²²ANDERSON, *Crucible of War*, str. 95

u sukobu s Irokezima. Braddock se nije trudio razumjeti niti među-indijanske odnose niti koliko korisni oni mogu biti u sukobu, što će ga na kraju puno koštati.

Bitka kod Monongahele

Put kroz gustu, gotovo neprohodnu šumu, se pokazao težim od očekivanoga, pa je Braddock podijelio vojsku na dva dijela, prvi koji je nastojao pokriti što je veću udaljenost, prateći vodiče koji su se sastojali od sedam Mingosa i Croghana, i drugi koji je sa sobom nosio većinu namirnica, streljiva i artiljerije te je poprilično zaostajao za prethodnicom. Utvrdi Duquesne su se približili 9. srpnja, no Contrecoeur, zapovjednik utvrde Duquesne, je bio obaviještavan o njihovom napredovanju. Znao je da je utvrda premala da bi se u njoj utaborilo svih tisuću i šesto francuskih vojnika, kanadskih trupa i Indijanaca, ali i kako indijanski način ratovanja ne odgovara taktici branjenja utvrde. Stoga zapovjedništvo nad polovicom trupa od kojih su njih 637 bili indijanski ratnici, Contrecoeur daje kapetanu Beaujeu i zapovijeda napad na Braddocka na putu do utvrde. Među indijanskim trupama je bila nekolicina pripadnika Mingosa i Delawarea i veći broj Shawneea, ali najviše je bilo pripadnika francuskih saveznika sa sjevera i zapada, Ottawa, Mississaugasa, Wyandota i Potawatomisa. Svi su oni bili privučeni sukobu zbog vjerojatnosti dobrog plijena i hvatanja zarobljenika. Među vođama Indijanaca je bio i Charles Langlade koji je 1752. napao Pickawillany.

Kroz jutro, 9. srpnja, prvi dio Braddockovih trupa se kretao kroz šumu koja je bila indijansko lovište i zbog toga prohodnija od dotadašnjeg okruženja. Zbog toga su i lako uočili francuske trupe koje su se približavale te otvorili vatru na njih i usmrtili samog Beaujeua, što je na trenutak dovelo do zbunjenosti među francuskim vojnicima, no Indijanci koji su bili s njima nisu oklijevali i krenuli su u protunapad. Raspršili su se po šumi koja je okruživala Braddockove vojnike i kako su se kretali zauzimali obrambene pozicije iza stabala što im je omogućavalo sigurnu paljbu po Britancima koji su bezuspješno pokušavali formirati liniju nasred otvorenog puta i uzvratiti paljbu. Većina britanskih oficira, koji su se isticali dok su jahali na konjima i izvicali naredbe, je ubijena na samom početku sukoba te dolazi do općeg meteža među Britancima. Za razliku od Indijanaca koje je bilo gotovo nemoguće uočiti, a kamoli pogoditi dok su se kretali u malim skupinama od zaklona do zaklona, Britanci

nisu imali iskustva u manjim, šumskim bitkama. Nakon tri sata kaotične borbe u kojoj su britanski odredi zbog zbunjenosti čak par puta zapucali jedni po drugima, Braddock biva ranjen te se njegove trupe počinju povlačiti u panici.

Indijanci se nisu trudili ići u potjeru, jer na kraju, njima nije bio cilj pobiti protivnike već uzeti zarobljenike, skalpove i koji god su plijen mogli naći na bojištu. Iako su na indijanske prakse Europljani gledali kao na divljačke, one su u biti imale svoju kulturološku ulogu. Zarobljenici su imali veliku simboličnu vrijednost jer su dokazivali sposobnost ratnika. Među onima koji nisu bili prešli na Katoličanstvo, zarobljenici su imali ulogu zamjene za one ratnike koji su poginuli, dok su oni koji su prešli na Katoličanstvo gledali na zarobljenike kao na robove koje mogu prodati ili pak tražiti otkupninu za njih. Djeca i žene su gotovo uvijek bivali neozlijeđeni i uzimani kao zarobljenici, a samo su oni koji su bili teško ranjeni bivali ubijani radi skalpova koji su, iako ne tako dobro kao živi zarobljenik, dokazivali ratnikovu sposobnost. Praksa uzimanja skalpova nije bila ustaljena među Indijancima prije dolaska Europljana. Samo su neka plemena poput Irokeza imala taj običaj, s time da je češće bilo odsijecanje glave koja se nosila natrag u naselje kao trofej. Skalpiranje je postalo učestalo tek kada su Europljani počeli nuditi nagrade za skalpove suparničkih Indijanaca.²³

Braddock je podlegao ranama prilikom povlačenja prema utvrdi Cumberland te je pokopan na cesti u neoznačenom grobu. Iako su Francuzi dobili bitku, utvrda Duquesne je poslije ostala ranjivija nego prije jer su je Indijanci napustili, odvevši zarobljenike i plijen svojim domovima. Britanci su i dalje brojali oko tisuću i tristo sposobnih vojnika, te da prilikom povlačenja nisu uništili artiljeriju koja im je otežavala povratak, mogli su se vratiti prema utvrdi Duquesne koju je sada branilo svega stotinjak vojnika i bez problema je osvojiti. No, to nije bio slučaj. Lekcija koju bi Braddock izvukao iz ovog sukoba, da ga je preživio, bi bila da se bez suradnje s Indijancima ne može postići ništa. Francuzi su to itekako razumjeli i oslanjali se na saveze s Indijancima u daljnjim sukobima. Poslije bitke na Monongaheli i smrti Braddocka, jedini savez Britanaca i Indijanaca koji će imati neku važnost će biti onaj s Mohawcima na sjeveru.

²³GRANT, *Concise encyclopedia of the American Indian*, str. 276

Posljedice Braddockovog poraza

Braddockov poraz je imao nekoliko posljedica. Zaleđe Virginije je ostavljeno širom otvoreno za napade indijanskih ratnih pohoda iz utvrde Duquesne zbog kojih se veliki broj doseljenika počeo seliti natrag prema istoku. Kako bi se zaustavili te napade, Washingtonu je dano zapovjedništvo nad manjim brojem trupa i uloženi su dodatni resursi u izgradnju manjih utvrda na granici. Za Indijance koji su živjeli u dolini rijeke Ohio, Braddockov poraz je označio prekretnicu. Shawnee su već u potpunosti stali na stranu Francuza, no Delaware i Mingosi još nisu bili sigurni u savezništvo s Francuzima. Iako su Francuzi pokazali mogućnost dovođenja velikog broja indijanskih saveznika sa sjevera s kojima su ih mogli prisiliti na suradnju, Delaware daju još jednu, posljednju priliku Britancima za savezništvo. Šalju izaslanike, uključujući njihovog najvećeg ratnika, Kapetana Jacobsa, na razgovor sa Philadelphijskim guvernerom Morrisom i vijećem, dok je Scarouady djelovao kao predstavnik, no Morris i vijeće nisu imali nikakav plan i uputili su ih da čekaju vijesti i naredbe iz Onondagae. Nikakve naredbe nisu došle iz Onondagae, dapače, predstavnici Irokeza su u to vrijeme slali izaslanike Francuzima da ih uvjere kako namjeravaju ostati neutralni u francusko-britanskim sukobima. Kako nisu dobili zadovoljavajući odgovor u Philadelphiji, izaslanici i Jacobs obavještavaju Francuze kako će stati na njihovu stranu u nadolazećim sukobima. Tako su nadolazeće jeseni Shingas i Kapetan Jacobs pomagali miješanim francusko-indijanskim trupama u napadima na zaleđa Virginije i Pennsylvanije.

Ekspedicije Shirleya i Johnsona

Poslije Braddockove smrti, zapovjedništvo nad kolonijama je palo u ruke Williama Shirleya. Njegove pripreme za ekspediciju prema utvrdi Niagara su sporo napredovale zbog sukoba oko potrebitina s De Lanceyem, ali i činjenicom da mu je Johnson uskratio pristup indijanskim tragačima. Još su ga dodatno obezvoljile vijesti o smrti njegovog sina kod Monongahela kao i činjenica da blokada francuskih brodova koji su dovodili pojačanja nije uspjela. Naposljetku se odlučuje krenuti

prema jezeru Ontario na čijoj obali daje dodatno utvrditi utvrdu Oswego te čekati povoljan trenutak za napredovanje na utvrdu Niagara.

Johnsonova ekspedicija je također sporo tekla zbog sukoba oko potrebština, kasno dolazi na jezero St. Sacrement, koje on preimenuje u Jezero George, ali mu se pridružuju Mohawci vođeni Poglavicom Hendrickom te se odlučuje čvršće utaboriti i sagraditi manje utvrde blizu obale prije nego što krene na Crown Point. Francuzi su prvotno namjeravali poslati oko tri tisuće vojnika pod zapovjedništvom Dieskaua u obranu utvrde Niagara, no ipak ih preusmjeruju prema utvrdi St. Frederic na Crown Pointu. Kada je došao u utvrdu St. Frederic, Dieskau odlučuje povesti napad protiv Britanaca koji su se počeli utvrđivati, te u napad 4. rujna 1755. vodi samo kanadske i indijanske trupe, njih oko tisuću i petsto, od kojih oko 700 Abenaki i Caughnawaga ratnika.²⁴ Indijanske trupe su pristale na napad prema utvrdi koja još nije bila dovršena, a ne na utvrdu Edward, te Dieskau kreće prema nedovršenoj utvrdi William Henry. U susret će im Johnson poslati trupe od tisuću provincijalnih vojnika i dvjesto Mohawka predvođenih Poglavicom Hendrickom.

Plemena Mohawka su se često odbijala međusobno sukobljavati, tako da je prije negoli su upali u francusko-indijansku zasjedu, Poglavicu Hendricka iz šume netko od Caughnawaga u zasjedi upozorio o napadu, no nije bilo vremena za reakciju. Započela je pucnjava i Poglavica Hendrick i još tridesetak Mohawka su odmah po početku bitke stradali. S time će započeti sukob zvan "Bloody Morning Scout". Britanske trupe i njihovi indijanski saveznici su se povukli prema utvrdi odakle će se braniti, no došlo je do zastoja među francuskim trupama. U zasjedi je stradao vođa Caughnawagasa te nisu bili voljni napasti utvrđeni položaj koji su branili drugi Mohawci i dodatno riskirati. Abenaki se nisu želejeli boriti bez Caughnawagasa, a kanadski vojnici bez Indijanaca jer su naučili kako je u sukobu najbolje slijediti njihov primjer. Dieskau naređuje frontalni napad francuskih grenadira kako bi potakao ostale trupe na sudjelovanje, te naređuje kanadskim vojnicima i indijanskim ratnicima da okruže i započnu napad na utvrdu. Nakon pet sati, francuske trupe se počinju povlačiti bez Dieskauove naredbe, no umorni i demoralizirani Britanci ih ne progone. Dok su se pokušavali oporaviti od napada i regrupirati, Dieskauove trupe su neočekivano napadnute od dvjesto vojnika koji su iz utvrde Edward bili na putu za

²⁴ANDERSON, *Crucible of War*, str. 118.

utvrdu William Henry. Tada je stradalo najviše Dieskauovih trupa, a u daljnjem povlačenju su Abenaki i Caughnawage pobili zarobljenike i uzeli im skalpove znajući da će inače ostati bez plijena. Poslije sukoba, Mohawci iz utvrde William Henry su se povukli i otišli svojim domovima sa plijenom i zarobljenicima. Dugo vremena poslije te bitke, na jezeru George neće doći pomaka u korist jedne ili druge strane. I Francuzi i Britanci će se dodatno utvrditi, a sukobi će se svoditi samo na povremene manje okršaje.

6. Kriza francusko-indijanske suradnje

Loudoun i Montcalm

Kada je u ožujku 1756. francusko-indijanska ratna skupina uništila utvrdu Bull, prijevoz namirnica do utvrde Oswego postaje gotovo nemoguć. Poslije tog događaja, Shirley poduzima sve što je mogao kako bi potaknuo regrutiranje u kolonijama, a problem opskrebe utvrde Oswego rješava tako da Johna Bradstreeta promovira u pukovnika regularne vojske i naređuje mu da skupi i istrenira dvije tisuće ljudi koji će graditi brodove i prevoziti namirnice u utvrdu Oswego. I uistinu, Bradstreet će uspjeti u zadatku te spasiti utvrdu Oswego unatoč stalnim indijanskim napadima. Kada je Shirleyu došla vijest kako je Loudoun na putu da ga zamijeni, većina ratnih operacija je bila započeta. Prvi dani Loudounovog upravljanja biti će prožeti problemima u razumijevanju karaktera kolonista i nemogućnosti vojnog djelovanja.

Kroz 1756. i 1757. Britanci će gubiti bitku za bitkom, dijelom zbog nesuglasica između Loudouna i kolonijalnih vlasti, a dijelom zbog sposobnosti i iskustva novog francuskog zapovjednika kanadskih obrambenih sila, Montcalma. No, Montcalm je sve manje koristio indijanske saveznike, a s vremenom i kanadske trupe, te će to biti postupan proces koji neće odmah imati vidljive negativne posljedice. Tako će prve godine rata biti oblikovane britanskim ne korištenjem brojčane nadmoći i postepenim francuskim napuštanjem taktika koje su dotad djelovale.

Montcalm se slagao s guvernerom-generalom Nove Francuske, Vaudreuilom, kako bi im prvi cilj trebalo biti uništenje britanske utvrde na Velikim Jezerima, no

Vaudreuil i njegov brat Rigaud se nisu slagali s Montcalmom oko načina ratovanja i primjene Indijanaca u bitkama. Vaudreuil i Rigaud su vjerovali kako se trebaju što je više moguće oslanjati na Indijance i lokalne kanadske trupe koje su se u prijašnjim sukobima pokazale kao koristan način prisiljavanja britanskih kolonija na obranu, a ne napad. Znali su kako ratni pohodi Indijanaca na granična područja britanskih kolonija ujedno straše protivnike i omogućavaju da se Indijanci bore na način koji im odgovara. Želja da se nastavi s takvim načinom ratovanja i da se održe dobri odnosi s Indijancima nisu previše utjecali na odluke Montcalma koji je bio poprilično konvencionalan i nije vjerovao Indijancima. Smatrao je kako ih je teško kontrolirati, pogotovo poslije bitke kada uzimaju trofeje, te da se uz njihovu pomoć može pobijediti u manjim sukobima, ali ne i u ratu. Ipak, s obzirom da nije imao dovoljan broj discipliniranih francuskih vojnika, Montcalm se morao poslužiti i indijanskom pomoći i kanadskim trupama kako bi obranio Novu Francusku. Tako je u napad na utvrdu Oswego poveo oko tisuću i tristo profesionalnih francuskih vojnika, tisuću i petsto kanadskih vojnika i oko 250 indijanskih ratnika iz nekoliko desetaka plemena, od Abenakia do Menomineesa sa zapadne obale jezera Michigan, s namjerom da Kanađani i Indijanci iz šume drže branitelje pod stalnom paljbom i bore se na svoj način dok će francuske trupe vršiti opsadu na europski način.²⁵

Pad utvrde Oswego

Utvrda Oswego je imala par manjih utvrđenih pozicija u blizini, od kojih je jedna bila utvrda Ontario. Njezini branitelji su 10. kolovoza 1756. na rubu šume primijetili skalpirano truplo jednog od njihovih suboraca. Proteklih mjeseci lokalni Oneidae su odbijali pomagati im oko izviđanja tako da je ovo bio prvi dokaz o prisutnosti protivnički nastrojenih Indijanaca.²⁶ Izvidnica je ubrzo otkrila protivnički kamp u blizini, a istog popodneva su indijanski ratnici sa stabala na rubu šume počeli pucati po vojnicima u utvrdi Ontario.

Na sreću napadača, a nesreću branitelja, utvrda Oswego niti je bila dovišena niti je bila na lako obranljivoj poziciji. Sastojala se od jedne glavne i dvije manje utvrde, a branilo ju je tri puta manje vojnika nego ih je imao Montcalm. Sukob nije

²⁵ANDERSON, *Crucible of War*, str. 151

²⁶ANDERSON, isto, str. 150

dugo trajao i već nakon nekoliko sati topovske paljbe zapovjednik utvrde Oswego, Mercer, je ubijen te njegov zamjenik predaje utvrdu Montcalmu. S obzirom na kratku bitku, Montcalm odbija dopustiti povlačenje Britanaca iz utvrde te ih umjesto toga odlučuje sve zarobiti. Ono na što nije računao jest želja Indijanaca da im se da naknada za njihovo sudjelovanje u bitci, jer za razliku od Francuza i Kanađana koji su bivali plaćeni za svoju službu, Indijanci su dobivali samo ono što bi osvojili u bitci. Tako su tog popodneva nakon bitke Indijanci uzeli što su mogli iz skladišta utvrde te počeli ubijati i skalpirati bolesne i ranjenje i uzimati zarobljenike. Tako su prije nego što je Montcalm uspio uspostaviti red ubili od trideset do sto britanskih vojnika i civila te uzeli neodređeni broj zarobljenika.²⁷ Montcalm je bio toliko posramljen što se nešto takvo dogodilo pod njegovim zapovjedništvom da je izostavio spomen o tome u svome izvještaju te je samo zatražio nadoknadu za novčana sredstva kojima je otkupio dio zarobljenika.

Iako su Vaudreuil i Rigaud bili zadovoljni ishodom bitke, Montcalm je u svojoj prvoj bitci došao do zaključka kako je bolje koristiti regularne trupe koje su disciplinirane nego kanadske vojnike i indijanske ratnike na koje se bolje što manje oslanjati. Tako su i Montcalm i Loudoun ubrzo po dolasku u Sjevernu Ameriku došli do istog zaključka: Indijanci su nepredvidljivi saveznici koje je bolje držati na odstojanju.

Obrana Pennsylvanije

Izuzev nekolicine dobro branjenih utvrda, na zapadnoj granici Pennsylvanije i Virginije je nastao lanac manjih utvrda koje su trebale služiti kao obrambena linija od francusko-indijanskih napada, ali su zapravo zbog slabe opremljenosti i obrane mogle služiti samo kao privremeno utočište onima koji su bježali iz najzapadnijih dijelova provincija. Malo se sredstava ulagalo u obranu, ali unatoč tome Washington i njegova Virginijska pukovnija su uspijevali odbiti napade. Washington je bio svjestan koliko je teška situacija, pogotovo zato što guverner Dinwiddie nije uspio dogovoriti saveze s Južnim Indijancima, Catawbama i Čerokezima, te kako nema mogućnosti za ofenzivu nego kako je jedino što može braniti se od francusko-indijanskih napada.

²⁷ANDERSON, *Crucible of War*, str. 155

Pennsylvanija je pak bila gotovo bez ikakve obrane. Podizanje vojske i obrana započeto je tek nakon što su Kvekeri napustili vijeće i potpuno se povukli iz politike, ali već je bilo kasno. Krajem srpnja je grupa Francuza i Delawarea predvođena Kapetanom Jacobsom spalila utvrdu Granville te se granica sukoba pomakla opasno blizu Philadelphije. Jedina uspješna britanska ofenziva, iako sa velikim gubitcima, se dogodila 1756. kada je pukovnik John Armstrong predvodio tristo provincijalnih vojnika u napad na Gornji Kittanning, naselje Delawarea koje je služilo kao baza poglavice Shingasa i Kapetana Jacobsa.²⁸ Naselje je spaljeno, britanski zarobljenici oslobođeni, a Kapetan Jacobs ubijen. Iako su Armstrong i njegovi ljudi po povratku pozdravljeni kao heroji, Indijanci iz Ohia su taj napad smatrali masakrom te su zapadni Delaware učestalije napadali britanska naselja na granici. Tako je jedino što je spriječavalo istočne Delaware da se pridruže zapadnima bio završetak izgradnje utvrde Augusta blizu Shamokina, naselja istočnih Delawarea.

Pregovori s Teedyuscungom

Za Pennsylvanijce je bilo veliko olakšanje kada je preko kvekerskih poslanika poglavica istočnih Delawarea, Teedyuscung, pristao na mirovne pregovore. Teedyuscung je bio voljan na pregovore jer je ratno stanje teško pogodilo istočne Delaware. S obzirom da njihova poljoprivreda nije imala velike prinose, a zbog ratnog stanja nisu imali s kime trgovati te su njihovi mladi ratnici više vremena provodili u ratnim pohodima nego u lovu, istočni Delaware su bili očajni. Teedyuscung se pristao sastati sa pennsylvanijskim predstavnicima u Eastonu s nadom da će ponuda mira i ugovaranje daljnjih pregovora sa zapadnim Delawareama biti dovoljno za ustupke koje je tražio, priznanje obitelji Penn kako je Walking Purchase iz 1737. bila prevara te 2.5 milijuna hektara zemlje u Wyomingu kao stalni rezervat za istočne Delaware.

Njegovi zahtjevi su bili preveliki, pogotovo jer bi se time Irokezi okrivili kao suradnici u prevari, no nakon prvog sastanka sa guvernerom Dennyjem, na kojem je sudjelovalo i četvero poglavica iz Onondagae koji su podnosili izvještaj Velikom Vijeću, uz potporu kvekerskih savjetnika Teedyuscung se uspijeva izboriti za tri ustupka.²⁹ Obećan mu je dar trgovačkih dobara, otvaranje mjesta za trgovanje u utvrdi

²⁸ANDERSON, *Crucible of War*, str. 163

²⁹ANDERSON, isto, str. 165

Augusta, te veliki nenaseljeni teritorij za lov, dok će se pritužbe na prijevaru razmotriti. Teedyuscung je u zamijenu obećao dovesti i predati što je više moguće britanskih zarobljenika. Iako dogovor nije bio u potpunosti priveden kraju, pokazao je mogućnost suradnje dok su se Kvekeri pokazali kao dobri pregovarači.

Loudounovi planovi za 1757.

18. svibnja 1756. Britanija i Francuska ulaze u rat, a 30. kolovoza Pruska napada Austrijsko Carstvo i time povlači gotovo cijelu Europu u rat. Konstantni politički neuspjesi u Europi i problemi u kolonijama su već doveli trenutni poredak u Parlamentu u slab položaj, a sada nakon što je izbio rat dolazi do promjena u njegovom sastavu. Pitt preuzima vodeću ulogu u Parlamentu te podupire financiranje vojnih akcija protiv Francuza u kolonijama. Iako je Loudoun bio zadovoljan obećanom pomoći iz Londona, nije bio zadovoljan Pittovim miješanjem u njegove planove. Umjesto predviđenog napada na Quebec, Pitt je naredio napad na Louisbourg te Loudoun nije imao izbora nego poslušati iako je smatrao kako će tako zaleđe New Yorka i Nove Engleske ostati otvoreno za francusko-indijanski napad. Loudoun je kroz 1757. uspio riješiti nekolicinu problema koji su smetali uspješnosti britanskih planova u ratu u Americi. Loudoun je učinio što je mogao kako bi sistematizirao ratne operacije u Americi i pokrenuo kampanju koja će imati novčano zaleđe, biti učinkovita i imati šansu za uspjeh.³⁰ Tako Loudoun 20. lipnja 1757. kreće s mornaricom od preko sto brodova i preko šest tisuća vojnika prema Louisbourgu u dotad najbolje planiranu, opremljenu i koordiniranu kampanju u Americi.

7. Prekretnica u odnosima s Indijancima

Odaziv Indijanaca na francuski poziv za rat

Kada je Loudoun pokrenuo kampanju na Louisbourg, obrana granice na Velikim Jezerima je ostala u rukama Daniela Webba, generala koji je 1756. spalio utvrdu Bull i povukao se do German Flatsa kada je čuo glasine o približavanju

³⁰ANDERSON, *Crucible of War*, str. 184

francuske vojske. Sada je zapovijedao dvijema pukovnijama i oko pet tisuća i petsto provincijalnih vojnika bez obuke, dok je utvrda William Henry na jugu jezera George bila oštećena u prijašnjem francusko-indijanskom napadu. Najveći gubitak su bili brodovi bez kojih vojnici iz utvrde nisu mogli patrolirati niti putovati, a kamoli spriječiti mogući napad s jezera. Još jedna nedaća za utvrdu William Henry je bio gubitak velikog broja rendžera pod kapetanom Robertom Rogersom kada su pokušali izviditi francusku utvrdu Carillon.

Potaknuti Rogersovim neuspjehom i pozivom Rigauda, stotine Ottawa, Potawatomi, Abenaki i Caughnawaga ratnika se pridružilo posadama utvrda St. Frederic i Carillon. Predvođeni poglavicama, ali i francuskim oficirima, napadali su britanske prijevoze namirnica i izvidničke postaje te spriječavali i ono malo rendžera što je ostalo u utvrdi William Henry da obavljaju svoj posao. Tako je Webb ostao bez gotovo ikakvih informacija o francuskim kretanjima i namjerama. Takvo okupljanje Indijanaca koji su se došli boriti protiv Britanaca je bio samo početak najvećeg indijanskog odaziva na francuski poziv za rat.

Vaudreuilova želja za suradnjom s Indijancima i francuske pobjede kod Monongahela i utvrde Oswego su privukle veliki broj indijanskih ratnika sa širokog područja. Iako je Montcalm još uvijek bio nezadovoljan i nevoljko surađivao s Indijancima zbog ponašanja koje su Abenaki, Caughnawaga, Nipissingi, Menominee i Ojibwa ratnici pokazali poslije osvajanja utvrde Oswego, nije mogao zanemariti broj u kojem su došli u Montreal i utvrde na obali jezera Champlain. Priče koje su Menominee i Ojibwa ratnici ponijeli doma na područje Velikih Jezera nakon bitke su zasigurno potakle tako veliki odaziv, a pomogla je i priča kako Francuzi otkupljuju britanske zarobljenike poslije bitke.³¹ Tako se krajem srpnja 1757. u utvrdi Carillon okupilo skoro dvije tisuće Indijanaca koji su došli pomoći Montcalmu i oko šest tisuća francuskih i kanadskih vojnika u pripremi za napad na utvrdu William Henry. Među Indijancima se nalazilo preko tristo Ottawa s gornje strane jezera Michigan, isto toliko Ojibwa (Chippewa i Mississauga) s jezera Superior, stotinjak Menominee i stotinjak Potawatamia s donje strane Michigana, pedesetak Winnebagosa iz Wisconsin, Sauk i Fox ratnika s još daljeg zapada, nekolicina Miamia i Delawarea iz doline rijeke Ohio te čak deset Iowa ratnika koji dotad nikada nisu kročili na kanadski

³¹ANDERSON, *Crucible of War*, str. 187

teritorij.³² Tih 979 Indijanaca s područja Velikih Jezera i Srednjeg zapada pridružilo katoličkim Indijancima, njih 820, koje su prethodno regrutirali Francuzi s područja od Atlantika do Velikih Jezera te su uključivali pripadnike Nipissingisa, Ottawa, Abenakia, Caughnawagasa, Huron-Petunsa, Malecitesa i Micmacsa.³³ S obzirom da su se na istome mjestu našli pripadnici od preko trideset različitih naroda s isto toliko različitih jezika, Montcalm je bio svjestan kako ih je gotovo nemoguće kontrolirati, no pokušavao se prilagoditi jer je isto tako znao kako mu je njihova pomoć prijeko potrebna te je svakoj grupi dodijeljivao prevodioce, oficire i misionare oslanjajući se na njihovu vještinu sporazumijevanja s Indijancima.

Opsada utvrde William Henry

Na proljeće je pukovnik George Monro zamijenio Eyrea u utvrdi William Henry te je uz svoje svježe trupe koje je doveo, zapovijedao s preko tisuću i petsto vojnika od kojih su njih osamsto bili provincijalni vojnici. Krajem lipnja su ga dva zarobljenika koji su uspjeli pobjeći Francuzima obavijestila o velikom broju vojnika i ratnika koji se skuplja u utvrdi Carillon. Krajem srpnja šalje ekspediciju koja je trebala spaliti francuske pilane na jugu jezera, no u zasjedi ih je čekalo preko petsto Indijanaca i Kanađana. Trećina ekspedicije je uhvaćena ili ubijena dok se ostatak, svega četiri broda s posadom u potpunoj panici, vratio nazad u utvrdu i posvjedočio o velikom broju neprijatelja.

Webb, koji je za vrijeme te neuspjele ekspedicije došao u utvrdu William Henry, naređuje Monrou da smjesti regularne trupe u utvrdu dok će provincijalne trupe izgraditi kamp na obližnjoj uzbrdici zvanj Titcomb's Mount kako Francuzi ne bi lako osvojili poziciju s koje mogu koristiti artiljeriju, te se on sam vraća u utvrdu Edward kako bi poslao pojačanja. Monro je znao kako nemaju konkretnog načina da spriječi francusko korištenje artiljerije te kako im je jedina nada imati što veći broj branitelja, no Webb u strahu kako će utvrda Edward ostati neobranjena, šalje svega dvjesto regularnih i osamsto provincijalnih vojnika kao pojačanje koje stiže u utvrdu William Henry 2. kolovoza kada su se na zapadnoj strani obale jezera mogla vidjeti tri velika krijesa. Sljedećeg jutra se moglo vidjeti skoro 250 brodica i 150 indijanskih

³²ANDERSON, *Crucible of War*, str. 188

³³ANDERSON, isto, str. 188

kanua, od kojih je dio bio povezan daskama kako bi činili splavi sposobne nositi artiljeriju.

Montcalmov zamjenik brigadir Levis, koji je sa svojom predvodnicom došao prije Montcalma i zapalio krijesove, je prve pucnjeve na utvrdu William Henry ispalio 3. kolovoza dok su Indijanci i Kanađani zaobišli utvrdu kroz šumu i odsjekli cestu koja je vodila prema utvrdi Edward. Montcalm dolazi sa glavninom vojske tog popodneva i službeno započinje opsadu, no ne prije nego je zapovjedniku utvrde poslao izaslanika sa zahtjevom za predaju. Dok se odvijao taj europski običaj ponude i odbijanja predaje, Indijanci su prema svome običaju u velikom broju okružili utvrdu i glasno uzvikivali i izazivali branitelje, a jedan Abenaki ratnik je na lošem francuskom čak dobacio kako im je bolje da se dobro brane jer on neće imati milosti ako ih zarobi.³⁴

Unatoč lošoj situaciji u kojoj se našla, utvrda William Henry je bila dobro opremljena streljivom, namirnicama i topovima, a jedina opasnost je bilo urušavanje zidina pod teškom paljbom francuskih topova ili dugotrajna opsada tijekom koje bi mogli ostati bez namirnica. Kada su se Francuzi 4. kolovoza počeli ukopavati oko utvrde, Monro je znao kako će se on i njegova posada izvući samo ako dođe potpora iz utvrde Edward. Webb se pak nije usuđivao poslati pojačanja dok i on sam u utvrdi Edward ne dobije pojačanja iz New Yorka i Nove Engleske jer je smatrao kako bi utvrda Edward onda ostala oslabljena, a ako ona padne ostatak provincije je izložen napadu. Pismo u kojem Webb poručuje Monrou kako neće poslati pojačanja i kako treba razmotriti najbolje opcije predaje, dolazi u utvrdu William Henry tek 7. kolovoza kada ga Francuzi predaju, zajedno sa Montcalmovom porukom Monrou da poslušaj Webbov savjet o predaji, jer je jedan Caughnawaga izviđač pretekao i ubio glasnika.

Kada je Monro primio pisma, zidovi utvrde su još uvijek bili netaknuti, no provincijalne trupe na Titcomb's Mountu su bile u potpunosti odsječene. Do večeri 8. kolovoza, većina vojnika u utvrdi je bila iscrpljena i slabog morala, ponestajalo im je streljiva, zidine i bunkerji su bili oštećeni, a Francuzi su postavili novi niz topova sa zapadne strane utvrde spremne za paljbu iz blizine i predviđene za probijanje zidova.

³⁴ANDERSON, *Crucible of War*, str. 192

Suočen sa bezizlaznom situacijom, Monro saziva ratno vijeće te sa svojim podređenim oficirima jednoglasno dogovara predaju s nadom za što boljim uvjetima.

Masakr kod utvrde William Henry

S Francuzima je dogovorena predaja prema kojoj će posada utvrde biti puštena sa svim svojim vlasništvom, lakim oružjem i obilježjima i pod pratnjom biti ispraćena do utvrde Edward dok će ranjeni ostati u utvrdi William Henry i biti zbrinuti, a u zamjenu se posada neće boriti narednih 18 mjeseci, streljivo, topovi i namirnice u utvrdi će ostati Francuzima, zarobljeni Francuzi će biti vraćeni, a jedan britanski oficir će ostati kao garancija ispunjenja uvjeta.³⁵ Predaja je bila dogovorena po europskim pravilima ratovanja bez ikakvog dogovora s Indijancima. Montcalm je poglavice tek prije nego što je predaja potpisana obavijestio kako ne smiju nauditi zarobljenicima niti uzeti išta od njihovih osobnih stvari ili namirnica iz utvrde. Poglavice su mirno saslušali Montcalma, ali su znali kako njihovi ratnici, koji od Francuza nisu tražili novčanu plaću prije bitke nego samo oružje i hranu, kao zasluženu nagradu očekuju ratni plijen i zarobljenike.

Kada su indijanski ratnici saznali kako im "onontio" ne namjerava dati ono što su zaslužili, odlučili su to sami uzeti. Nakon što je popodne 9. kolovoza britanska posada premještena u kamp na Titcomb's Mountu, Indijanci ulaze u utvrdu William Henry i nalaze malo toga vrijednog uzimanja, pa se okreću ranjenima i bolesnima koji su ondje bili na zbrinjavanju. Francuzi uspijevaju spasiti nekolicinu ranjenih, no većina je ubijena radi skalpova te se pljačkanje nastavilo do navečer kada su Indijanci izbačeni iz utvrde. Ujutro, kada je kolona sa britanskim zarobljenim vojnicima u pratnji francuskih trupa krenula prema utvrdi Edward, dio Indijanaca ih je opkolio zahtijevajući da predaju oružje i odjeću, dok je ostatak ušao u kamp u kojem su još uvijek bile provincijalne trupe i civili. Osim osobnih predmeta, Indijanci su počeli uzimati žene, djecu i robove kao zarobljenike, a kada je kolona napokon krenula iz kampa, britanski regularni vojnici su bili daleko ispred i zaštićeni pod pratnjom Francuza tako da su provincijalne trupe najviše nastradale. Ranjeni vojnici su bivali ubijeni, ostalima je otimana odjeća i novac, dok su oni koji bi se pokušali obraniti

³⁵ANDERSON, *Crucible of War*, str. 195

ubijeni radi skalpova ili uzeti kao zarobljenici, a kada bi Francuzi pokušali intervenirati i spasiti zarobljenike, Indijanci bi ih ubili i uzeli im skalp kako ne bi ostali bez plijena.

Do trenutka kada je cijela situacija napokon dovedena pod kontrolu, 185 zarobljenih vojnika i civila je bilo ubijeno, njih 300 do 500 je zarobljeno, isto toliko ih se vratilo u francusku utvrdu, a ostali su pobjegli u šumu prema utvrdi Edward.³⁶ Gotovo svi Indijanci, sada zadovoljni količinom materijalnog plijena, zarobljenicima i skalpovima, su se odmah poslije masakra uputili svojim domovima. S Montcalmom je ostalo samo tristotinjak Abenakia i Nipissingasa. Kroz sljedećih tjedan dana, u utvrdu Edward su pomalo dolazili oni koji su pobjegli Indijancima tijekom masakra, izgledniji i prestrašeni, prepričavajući strahote koje su im se dogodile. Monro je došao u utvrdu s Montcalmovim obećanjem kako će od Indijanaca otkupiti što je više moguće zarobljenika. I uistinu, do kraja kolovoza Montcalm je uspio otkupiti 200 zarobljenika dok ih je nekolicina uspjela pobjeći, no njih skoro dvjesto nikad se nije vratilo.

Posljedice masakra

Montcalm je dao sve od sebe kako bi ublažio situaciju jer se osjećao odgovornim zbog obećanja koje je dao Britancima da im se neće nauditi, ali i zbog toga kako bi se u slučaju britanske pobjede u budućnosti francuskim vojnicima pružilo časno povlačenje. Vaudreuil se također trudio ublažiti situaciju, svjestan važnosti indijanske pomoći, i nadao se kako događaji kod utvrde William Henry neće naštetiti francusko-indijanskim odnosima, odnosno kako se Indijanci ne bi osjećali uvrijeđeno i odbili pružiti pomoć u sukobima i kako Montcalm u budućnosti ne bi odbijao bilo kakvu indijansku potporu. Unatoč njihovim najboljim pokušajima, strahovi su im se ostvarili. Indijanci više nikada neće doći u pomoć Francuzima u tako velikom broju. Ono što Indijanci nisu znali je kako su zarobljenici koje su odveli iz utvrde William Henry bili zaraženi malim boginjama te su tako u svoje domove donijeli bolest koja će poharati njihove zemlje. Narodi s područja Velikih Jezera više nikada neće doći u pomoć Montcalmu, a i oni koji su bili preobraćeni, s područja

³⁶ANDERSON, *Crucible of War*, str. 197

rijeke St. Lawrence, će rijetko pružati pomoć. Sam Montcalm će se sve više oslanjati na francuske i kanadske trupe, što mu je i odgovaralo. Britanci pak više neće Francuzima dopuštati časno povlačenje, a među civilnim stanovništvom će "masakr kod utvrde William Henry" pojačati anti-katolički stav u Novoj Engleskoj, kao i mržnju prema Indijancima.

Poslije bitke kod utvrde William Henry, Montcalm nije krenuo prema utvrdi Edward kako se očekivalo. S obzirom da se gotovo 1300 Indijanaca povuklo poslije masakra i otišlo svojim domovima, Montcalm je izgubio veliki dio svojih trupa, a i kako je vladala loša sjetva u Novoj Francuskoj morao je poslati veliki broj kanadskih vojnika kućama kako bi se spasilo što se još moglo spasiti. S druge strane, potaknute Webbovim pozivom upomoć, britanske kolonije su započele s masovnim regrutiranjem provincijalnih vojnika i slale ih prema utvrdi Edward.

8. Preokret u ratnim zbivanjima i indijanskoj diplomaciji

Stanje u provincijama 1757.

Situacija u južnim kolonijama, od Pennsylvanije do Georgije, nije izgledala obećavajuće nakon pada utvrde William Henry. Jedina svjetla točka je bio dovršetak izgradnje utvrde Loudoun i njene pomoćne utvrde Prince George u Južnoj Carolini, na području današnjeg Tennesseea, koje su se nalazile svega stotinjak milja od naselja koja su pripadala Čerokezima. Ideja je bila ostvariti stabilne odnose prije nego što to učine Francuzi iz utvrde Toulouse na rijeci Alabami koji su zajedno sa Shawneeima bili u tom području već nekoliko godina pokušavajući postići savezništvo s Čerokezima. Sjeverno od Caroline, odnosi s Indijancima su i dalje bili nestabilni, a napadi iz utvrde Duquesne na pogranična područja su tjerali stanovništvo prema istoku u tolikoj mjeri da se uskoro nije imalo koga napadati. U Virginiji, Washington nije imao dovoljno vojnika da brani sve utvrde koje su se nalazile na pograničju tako da se povukao u njih sedam što je omogućilo gotovo nesmetane francusko-indijanske napade. Dinwiddie je pokušao pomoći, šaljući Catawba i Čeroške ratnike u pomoć Washingtonu, no on ih je smatrao dodatnim problem jer su prema njegovom viđenju

trošili previše namirnica, pojavljivali se na dužnost kada je njima odgovaralo i nevoljko išli u izvidnice kada bi ih se to zatražilo.³⁷

Pregovori u Eastonu 1757.

Pregovori koji su započeli još 1756. u Eastonu s poglavicom istočnih Delawarea, Teedyuscungom, su se nastavili i 1757. Guverner Denny je shvatio kako je diplomatski put jedini način da se prekinu sukobi u njegovoj provinciji te je, unatoč inzistiranju Johnsona kako je samo njemu dozvoljeno pregovaranje s Indijancima, nastavio razgovore s Teedyuscungom čiji sunarodnjaci više nisu imali s kime trgovati te nisu mogli nabavljati deke, oružje i streljivo potrebno da prežive. Neslužbeni predstavnici Pennsylvanije na tim pregovorima su bili Kvekeri koji su već 1756. bili započeli dijalog s istočnim Delawareima, a u međuvremenu su osnovali Prijateljsku Udrugu, na čelu s trgovcem Israelom Pembertonom, čiji je cilj bio postizanje mira s Indijancima. Tako su skupljali novac i kupovali darove potrebne kako bi se razgovori nastavili i vjerojatno su bili glavni razlog zašto je Teedyuscung bio voljan pregovarati.³⁸

Pregovori u Eastonu iz 1757. su trajali kroz srpanj i kolovoz. Na njima su sudjelovali guverner Denny, čiji je cilj bio osigurati mir s Indijancima čak i ako obitelj Penn bude nezadovoljna zbog gubitka zemlje koju su na prijevaru dobili Walking Purchaseom iz 1737., predstavnici vijeća i obitelji Penn, irokeški poglavice koji su iz Onondage došli kao promatrači te nisu bili zadovoljni što je Teedyuscung koji je trebao biti njima podređen pregovarao u ime svojeg naroda, Croghan je djelovao kao Johnsonov zamjenik, a Pemberton i njegovi kolege iz Prijateljske Udruge su savjetovali Teedyuscunga iako su tehnički bili samo promatrači. Pregovori su tako poprimili višeslojni karakter jer je svaka stranka imala svoje ciljeve koje je željela ostvariti. Na kraju je dogovoreno kako će ispravnost Walking Purchase biti određena nakon pregleda višeg autoriteta, a u ovom slučaju je dogovoreno da će to biti William Johnson. Denny i Croghan su imali zajednički cilj ostvarenja mira između istočnih Delawarea i Britanaca, dok je Croghan ujedno imao zajednički cilj s Irokezima koji su željeli da se na taj savez gleda kao nešto što je Konfederacija

³⁷ANDERSON, *Crucible of War*, str. 204

³⁸ANDERSON, isto, str. 205

odobrila. Teedyuscung je bio voljan odustati od zahtijeva za velikom površinom zemlje u Wyomingu za svoj narod ako se odmah počne s izgradnjom stalnog naselja u Wyomingu, na račun Pennsylvanije, u kojem će se nalaziti trgovačka postaja i učitelji koji će učiti njegove ljude čitanju i pisanju, a on će u zamjenu pristati na vojni savez s Britancima pod pokroviteljstvom Irokeza. Dogovor u Eastonu je bio samo prvi korak prema pregovorima s zapadnim Delawareima. Kako bi se spriječili daljnji francusko-indijanski napadi na zaleđa britanskih kolonija, bilo je potrebno slomiti saveze koje su Francuzi sklopili s Indijancima, kako s zapadnim Delawareima tako i s Indijancima s područja doline rijeke Ohio.

Planovi za 1758.

Loudoun i njegove trupe te mornarica koja je stigla u Halifax početkom srpnja, nisu mogli poduzeti nikakav napad na Louisbourg zbog magle koja je onemogućavala izviđanje situacije. U Londonu, Pitt dobiva potporu za mijenjanje smjera kojim je rat tekao. U Americi je namjeravao smijeniti Loudouna koji je prema izvještajima koje je Pitt dobio samo uspio antagonizirati stanovništvo u kolonijama, te započeti s taktikom koja je sve nade polagala u zauzimanje Nove Francuske i tako oslabiti sveukupnu francusku moć. Početkom 1758. iz Londona dolazi vijest o smjenjivanju Loudouna i postavljanju Abercrombya na njegovu poziciju, samo što njegova uloga neće biti upravitelja svih provincija nego generala, ali i o tome kako guverneri provincija mogu odlučivati koliko ljudi mogu regrutirati i kako njihovi oficiri neće biti podređeni onima iz Britanije već ravnopravni te kako će iz Britanije stizati novčana potpora. Ubrzo nakon te vijesti, sve provincije izgllašavaju podizanje većeg broja regruta, a i sami provincijalni regruti i oficiri se javljaju s entuzijazmom. Pitt je uspio potaknuti provincijalce na djelovanje tako što im nije davao izričite zapovijedi, što je bila dotadašnja taktika britanskih upravitelja u Americi, nego ih je zatražio za pomoć.

Pittov i Loudounov plan invazije na Novu Francusku nije bio puno drugačiji jer nije niti mogao biti zbog geografskih značajki koje su ograničavale smjerove kretanja. Prva ruta je mogla biti preko Louisbourga pa niz rijeku St. Lawrence, druga je bila preko jezera Champlain što bi značilo napade na utvrde Carillon i St. Frederic,

a treća je podrazumijevala napade na utvrde Frontenac i Niagara na jezeru Ontario. Također je bilo potrebno osvojiti utvrdu Duquesne i tako osigurati kontrolu nad dolinom rijeke Ohio. Iako je Abercromby bio imenovan za Loudounovog nasljednika, Pitt je namjeravao poslati nove zapovjednike koji će voditi ekspedicije. To su bili Jeffery Armherst, koji je trebao krenuti prema Louisbourgu uz pomoć Jamesa Wolfea, John Forbes, koji je bio zadužen za ekspediciju na utvrdu Duquesne, te George Augustus Howe koji je trebao pomoći Abercrombyu i krenuti na utvrdu Carillon. Kada se zbroji broj vojnika koji su trebali krenuti na nove ekspedicije, uključujući regularne vojnike i provincijalne regrute, bilo ih je 50000, gotovo trećina stanovništva Nove Francuske.³⁹

Montcalm je mogao možda skupiti polovinu tog broja u obranu Nove Francuske jer se Indijanci, dotad uvijek spremni odazvati, nisu javljali zbog epidemije malih boginja koja je poharala pripadnike *pays d'en haute* nakon osvajanja zaraženog plijena kod utvrde William Henry. Osim tog problema, Novom Francuskom je vladala glad uzrokovana dvijema uzastopnim lošim žetvama. Ono što nitko nije predvidio jest ideja o odustajanju francuskog kralja i ministara od Nove Francuske jer je trebalo financirati rat u Europi te im se nije isplatilo braniti koloniju kojoj je prijetila velika vojna sila.

Bitka kod Ticonderoge

Abercromby je uz pomoć Howea u srpnju poveo skoro 16000 vojnika preko jezera George prema utvrdi Carillon koja se nalazila na dijelu obale zvanom Ticonderoga. Kada su stigli na obalu i počeli naganjati francuske vojnike koji su bili tu utaboreni kao izvidnica, Howe je pogođen i ubijen. Sada je sva odgovornost pala na Abercrombya koji je sporo donosio odluke i pokazao opću nesposobnost u vođenju trupa. Iako je uz pomoć artiljerije Abercromby mogao veoma lako srušiti obranu utvrde Carillon čija se posada sastojala od svega 3500 vojnika od kojih su samo njih 15 bili indijanski ratnici, 8. srpnja započinje napad šaljući samo pješništvo prema utvrdi. U napadu je preko dvije tisuće britanskih vojnika ranjeno ili mrtvo, te je iste večeri Abercromby naredio povlačenje. U blizini uništene utvrde William Henry,

³⁹ANDERSON, *Crucible of War*, str. 236

naredio je izgradnju kampa, no nekoordiniranost kojom je vodio vojnike je i dalje bila primijetna. Bio je to možda najsrमतniji poraz britanskih trupa u ratu.

Opsada Louisbourga

Louisbourg je bio tipična utvrda iz 18. stoljeća, osrednje veličine prema europskim standardima, ali u Novoj Americi poprilično težak cilj za osvajanje. Ipak, kao i sve druge slične utvrde, njegova slaba točka su bile opsade u kojima je protivnik kopao rovove kojima se približavao zidinama utvrde sve dok nije bio toliko blizu da može topovima probiti zidove. Upravo to se i dogodilo te je 26. srpnja, nakon sedam tjedana stalnog topovskog bombardiranja, zapovjednik Louisbourga, Drucour, zatražio uvjete predaje. No, strah koji je Montcalm imao nakon pada utvrde William Henry se obistinio, Armherst nije dopustio časnog povlačenje Drucouru i njegovim vojnicima. Već i prije početka opsade, britanske trupe, pogotovo provincijalci, su bez milosti ili oklijevanja uzimali skalpove Indijanaca na koje su naišli, a poslije bitke su s timei nastavili.⁴⁰ Svi francuski vojnici koji su se borili u obrani Louisbourga će biti odvezeni kao ratni zarobljenici u Englesku, dok će civilima biti dopušteno zadržati privatno vlasništvo, ali će zajedno sa stanovnicima Cape Bretona i otoka St. Jean biti prevezeni u Francusku. Ono što je osiguralo Armherstu pobjedu i prije nego je opsada počela je bilo djelovanje britanskih brodova u europskim vodama koji su spriječili slanje potrebitina i trupa prema Louisbourgu.

Pad utvrde Frontenac

Bradstreet je 13. srpnja 1758., tri dana nakon Abercrombyjevog poraza kod utvrde Carillon, nagovorio Abercrombya da njemu i brigadiru Johnu Stanwixu prepusti zapovjedništvo nad 5600 ljudi s kojima će izvesti plan koji je već neko vrijeme pokušavao provesti u djelo. Iz svojeg iskustva je znao kako će padom utvrde Frontenac zadati veliki udarac opskrbi drugih francuskih utvrda na Velikim Jezerima, kao i francuskoj trgovini s Indijancima. Tako sa trupama koje mu je Abercromby prepustio kreće prema Great Carrying Placeu, mjestu na kojem je Webb napustio i

⁴⁰ANDERSON, *Crucible of War*, str. 255

spalio utvrdu Bull 1756. Najavljuje namjeru izgradnje nove utvrde koja će braniti riječnu rutu prema Dolini Mohawk i služiti kao mjesto trgovanja s Irokezima kojima je bila prijeko potrebna trgovina zbog manjka europskih trgovaca tijekom ratnog stanja.⁴¹ Ono na što je Bradford računao je kako će Irokezi prenijeti vijest Francuzima o njihovoj aktivnosti te ih na taj način uvjeriti kako ne predstavljaju nikakvu trenutnu opasnost.

Iznenadni napad je bio presudni faktor kako bi misija uspjela, te tek kada su stigli na lokaciju Great Carrying Placea, Stanwix i Bradford otkrivaju stvarni cilj ekspedicije. Od 70 Indijanaca koji su išli s njima, polovica njih koja je pripadala Onondagama se povlači dok je ostatak koji je pripadao Oneidama pristao nastaviti zbog obećanog plijena. Ekspediciju je nastavio s 3100 ljudi te krajem kolovoza pristaje na obalu u blizini utvrde Frontenac. 27. kolovoza u zoru započinje topovsku paljbu na utvrdu Frontenac iz rovova, a svega koji sat nakon početka paljbe, zapovjednik utvrde, Noyan, se predaje. Bradstreet prihvaća predaju te obećava kako će zarobljenici moći zadržati osobne predmete i novac te će biti odvedeni u Albany odakle će čekati razmjenu za britanske zarobljenike.

Razlog brze Noyanove predaje je bio taj što se u utvrdi nalazilo svega stotinjak vojnika te žene i djeca te iako su skladišta bila puna namirnica, streljiva i različitih trgovačkih dobara, znao je kako je obrana uzaludna. Bradstreet je naredio uništenje brodova, zidina i zgrada u utvrdi te odnošenje što je više plijena moguće, a kada je saznao kako su francuska pojačanja na putu, Noyana i zarobljenike je poslao prema Montrealu uz obećanu razmjenu zatvorenika jer nije želio da ga usporavaju u povlačenju. Uništenje utvrde i zaplijena namirnica je značila teške posljedice za trgovinu s Indijancima *pays d'en haunta* kao i probleme opskrbe utvrda u dolini rijeke Ohio.

Bradstreet se 28. kolovoza povlači s mjesta na kojem je nekoć bila utvrda Frontenac te čim dolazi u Albany traži od Abercrombya još veći broj vojnika s kojima bi mogao zauzeti utvrdu Niagara i možda druge strateške lokacije jer se činilo kako je utvrdama na jezerima nedostajalo ljudi te bi mogle brzo pasti pred velikom silom i time u potpunosti istjerati Francuze s Velikih Jezera, no Abercromby odbija smatrajući kako je taj plan previše ambiciozan. Bradstreet, kao i oficiri koji su

⁴¹ANDERSON, *Crucible of War*, str. 260

sudjelovali u porazu kod utvrde Carillon, će biti nezadovoljan Abercrombyjevom pretjeranom pasivnošću. Ipak, Abercromby je dopustio Bradstreetovu misiju iako nije morao niti je imao zapovijedi koje su to pokrivala, a 23. srpnja je donio još jednu odluku koja će imati bitne posljedice za tijek rata.

Forbesova diplomacija

Forbes je imao zadatak osvojiti utvrdu Duquesne i znao je kako u tome neće uspjeti bez pomoći indijanskih saveznika, no William Johnson, nadstojnik za odnose s Indijancima, mu nije mogao osigurati potrebnu pomoć od Irokeza. Zbog toga se Forbes okreće Čerokezima za pomoć, no oni se odazivaju gotovo trenutno i u toliko velikom broju da Forbes nije zano što činiti s njima. Njegov plan je bio polagano i sigurno napredovanje prema utvrdi Duquesne i izgradnja ceste i niza manjih utvrda i postaja jer je znao kako će je trebati braniti poslije zauzimanja. Takvo sporo napredovanje nije odogovaralo Čerokezima koji su postajali nestrpljivi. Kada se vođa Čerokeza Attakullakulla, odnosno Little Carpenter, pokušao povući iz ekspedicije uhićen je zbog dezerterstva, no Forbes ga brzo pušta shvativši kako to sigurno neće pomoći odnosima s Čerokezima.⁴² I uistinu, svi Čerokezi su se s vremenom povukli odnoseći sa sobom oružje koje im je dano i darove s kojima ih je Forbes pokušavao nagovoriti da ostanu.

Za razliku od nekih drugih britanskih zapovjednika, Forbes je shvaćao važnost Indijanaca za uspjeh bilo koje kampanje u Americi te dok je pokušavao osigurati pomoć Čerokeza ujedno je poticao guvernera Dennyja da ispuni obećanja Teedyuscungu jer bi preko njega mogao stupiti u kontakt s zapadnim Delawareima i ostalim narodima u dolini rijeke Ohio, možda se čak pomiriti s njima, i tako oslabiti obranu utvrdu Duquesne prije nego što uopće stigne do nje. Dok je pokušavao doći u kontakt s Teedyuscungom, Forbes se susreće s Pembertonom, osnivačem Prijateljske Udruge, koji ga obavještava kako je Teedyuscung već nakon pregovora u Eastonu 1757. poslao wampum pojaseve i glasnike Indijancima na zapadu, ali kako su Irokezi spriječavali sve pokušaje ostvarivanja kontakta. Također je bilo potrebno da se Indijanci susretnu s predstavnicima Pennsylvanije kako bi se dogovorio mir, no i to je

⁴²ANDERSON, *Crucible of War*, str. 268

bilo teže za postići zbog protivljenja velikih zemljišnih posjednika bilo čemu zbog čega bi se cijena zemljišta snizila, a kamoli da bi priznali neispravnost Walking Purchase, što je već odavno mučilo Delaware. Iako je Denny na sastanku u Eastonu obećao kako će se izvršiti uvid u ispravnost Walking Purchasea, bilo je jasno kako će biti teško učiniti više od toga jer su se interesi zemljišnjih posjednika, Irokeza i Johnsona poklapali te nitko od njih nije želio samostalnost Delawarea ili bilo koje grupe Indijanaca koja je bila pod okriljem Irokeza.⁴³

Unatoč svim ovim komplikacijama, Forbes traži od Abercrombyja dozvolu za izravno uspostavljanje odnosa s Indijancima bez dopuštenja Johnsona. Kada je Abercrombyjevo dopuštenje stiglo 23. srpnja, razgovori su već bili započeli. Forbes je preko Teedyuscunga kontaktirao s zapadnim Delawareima i dvojica njihovih poglavica su stigli u Philadelphiju, od kojih je jedan, Pisquetomen, bio Shingasov stariji brat i utjecajna figura, gdje im Denny govori kako želi prestanak neprijateljstva. Uvjeren kako će biti postignuti željeni rezultati, prilikom njihovog povratka na zapad Denny s njima šalje Fredericka Posta kao izaslanika s pozivnicom namijenjenom ostalim poglavicama za još jedne pregovore. Post je prošao dolinom rijeke Ohio prenoseći pozivnicu na pregovore svim poglavicama Delawarea, Shawneea i Mingosa, cijelo vrijeme izbjegavajući Francuze koji su ga imali namjeru uhvatiti ili ubiti.

Poglavice je brinulo to što bi se jednom kada napuste savez s Francuzima, Britanci mogli nametnuti i preuzeti njihove zemlje u dolini. Primjerom obećanja koja su dana Teedyuscungu na dogovoru u Eastonu, Post ih je uvjeravao kako Britanci samo žele otjerati Francuze i uspostaviti normalne trgovačke odnose, koji su narodima u Ohiou bili prijeko potrebni. Poglavice su s razlogom bili skeptični, no kako je utjecaj Francuza slabio, a Forbes se polako ali sigurno približavao, po Postu šalju poruku Dennyju i Forbesu kako su spremni pristati na mir. Forbes je bio opterećen s nizom problema koji su snašli njegovu ekspediciju te se nadao kako će pregovorima u Eastonu, ako ne pridobiti Indijance na svoju stranu, barem dogovoriti mir s njima tako da se ne bore na strani neprijatelja.

⁴³ANDERSON, *Crucible of War*, str. 269

Pregovori u Eastonu 1758.

Pregovori u Eastonu su započeli 11. listopada 1758. Kao i 1757., na pregovorima su bili Pennsylvanijski guverner, predstavnici i protivnici interesa zemljoposjedničkih obitelji, Conrad Weiser kao predstavnik zemljišnih obitelji kod Indijanaca, Croghan kao zamjenik Johnsona, Pemberton te predstavnici indijanskih naroda. Razlika u odnosu na pregovore iz 1757. je bila ta što je ovaj put došlo više Indijanaca, iz više plemena i u većem broju. Prošli put je na pregovorima bio samo Teedyuscung sa grupom Delawarea, sada se pojavilo preko 500 Indijanaca iz 13 različitih nacija, od kojih je najvažnija grupa, ali i najmanja, bila ona od zapadnih Delawarea koju je predvodio Pisquetomen. Dok je Teedyuscung poveo 60 pripadnika istočnih Delawarea, Irokeška Liga ih je dovela puno više. Svaka od Šest Nacija je poslala svoje službene predstavnike dok je Vijeće iz Onondage poslalo poziv manjim nacijama koje su bile pod njihovom zaštitom, Nanticokesima, Tuteloesima, Chugnutsima, Mini-sinksima, Mahicansima i Wappingersima, da pošalju svoje promatrače.⁴⁴ I samo Vijeće je poslalo oko 300 poglavica uključujući Oneida oratora Thomasa Kinga, Seneca sachema Tagashata i poglavicu Mohawka Nichasa, sve s ciljem da utišaju Teedyuscungovu želju za samostalnošću i ponovno uspostave prevlast nad podređenim nacijama.

Teedyuscung je brzo shvatio cilj s kojim su predstavnici Vijeća i Šest Nacija došli na pregovore, a bio je i svjestan kako sada kada je pomogao uspostaviti dijalog između kolonija i Indijanaca, više nikome nije koristan niti ima ikakvog utjecaja te će njegovi dotadašnji zahtjevi vrlo vjerojatno biti zanemareni u korist općeg mira. Osjećajući se potpuno izolirano i beskorisno, Teedyuscung je većinu pregovora proveo pod utjecajem alkohola, no prije završetka se 20. listopada podvrgao upravi Irokeza i zatražio od poglavica zemlju u Wyomingu na kojoj on i njegov narod mogu boraviti, na što je Thomas King pristao rekavši kako se uz irokeško pokroviteljstvo mogu koristiti tom zemljom. U svojem govoru, Teedyuscung je spomenuo i zemlju koja je dana Britancima, što se odnosilo na zemlju zapadno od rijeke Susquehannah, uključujući područje Forksa rijeke Ohio, koja je u Albanyju prodana obitelji Penn. Odmah nakon tog govora kojim se Teedyuscung podvrgnuo Irokezima, Weiser,

⁴⁴ANDERSON, *Crucible of War*, str. 275

predstavnik obitelji Penn, službeno objavljuje kako će sva zemlja koja je kupljena u Albanyju zapadno od planina Allegheny biti vraćena Irokezima. Ovime su bili donekle primireni strahovi zapadnih Indijanaca, iako je to podrazumijevalo kako su Irokezi sada njihovi nadređeni. Svjestan toga kako Irokezi nemaju problema prodavati zemlje svojih podređenih, Pisquetomen je i dalje bio zabrinut. Kako bi osigurao mir, Denny proglašava kako će se sva prodaja zemljišta nadalje dogovarati s predstavnicima Delawarea i preko njih s drugim narodima. Time je obnovljena važnost irokeškog utjecaja u dolini rijeke Ohio, ali ne i njihova kontrola nad narodima koji će moći zastupati sami sebe u budućim dogovorima s obitelji Penn. Pisquetomen je na kraju pristao na mir u ime zapadnih Delawarea i ostalih Ohio naroda u čije je ime govorio.

Mir je službeno zaključen 25. i 26. listopada 1758. Njime su Irokezi uspostavili nadređenost nad istočnim Delawareima i pravo na dolinu rijeke Ohio, obitelj Penn je osigurala savezništvo s Irokezima dok su njihovi protivnici i Prijateljska Udruga osigurali prekid sukoba, Forbes je mogao slobodno napasti utvrdu Duquesne, a Pisquetomen je osigurao prekid sukoba koji je uzimao danak na njegovom narodu, dobio priznanje autonomije iz Onondagae i dobio obećanje Britanaca kako nakon rata neće graditi stalna naselja u dolini rijeke Ohio. Jedine osobe koje će biti nezadovoljne ishodom mirovnih pregovora u Eastonu će biti Pemberton i Teedyuscung, oni koji su učinili najviše kako bi do pregovora uopće i došlo.

Post i Pisquetomen su žurno krenuli prenijeti vijest Forbesu i Indijancima u dolini. Kada su susreli Forbesa kod Loyalhanna u utvrdi Ligonier 7. studenog, on im daje pismo kojim moli Indijance da povuku svoje ljude iz utvrde Duquesne kako ne bi slučajno stradali. Pisquetomen i Post su prenosili vijesti Indijancima u dolini sve do 16. studenog kada su morali biti oprezni jer se mnogo indijanskih ratnika vraćalo s ratnog pohoda protiv Britanaca kod Loyalhanna. Kada su 25. studenog Shingas i Tamaqua, jedan ratni vođa a drugi civilni poglavica Delawarea, pristali prihvatiti mir i wampum pojaseve, obećavaju prenijeti vijest drugim narodima dok se Post može vratiti Britancima s njihovim pristankom. No, prije nego je krenuo natrag, obratio mu se jedan sachem, Ketishund, s riječima kako su narodi namjeravali braniti svoja lovišta i kako će povlačenje Britanaca iz njihovog teritorija osigurati mir, no da će

izbiti veliki rat ako se pokušaju naseliti te kako onda više neće biti nade za mirom.⁴⁵ Kada se vratio Forbesovim trupama 4. prosinca, Post nalazi Froks pod britanskom kontrolom, a svega nekoliko stotina metara uzvodno od uništene utvrde Duquesne gradila se nova utvrda, a područje se sada nazivalo novim imenom, Pittsburgh.

Pad utvrde Duquesne

Zapovjednik utvrde Duquesne, Lignery, se oslanjao na brze i iznenadne napade na Forbesovu ekspediciju u nadi da će tako usporiti njegovo napredanje do početka zime kada će se Forbes morati zaustaviti, a on će moći na miru čekati pojačanja. No, sa svakim uspješnim napadom, broj Indijanaca koji je branio utvrdu se smanjivao jer su poslije bitke uzimali plijen i zarobljenike te odlazili svojim domovima. Naposljetku je u utvrdu ostalo svega nekolicina Indijanaca *pays d'en haut* te se morao oslanjati na lokalne Delaware, Shawnee i Mingose jer je zbog pada utvrde Frontenac bio odsječen i nije mogao snabdijevati ljude u utvrdu. U studenome je stoga utvrdu Duquesne branilo svega tristo vojnika.

Prilikom jednog sukoba s Indijancima, Forbesovi vojnici su zarobili jednog napadača od kojega saznaju kakvo je stanje u utvrdu Duquesne, te se Forbes odlučuje za napad. 15. studenog zapovijeda da se napusti kamp, a već 21. studenoga su došli opasno blizu utvrdu Duquesne. Svjestan kako mu vrijeme istiječe i kako Delaware još uvijek raspravljaju o britanskoj ponudi mira, Lignery 20. studenog šalje izaslanika u Kuskuski s ratnim pojasom i pozivom za pomoć u borbi s Britancima. Delaware odbijaju njegov poziv. Ligneryju nije preostalo ništa drugo nego evakuirati i potom uništiti utvrdu kako ne bi pala u ruke Britanaca. Tako je 23. studenog gledao kako se zidovi utvrde ruše te krenuo prema utvrdu Machault, na ušću French Creeka u rijeku Allegheny, gdje će preko zime čekati pojačanja u nadi da će na proljeće moći ponovno zauzeti Forks.

Forbes i njegove trupe su se oprezno približavale utvrdu Duquesne nakon što su čuli eksplozije koje su srušile zidine, te su 24. studenog stigli do nje, izvidili situaciju i odlučili na brzinu izgraditi zimsku utvrdu na Monongaheli uzvodno od utvrde Duquesne. Kako lokalni Indijanci ne bi pomislili da se radi o pokušaju

⁴⁵ANDERSON, *Crucible of War*, str. 281

naseljavanja, Forbes ih poziva na sastanak u utvrdi, no on sam se zbog bolesti nije mogao susresti s njima te tu dužnost 4. prosinca obavlja pukovnik Bouquet. Poglavicama je podijelio darove i uvjerio ih kako se nisu došli naseliti već izgraditi utvrdi kao sredstvo obrane u slučaju da se Francuzi vrate i kako bi imali sigurno mjesto za trgovanje.

Sam Forbes se zbog bolesti povukao sve do Philadelphije gdje će i umrijeti, no prije smrti obavlja svoje posljednje dužnosti među kojima je najvažnije pismo Jefferyju Amherstu. U pismu Forbes naglašava važnost suradnje s Indijancima i kako je bitno uspostaviti dobre i čvrste odnose s njima kako ne bi došlo do novih problema jer je bilo potrebno toliko vremena i toliko prolivene krvi da se uspostavi suradnja te bi bila šteta da se Indijance krivo shvati ili iskoristi od strane onih kojima je bitan profit ili osobni ciljevi ljudi poput Williama Johnsona i njegovih suradnika.⁴⁶ Ono po čemu će Forbes biti zapamćen nije samo pacificiranje graničnog područja Pennsylvanije nego i izgradnja ceste koja će direktno spajati Philadelphiju i dolinu rijeke Ohio.

9. Zadnje godine rata i irokeška podrška Britancima

Pittovi planovi za 1759.

Pitt u Americi Jefferyja Amhersta postavlja kao Abercrombyjeva nasljednika dužnosti, te kreće s planom osvajanja Kanade. 9. prosinca 1758. guvernerima provincija piše kako trebaju podići što je više moguće trupa te kako će biti financirani od strane Krune. Amherstu šalje upute za kampanju u Kanadi, kako treba krenuti preko jezera George i Champlain ili preko jezera Ontario pa preko rijeke St. Lawrence, kako treba ponovno utvrditi instalacije na jezeru George i kod Forksa, ponovno sagraditi utvrđenu postaju kod Oswega, pokrenuti ekspediciju prema utvrdi Niagara, a ako je moguće i dalje prema zapadu. Također, James Wolfe će iz Louisbourga samostalno krenuti preko rijeke St. Lawrence prema Kanadi, a Amherst mu treba poslati pojačanja u Louisbourg. Time je osmišljen Pittov plan za zbivanja u Americi 1759. godine.

⁴⁶ANDERSON, *Crucible of War*, str. 285

Osiguravanje Forksa

Posade zapadnih utvrda, pogotovo vojnici kod Pittsburgha, su imali tešku zimu, a ni Indijancima u dolini rijeke Ohio nije bilo puno bolje te je postojala bojazan kako bi Delaware, Shawnee i Mingosi mogli ponovno promijeniti strane. Lignery se nije povukao daleko, samo do utvrde Machault, te je tijekom zime napadao britanska opskrbna kola i slao starim indijanskim saveznicima iz *pays d'en hauta*, Ottawama, Potawatomisima i Ojibwama pozive za pomoć, no glavni problem za Britance je bio što je pokušavao ostvariti kontakt i s Indijancima iz doline rijeke Ohio. Zbog toga je bilo potrebno uspostaviti trgovačku postaju i omogućiti trgovinu s Indijancima. Prema dogovoru u Eastonu, Pennsylvanija je trebala omogućiti trgovinu na tri mjesta, utvrdi Allen na rijeci Delaware, utvrdi Augusta kod Shamokina na rijeci Susquehanna, te u Pittsburghu na Ohio. Trgovci su na tim lokacijama trebali držati fiksne cijene za Indijance, a ondje su se trebali naći i misionari i učitelji koji će "civilizirati" Indijance.⁴⁷ Prijateljsko Društvo je poticalo tu ideju, no zbog još uvijek prisutnih ratnih uvjeta, bila je teško ostvariva. Pemberton je poslao pošiljku dobara koja je stigla u Pittsburgh krajem travnja i time je očuvana dobra volja Indijanaca, no to nije bilo dovoljno za održavanje vojske smještene tamo te Mercer, zapovjednik utvrde, dopušta malim trgovcima ilegalnu trgovinu.

Situacija zaprima novu razinu zamršenosti kada Croghan krajem lipnja dolazi s službenim darovima britanske krune za plemena u dolini rijeke Ohio. Službeno je predstavljao Johnsona tako da je imao zadatak spriječiti monopol Pennsylvanijaca u trgovini kod Forksa i dozvoliti trgovanje u samim indijanskim naseljima. Croghan je ipak imao i vlastite interese u dolini. Još 1749. je od Irokeškog Vijeća kupio osamdeset tisuća hektara zemlje u blizini Forksa, te je stoga imao pravo na zemlju na kojoj je trebala biti izgrađena utvrda Pitt, a želio je i dominirati tim područjem u trgovačkom smislu. Naime, u slučaju da Britanci uspiju zadržati Forks i utvrdu, i Indijanci i Britanci će trgovati tu te je u njegovom interesu da on bude taj s kojim će trgovati.

⁴⁷ANDERSON, *Crucible of War*, str. 326

Indijancima doline rijeke Ohio je bila potrebna trgovina tako da im nije smetala kaotična trgovačka situacija, ali im je smetalo nepošteno trgovanje, vojna prisutnost i mogući dolazak novih doseljenika. Poglavice su pristali na uvjete mira prema kojima će se Britanci povući jednom kada nestane opasnost od francuskih trupa. Bila je sredina srpnja i nije bilo traga Francuzima, a Britanci su se pojavljivali u sve većem broju i činilo se kako namjeravaju ostati i izgraditi utvrdu veću od dotadašnjih vojnih instalacija na Forksu. I doista, sve je više građevinara i vojnika dolazilo raditi na izgradnji nove utvrde te se 10. rujna 1759. podižu prve zidine utvrde Pitt, simbola britanske prevlasti u dolini rijeke Ohio.

Šest Nacija prekida s politikom neutralnosti

Nakon mirovnih pregovora u Eastonu Šest Nacija je povratilo svoj utjecaj nad narodima u Ohio, no Delaware su ostvarili pravo da samostalno pregovaraju s vlastima u Pennsylvaniji. Delaware, a niti bilo koji drugi narodi u dolini, nisu imali želju dobrovoljno se vratiti pod izravnu kontrolu Irokeza, što je zabrinjavalo Veliko Vijeće. Dapače, bojali su se kako bi Shawnee i Delaware mogli stvoriti novi neutralni savez koji bi uključivao čak i Miamije i Munseeje, dotadašnje saveznike Francuza koji su se također protivili irokeškom utjecaju u regiji. Stoga je, vjerojatno krajem 1758., Veliko Vijeće donijelo odluku o prekidu neutralnosti i pridruživanju snaga s Britancima kako bi vratilo kontrolu nad Indijancima u Ohio.

Za razliku od doseljenika, Irokezi su jako brzo uvidjeli pojavu otpora prema njima od strane Indijanaca u dolini Ohio koji je poprimao religijski značaj. Naime, Indijanci iz doline Ohio su počeli vjerovati kako je kontakt s doseljenicima onečistio duše Irokeza koji su zbog toga postali gotovo isti kao i doseljenici. Snaga Irokeza je oduvijek ležala u njihovoj sposobnosti da diplomatski manipuliraju s doseljenicima te bi pojava bilo kakvog otpora u dolini Ohio označila početak gubitka njihovog utjecaja i nad podređenim narodima, a onda i nad diplomacijom doseljenika. Morali su osigurati svoju prevlast u Ohio, a to su mogli samo ako u isto vrijeme umanje francuski utjecaj na zapadu, što su mogli postići padom utvrde Niagara, i uvjere Britance kako trebaju ostati u dolini Ohio i tako osiguraju svoju prevlast nad zapadnim Indijancima. Zbog toga je Konfederacija odlučila napustiti politiku

neutralnosti i otvoreno stati uz Britance. Poglavice su smatrali kako će to biti samo još jedan privremeni dogovor s Britancima, kao i mnogi dotad, no ovaj put će njihov savez biti neporeciv i označiti će početak ovisnosti jednih o drugima. Ipak, početkom 1759. povlače prvi potez.

U Pittsburgh dolazi delegacija koja u tajnosti obavještava zapovjednika utvrde, Mercera, kako Shawnee i Delaware još uvijek imaju dobre odnose s Francuzima te kako namjeravaju osnovati savez s ostalim Indijancima koji se protive irokeškom utjecaju, no kako se to može lako spriječiti ako se Francuze potjera iz doline jer onda Indijanci u Ohiou neće imati izbora nego se ponovno pridružiti irokeškom savezu.⁴⁸ Uskoro nakon toga, poslanici iz Onondagae su ponudili Williamu Johnsonu vojnu pomoć u napadu na Niagaru. Do tada su od Šest Nacija samo nekolicina Oneida i Mohawka pomagali Britancima. Ostali članovi Šest Nacija, pogotovo Seneca, su pomagali Francuzima, ne kao saveznici već kao pomoćne postrojbe u manjim napadima na granična područja. Zato je Johnson 16. veljače 1759. s oduševljenjem zatražio od Amhersta veliku količinu darova za Irokeze od kojih su svi narodi obećali vojno pomoći. Kada je brigadir-general John Prideaux, zadužen za ekspediciju prema Niagari, 27. lipnja 1759. sa svojim trupama stigao do Oswega, William Johnson ga je dočekaao s gotovo tisuću irokeških ratnika iz svih šest nacija. Vidjevši koliko vojnika i ratnika ima pod svojim zapovjedništvom, Prideaux ostavlja tisuću vojnika koji će raditi na podizanju utvrde Oswego dok sa svima ostalima kreće s brodovima uz obalu jezera Ontario prema utvrdi Niagara.

Opsada utvrde Niagara

Utvrdom Niagara je zapovijedao kapetan Pierre Pouchot, iskusni vojni inženjer koji ju je dodatno utvrdio i učinio od nje poprilično težak cilj za osvajanje. Pouchot je također nastojao održavati dobre odnose s Irokezima, pogotovo Senecama koji su ga obećali obavijestiti o bilo kakvim britanskim kretanjima, a Pouchot im nije imao razloga ne vjerovati. Britanci se nisu pojavili kroz proljeće, i Seneca ga nisu obavjestili o bilo kakvim kretanjima istih, te Pouchot šalje 2500 vojnika, od njih 3000 koji su činili posadu utvrde Niagara, prema utvrdi Machault kao potpora Ligneryu

⁴⁸ANDERSON, *Crucible of War*, str. 331

koji je namjeravao ponovno zauzeti Forks. Stoga je napad irokeških ratnika 6. srpnja na radnike izvan utvrde iznenadio Pouchota koji odmah šalje poruku Ligneryu kako se trupe trebaju vratiti natrag. Još više iznenađeni su bili Senece, njih stotinjak pod vodstvom Kaendae, koji su se nalazili u utvrdi Niagara. 10. srpnja 1759. Britanci počinju kopati opsadne rovove te, kako bi dobio na vremenu, Pouchot šalje Kaendaeu da pregovara sa svojim sunarodnjacima i po mogućnosti ih odgovori od napada. Kaendae i poglavice koji su došli s Britancima su pregovarali sljedeća tri dana. Poglavice su tvrdili kako je održavati dobre odnose s Francuzima besmisleno dok je Kaendae njih pokušavao nagovoriti kako je najbolje ostaviti doseljenike da se međusobno bore i povući se. Kaendae je skoro nagovorio poglavice na povlačenje, no Johnson se upliće i uspijeva zadržati Irokeze s obećanjem kako će po zauzeću utvrde moći uzeti koliko god plijena žele. Unatoč tome, Irokezi neće aktivno sudjelovati u opsadi utvrde, a nakon što su pregovori poglavica završeni 14. srpnja, Pouchot dopušta Kaendaeu i njegovim Senecama povlačenje iz utvrde jer nije želio ratnike za koje nije siguran kome su odani. Pregovori poglavica, iako zabrinjavajući za Prideauxa i Johnsona koji su se bojali kako će Irokezi opet odlučiti biti neutralni, su prošli iznimno dobro za Šest Nacija jer je spriječeno krvoproliće sunarodnjaka i smanjena obrambena snaga Francuza u utvrdi Niagara.

Dok su trajali pregovori, Britanci nisu prestali kopati rovove te su čim se Kaendae povukao iz utvrde započeli topovsku paljbu. Kada je Prideaux 20. srpnja slučajno stradao od paljbe vlastitih topova, Johnson preuzima zapovjedništvo. Britanske trupe su s rovovima 23. srpnja došle toliku blizu zidina da su bili u dometu pušaka. Kada se situacija počela činiti bezizlaznom za Francuze, Ligneryjeve trupe od skoro 1600 Francuza, Kanađana i Indijanaca se pojavljuju uzvodno na rijeci. Johnson je bio unaprijed obaviješten o dolasku Lignerya tako da se uspio pripremiti. Naredio je blokadu ceste koja vodi od pristaništa do utvrde te poslao indijanske glasnike da upozore Ligneryjeve Indijance o opasnosti i nagovore ih da se drže postrani. U isto vrijeme je oko 350 regularnih vojnika i stotinu provincijalaca zauzelo branjenu poziciju na cesti i čekalo Francuze dok se gotovo isti broj Indijanaca rasporedio po okolnoj šumi. Kada su Lignery i njegove trupe došle niz cestu, Indijanci koji su ih pratili su se odbili boriti te je šestotinjak francuskih regularnih vojnika i Kanađana krenulo u napad na britansku poziciju na cesti. Njih stotinjak je preživjelo sukob i bilo

zarobljeno, uključujući Ligneryja, dok su ostale preživjele koji su pobjegli u šume uhvatili ili ubili Irokezi, sve skupa njih skoro 350.⁴⁹

Pouchot je čuo zvukove borbe u daljini, ali nije znao ishod bitke. Saznao je za poraz tek kada su Britanci zaustavili paljbu i poslali glasnika s obećanjem kako se garantira sigurnost njega i njegovih vojnika ako se preda, ali bez ratnih časti. Pouchot pristaje na uvjete 25. srpnja te su on i njegove trupe zarobljeni, a kasnije će biti i razmijenjeni. Irokezi su bili zadovoljni plijenom koji su našli u utvrdi, a s obzirom da nisu sudjelovali u samoj opsadi nisu imali potrebu nadoknaditi gubitke tako da nisu uzimali zarobljenike osim onih koje su zarobili u bitci s Ligneryjevim trupama. Također, nisu željeli riskirati nezadovoljstvo Britanaca njihovim postupcima, prioritet im je bio očuvati dobre odnose.

Prije nego se Indijanci povuku svojim domovima, Johnson je naredio napad na utvrdi Toronto na zapadnoj obali kako bi u potpunosti preuzeo kontrolu nad jezerom Ontario, no saznaje kako su se posada povukla i spalila utvrdi. To mu je pružilo priliku da uspostavi dijalog s lokalnim Chippewama i započne, po mogućnosti, dobre odnose s Indijancima *pays d'en haute*. Poslije toga se Johnson povlači, a Amherst na čelo zapadnih utvrda postavlja brigadira-generalisa Thomasa Gagea. Nakon pada utvrde Niagara, Francuzi nisu imali izbora nego napustiti zapadne utvrde, Presque Isle, LeBoeuf i Machault. Francuska naselja u Illinoisu će ostati pod francuskom kontrolom, ali više neće moći komunicirati s Novom Francuskom, dok će francuske utvrde i postaje na Velikim Jezerima imati problema oko snabdjevanja. Također, Indijanci *pays d'en haute* više neće pomagati Francuzima te će se Nova Francuska morati braniti bez saveznika.

Opsada Quebeca

Amherst oprezno kreće prema Ticonderogi, usput gradeći postaje poput utvrde George. 22. srpnja započinje opsadu utvrde Carillon, no četiri dana poslije Francuzi je uništavaju i povlače se prema Crown Pointu i utvrdi St. Frederic. 1. kolovoza Amherstova izvidnica mu javlja kako su Francuzi i utvrdi St. Frederic raznijeli i povukli se. Francuzi su se povukli sve do utvrđenog otoka Ile-aux-Noix. Misleći kako

⁴⁹ANDERSON, *Crucible of War*, str. 337

bi francusko povlačenje mogla biti zamka, Amherst se odlučuje popraviti Ticonderogu i sagraditi novu utvrdu kod Crown Pointa, iščekujući vijesti o događajima kod Quebeca.

U svibnju je, prije nego je Wolfe stigao do Quebeca, preko rijeke St. Lawrence do Quebeca došlo francusko brodovlje, nekoliko frigata i četrnaest brodova sa namirnicama i uputama po kojima se napušta Vaudreuilova taktika oslanjanja na indijanske saveznike, kanadske rendžere i obranu zapadnih teritorija i Velikih Jezera, te se vojni autoritet daje Montcalmu. On je pak namjeravao utvrditi obranu od Quebeca do Montreala i izdržati kakav god su napad Britanci planirali. Zbog toga su se francuske trupe povlačile iz utvrda na Jezerima. Tako su prilikom početka Wolfeove opsade Quebeca Francuzi imali silu od dvanaest do petnaest tisuća vojnika, od kojih su njih tristo bili indijanski ratnici, polovica preobraćenici iz okolice, a druga polovica Cree ratnici sa sjevera koji po prvi put sudjeluju u bitci protiv Britanaca.

Wolfe se iskrcava sa osam tisuća i petsto vojnika ispod Quebeca na otoku Ile d'Orleans krajem lipnja. 12. srpnja počinje s granatiranjem grada, a zadnji dan mjeseca zapovijeda katastrofalni juriš na francuske linije, sve bezuspješno. Početkom kolovoza više nije znao što poduzeti i bio je u nesuglasici sa svojim brigadirima te naređuje pustošenje okolice grada, uništavanje farmi, kuća, ubijanja, krađe i skalpiranja. Krajem kolovoza je teško obolio, a u rujnu je bio u tako lošem stanju da je počeo pokazivati znakove mentalnog kolapsa.⁵⁰ I on i njegove trupe su bile očajne zbog dobre utvrđenosti i opskrbljenosti Montcalmovih trupa u Quebecu.

U noći s 12. na 13. rujna, Wolfe naređuje zaobilaženje i iskrcavanje zapadno od grada. Wolfe je namjeravao poginuti predvođeci napad na izvidnički kamp koji se nalazio blizu mjesta iskrcavanja, no uhvatio je Francuze nespremne. Iznenađen novonastalom situacijom, Montcalm naređuje napad na otvorenom polju. Wolfe smrtno stradava u bitci te jedini preostali brigadir, Townshend, preuzima zapovjedništvo i zapovijeda reformaciju. To čini u pravom trenu jer se pojavljuju francuska pojačanja, no odlučuju ne napasti Britance. 13. rujna, Townshend zapovijeda izgradnju rovova. Montcalm je isto bio smrtno ranjen u bitci, kao i drugi francuski brigadiri, te u gradu nije ostao nitko tko bi zapovijedao dok se Vaudreuil nalazio s pojačanjima izvan grada. Smatrajući kako nemaju učinkoviti način da

⁵⁰ANDERSON, *Crucible of War*, str. 345

obrane grad, Vaudreuil zapovjeda povlačenje, a trupama u gradu šalje uvjete predaje koje mogu ponuditi Britancima u slučaju potrebe.

Sljedećih dana Britanci pripremaju rovove i spremaju se za paljbu, te kada je granatiranje trebalo početi, iz grada je poslan zahtjev za prekidom paljbe i s ponudom predaje. 18. rujna 1759., Ramezay, trenutni zapovjednik francuskih trupa, potpisuje kapitulaciju Quebeca. S obzirom da su sada morali braniti Quebec od francuske odmazde, Britanci su vojnicima i stanovnicima koji su sudjelovali u obrani pružili blage uvjete predaje. Kada su Francuzi pod vodstvom brigadira Levisa stigli do Quebeca i našli ga okupiranog, odlučuju se vratiti u naselje Jacques-Cartier i pripremiti za zimu znajući kako će ona biti izrazito teška za Quebec koji je imao malo namirnica. 18. listopada se iz Quebeca povlači većina viših oficira te uprava nad gradom i obrana ostaju u rukama nižeg brigadira Jamesa Murraya.

Ratna zbivanja 1760.

Britanski admiral Hawke u potpunosti poražava francusku flotu kod Quiberon Baya 20. studenog, te iako je osvajanje Quebeca bilo više slavljeno, Hawkeova pobjeda je bila odlučujuća bitka 1759. godine, a imati će utjecaj i na zbivanja sljedeće godine. Pitt Amherstu šalje jednostavne zapovijedi. Treba zauzeti Novu Francusku kojoj je ostao samo Montreal, a provincije mogu očekivati istu ispomoć za podizanje trupa kao i prijašnjih godina. Amherst je namjeravao krenuti na Montreal iz tri smjera. Izuzev 1300 vojnika koje je morao poslati u Južnu Carolinu kako bi ugušili čerokeški ustanak, Amherst je namjeravao voditi glavninu od 12000 ljudi preko Albanya i Oswega pa rijekom St. Lawrence do Montreala, general William Haviland je od Crown Pointa s 3500 ljudi trebao zauzeti Ile-aux-Noix i druge utvrde na rijeci Richelieu na putu do Montreala, a brigadir James Murray je trebao sa što je više moguće ljudi iz Quebeca i pojačanjima iz Louisbourga doći do Montreala.⁵¹

Levis 20. travnja 1760. kreće s sedam tisuća vojnika, uključujući Indijance iz misija uz rijeku St. Lawrence, i svega desetak topova preuzeti natrag Quebec. Kada stiže do Quebeca, Murray ga čeka sa ispred grada. Zbog snijega koji se počeo topiti, Murrayova se linija tijekom bitke raspala te zapovijeda povlačenje u grad, a Levis

⁵¹ANDERSON, *Crucible of War*, str. 388

počinje s izgradnjom opsadnih rovova. Murray je znao kako neće dugo izdržati bez pojačanja, tako da su i on i Levis očekivali pomoć, te je ishod bitke ovisio o tome čija će pojačanja doći prije. Navečer 12. svibnja se pojavljuje brod s britanskom zastavom, H.M.S. Vanguard, i započinje paljbu po francuskim rovovima. Levis nema izbora nego se povući.

Murray je 13. srpnja 1760. bio spreman zaploviti uzvodno rijekom St. Lawrence. Kako je britanska flota prolazila rijekom, tako je Murray naseljima na rijeci proglašavao kako su osvojena, a stanovnici su odahnuli jer je time došao kraj njihovim nedaćama. Cijelim putem uz rijeku St. Lawrence, Murray je uspio izbjeći većinu sukoba, a nije niti bilo jake protivničke sile koja bi ga usporila. Nakon udruživanja sa trupama iz Louisbourga, 27. kolovoza stiže do Montreala te par dana kasnije zauzima župu Varenne južno od grada. Nije se suočio sa nikakvom opozicijom te odlučuje tu čekati na dolazak Havilanda i Amhersta.

Haviland opsjeda utvrdu Ile-aux-Noix, a Amherst utvrdu Levis, obojica 10. kolovoza. Već 28. kolovoza je Haviland osvojio svoj cilj, a Amherst nakon svega tjedan dana svoj. Na putu prema Montrealu ih nisu napadali niti kanadski vojnici niti indijanski ratnici, te im je jedini razlog usporavanja bio dolazak Kanadana u kamp kako bi se predali. Havilandovi izvidnici 3. rujna obavještavaju Murraya o skorom dolasku, a 5. rujna se Amherst sa svojim trupama iskrcava na Ile Perrot u blizini Montreala.

Predaja Montreala

Okružen sa tri strane i sa svega četiri tisuće vojnika sposobnih za obranu, Levis se nadao kako će se moći nekako obraniti. Kako bi povećao broj branitelja, 4. rujna saziva sastanak sa poglavcima lokalnih plemena u naselju La Prairie. Iako su Indijanci *pays d'en haut* već 1757. prestali pomagati Francuzima, preobraćeni Indijanci uz rijeku St. Lawrence su im i dalje bili saveznici. Dok je Levis iznosio svoj poziv u pomoć poglavcima, do vijeća dolazi glasnik iz plemena koja su se nalazila uzvodno i govori kako su njegovi ljudi dogovorili mir s Amherstom koji dolazi već sljedećeg dana. S time, poglavice ostavljaju Levisa samog, te on sljedećeg dana naređuje povlačenje svih trupa u Montreal, posljednje utočište Nove Francuske.

Amherstovi glasnici ostvaruju kontakt s druge dvije vojske 6. rujna 1760., te su se svi skupa trebali naći i započeti opsadu Montreala. Vaudreuil je probao pozvati na primirje dok se ne sazna kakva je situacija u Europi, no Amherst odbija, došao je osvojiti i zadnji dio Nove Francuske i to će učiniti. U Montrealu je bilo svega nekoliko tisuća ljudi sposobnih za borbu, dok su bolnice bile prepune ranjenika i bolesnih, a ulice vrville izbjeglicama iz okolnih mjesta. Vaudreuil stoga šalje prijedlog o predaji. Amherst pristaje na gotov sve prijedloge, osim onih koji bi bilo kako mogli osporiti potpunu vlast Britanije i onih kojima se vojnicima pruža časna predaja te inzistira da predaju oružje i znakovlje. Iako su se Levis i časnici protivili tom zahtjevu, Vaudreuil nije bio spreman žrtvovati živote zbog časti. Daje dovoljno vremena Levisu da spali stjegove i sve što bi Britanci mogli zarobiti te prihvaća primirje. 9. rujna Francuski vojnici predaju oružje, ali ne i vojna znakovlja za koja su rekli da su odavno izgubljena ili uništena. Amherst svjestan laži ipak prihvaća predaju. S time je završilo postojanje Nove Francuske.

Važnost Indijanaca za Amherstov uspjeh

Amherstove trupe je pratilo oko 700 irokeških ratnika koji su možda bili najvažniji dio Amherstove vojske. Ne samo zato što je Johnson pridobio njihovu pomoć s 17000 funta vrijednim darovima, nego i zato što su utjecali na plemena na koja su Amherstove trupe nailazila, no Amherst nije shvaćao njihovu važnost smatrajući ih samo skupo plaćenim divljacima. Caughnawaga Mohawci su vodili Amherstove trupe kroz brzace La Presentation i vjerojatno spasili stotine njegovih vojnika od utapanja, no on gotovo i nije priznavao njihove zasluge. Prisutnost irokeških ratnika i njihovo uvjeravanje lokalnih plemena kako se isplati biti britanski saveznik, uz Johnsonovo obećanje mira i trgovine, je također osiguralo ne samo miroljubivost nego i aktivnu pomoć dotadašnjih vjernih francuskih saveznika. Ono što Amherst nije shvaćao jest da se Indijanci nikada nisu smatrali podređenima Francuzima, njihovim slugama, već saveznicima. Zato su dolaskom britanskih vojski 1760. Indijanci uz rijeku St. Lawrence odlučili prekinuti odnose sa Francuzima, uvidjevši kako je došao kraj dotadašnjeg saveza. Bez prisutnosti irokeških diplomata i Johnsona koji su pomagali stvoriti nove saveze te oko 700 irokeških ratnika koji su

svjedočili o moći britanskih trupa, sela i misije na putu uz rijeku St. Lawrence ne bi tako lako stale na stranu Britanaca i Amherstov put bi bio mnogo teži i krvaviji.⁵²

Završetak Sedmogodišnjeg rata

Prošlo je nešto više od šest godina otkad je Washington svjedočio ubojstvu Jumonvillea kada je završio rat u Americi, no u Europi će biti potrebne još dvije godine prije nego se rat privede kraju. Kako bi se moglo razumjeti zašto je Francuska izgubila rat u Americi, osim vojno-strateških razloga, potrebno je razumjeti i interakcije različitih kultura koje su se našle u ratu. Trgovinski sporazumi i dobri odnosi s Indijancima su osigurali postojanje Nove Francuske, a kada je došlo do rata oni su se pretvorili u vojne saveze koji su omogućili napade na zaleđa britanskih provincija i time osigurali unutrašnjost francuske kolonije od britanskog napada. Do promjene je došlo 1757. kada se raspao francuski savez s Indijancima *pays d'en hauta* nakon opsade utvrde William Henry. Opskrbljivanje Nove Francuske je postajalo sve teže, a Montcalmovi pokušaji da se Indijance podvrgne umjesto da ih se tretira kao saveznike dovode do raspada francuskih saveza s njima. S vremenom, zbog loše opskrbe i lošeg tretiranja, čak preobraćeni Indijanci okreću leđa Francuzima te Levis ostaje sam kod Montreala.

Kod Britanaca su pak Braddock i Loudoun od 1755. do 1758. pokušavali podvrgnuti koloniste svojoj volji i time spriječili mogućnost učinkovite suradnje. Tek se Pittovim reformama uspijeva postići suradnja. Stvaraju se savezi s kolonijalnim upravama i opskrba potrebštinama i novcem prema kolonijama je sve češća. Indijanci doline rijeke Ohio se nakon pregovora u Eastonu pridružuju Britancima, a uz aktivnu potporu Irokeza 1759. Britanci osiguravaju pobjedu.

Razlog pobjede u ratu nije bila disciplina i uspješnost regularnih trupa, kako je smatrao Amherst i drugi oficiri poput njega, nego sposobnost vojske da se prilagodi novim uvjetima u kojima se našla, provincijalnim trupama koje su se nosile s većinom poteškoća, pobjedom britanske mornarice na Antlantiku te suradnja Indijanaca koji su pridonijeli više nego će im priznati i Britanci i provincijalne vlasti.

⁵²ANDERSON, *Crucible of War*, str. 405

Poslije rata, Amherst počinje s izmjenama zakona i odnosa s Indijancima. U pokušaju da reformira odnose s Indijancima zakonima koji ograničavaju trgovinu i darivanje, Amherst ih samo udaljava i dolazi do otvorenih pobuna. Indijanci će pokušati očuvati autonomiju i običaje u sukobu sa imperialnim autoritetom koji nije mario za lokalne situacije te je želio prisilno uvesti svoju vlast što je samo značilo daljnje sukobe.

10. Čerokeški rat kao posljedica Sedmogodišnjeg rata

Uzroci rata s Čerokezima

Čerokezi, ogranak Irokeza koji se nikad nije pridružio Ligi i Konfederaciji, ujedno najveća zasebna indijanska nacija u kontaktu s Britancima, skoro tri desetljeća je u miru trgovala sa stanovnicima Juže Karoline. Njih skoro deset tisuća je živjelo u tri skupine naselja, Lower Towns, Middle Towns i Overhill, na današnjoj istočnoj granici Tennesseea. Godinama su trgovali životinjskim kožama i zarobljenicima s trgovcima iz Karoline koji su imali postaje u njihovim gradovima. Sudjelovali su i u obrani granica Virginije, a 1758. skoro njih 700 se pridružilo Forbesovoj ekspediciji. Upravo tada će započeti nesuglasice koje će dovesti do otvorenog sukoba svega koju godinu kasnije koji će nagovijestiti pogoršanje općih anglo-indijanskih odnosa.

Čerokeški ratnici su putovali stotinama milja kako bi se pridružili Forbesovoj ekspediciji u nadi da će zaraditi svoj ratni plijen, no frustrirani sporošću ekspedicije i načinu na koji ih je Forbes tretirao, svih 700 odlazi odnoseći sa sobom oružje i streljivo koje su dobili. Po povratku su prolazili pokraj pograničnih naselja Virginije i Sjeverne Karoline čiji su ih se stanovnici preplašili i počeli širiti glasine kako krađu konje i stoku. Zbog toga je došlo do nekoliko napada lokalnih kolonista na čerokeške ratnike koji su se samo vraćali svojim domovima, te su u jednoj situaciji ubijena dvojica Overhill poglavica, a u drugoj su kolonisti opkolili skupinu ratnika, natjerali ih da bace oružje i potom otvorili vatru na njih, ubivši tri ratnika i ranivši jednog dok su drugi uspjeli pobjeći.⁵³ Dok su došli svojim domovima, trideset čerokeških ratnika je izgubilo život, a onda saznaju kako su krivolovci iskoristili njihovu odsutnost i

⁵³ANDERSON, *Crucible of War*, str. 458

počeli loviti na njihovom teritoriju, tako poremetivši njihove planove za zimsku zalihu hrane i smanjivši količinu životinjske kože s kojom mogu trgovati. Dok su se u proljeće 1759. ratnici iz Overhill i Lower Town naselja spremali osvetiti tridesetoricu ubijenih prošle godine, poslanici s umjerenim stajalištem su pokušavali postići dogovor s guvernerom Williamom Henryjem Lytteltonom.

Jedini način da se odnosi poprave je bilo poboljšanje trgovinskih odnosa s kolonistima o kojima su Čerokezi, kao i ostali indijanski narodi, počeli ovisiti. Razmjena dobara se najčešće odvijala u dvjema utvrdama, Prince George i Loudoun, koje su bile poprilično izolirane, te je bilo u interesu kolonista saslušati poslanike. Attakullakulla, ili Little Carpenter, je bio jedan od poglavica i vodeći predstavnik onih s umjerenim stajalištem prema kolonistima, te je od guvernera zatražio ustupke i poveći dar kojima bi se primirili nezadovoljnici. Guverner Lyttelton odbija prijedlog i time potkopava ne samo mogućnost pomirbe nego i autoritet Little Carpentera. Kada Lyttelton dobiva vijest kako su čerokeški ratnici na pograničju ubili trideset doseljenika, uvodi zabranu dostavljanja baruta Čerokezima sve dok ne predaju ubojice. Kako su Čerokezima bili potrebni barut i streljivo radi pripreme za zimu, šalju novu delegaciju umjerenih poglavica na pregovore s Lytteltonom, no on ih zarobljava te tako uništava svaku nadu za mir. Namjeravao ih je držati taocima sve dok ubojice doseljenika ne budu predani te ih u studenom odvodi u utvrdu Prince George zajedno sa tri tone baruta koje su trebale biti dar Čerokezima kada predaju krivce.

Početak sukoba

Zarobljavanjem umjerenih poglavica, Lyttleton je samo osnažio utjecaj onih poglavica koji su htjeli djelovati silom te ih je Little Carpenter jedva nagovorio da predaju dvojicu krivaca. Nakon njihove predaje, Lyttleton pušta dio poglavica, no njih dvadeset i dvojicu zadržava tražeći da se preda još isto toliko krivaca. Krajem prosinca, Lyttleton napušta utvrdu zbog izbijanja malih boginja i skorog kraja roka koji su služile provincijalne trupe te ostavlja zapovjednika da čuva zarobljenike i barut. 19. siječnja 1760., ratna skupina čerokeških ratnika pokušava silom osloboditi poglavice, no ne uspijeva te započinje s opsadom utvrde, prekida njene komunikacije

i napada pogranična naselja od Georgie do Virginije. Nakon jednog iznenadnog napada na utvrdu i smrt zapovjednika, posada utvrde ubija zarobljene poglavice. Čerokeški ratnici nastavljaju sa napadima na naselja i do kraja ožujka ubijaju preko stotinu doseljenika i trgovaca.

Lyttleton uskoro dobija ponudu da bude guverner Jamajke te napušta cijelu situaciju, a Čerokezi shvaćaju kako su sami u otporu prema Britancima. Creek Indijanci, koji su ih donedavno pozivali u savez sa Francuzima protiv Britanaca, su sada mirovali, Francuzi nisu imali dovoljno baruta koji bi im mogli dati, a Indijanci iz doline Ohio su tada već bili u miru s Britancima. Zbog toga su oklijevali s napadima na utvrde Prince George i Loudoun. U travnju dolazi 1300 regularnih britanskih trupa pod vodstvom pukovnika Archibalda Montgomeryja. Početkom lipnja, zajedno s grupom provincijalnih vojnika i oko pedesetak Catawba ratnika, kreću prema naseljima Lower Towns, sukobljavaju se s braniteljima, ubijaju preko stotinu ratnika te pale pet naselja. Stanovnici Lower Townsa bježe prema Middle Towns naseljima te Čerokezi odbijaju bilo kakve pregovore s Montgomeryjem. Krajem lipnja Montgomery kreće prema Middle Town naseljima, no u sukobu je prisiljen na povlačenje iako je zadao težak udarac Čerokezima.

Pad utvrde Loudoun

Paljenjem Lower Towns naselja i povlačenjem, Montgomery je presudio pad utvrde Loudoun koja je još od ožujka bila odsječena. U lipnju je bila započeta izravna opsada utvrde s namjerom da se izgladni posada, te se to i događa početkom kolovoza kada zapovjednik, kapetan Demere, predaje utvrdu. Ujutro 9. kolovoza posada pod pratnjom čerokeških ratnika napušta utvrdu zajedno sa ženama i djecom, od kojih su mnoge žene bile Čerokeškinje. Sljedećeg jutra, okružuje ih i napada veliki broj Indijanaca te se gotovo trenutno predaju, ali ubijanje se nastavilo i nakon predaje. Sve skupa je ubijeno 25 ljudi, tri žene i onoliko vojnika koliko je poglavica bilo ubijeno u utvrdi Prince George. Ubijeni su i svi oficiri osim jednog, Johna Stuarta, koji je bio prijatelj Little Carpentera, dok je kapetan Demere živ skalpiran i prisiljen da pleše dok ne umre.⁵⁴ Ostalih dvjestotinjak vojnika je opljačkano i zarobljeno te odvedeno u

⁵⁴ANDERSON, *Crucible of War*, str. 464

Overhill naselja zajedno sa ženama i djecom koja su bila pošteđena, a Stuart i Little Carpenter odlaze dogovoriti primirje. Uslijedilo je šestomjesečno primirje tijekom kojega su Čerokezi bezuspješno tražili potporu u drugim narodima i Francuzima dok je Lyttletona na mjestu guvernera zamijenio William Bull.

Grantova kažnjenička ekspedicija

Zima 1761. je bila posebno teška za Čerokeze koji nisu imali dovoljno streljiva za lov i slabu žetvu zbog uništenja Lower Town naselja. Situaciju će otežati dolazak pukovnika Jamesa Granta sa svježim trupama i Amherstovim zapovjedima da kazni Čerokeze i natjera ih na traženje oprost. Pridružiti će mu se Mohawk i Stockbridge izvidnice, dok će vlada Južne Karoline podići veliki broj provincijalnih trupa i regrutirati Catawba i Chickasaw ratnike. Grant kreće iz utvrde Prince George prema Middle Town naseljima 7. lipnja sa 2800 ljudi te se 10. lipnja sukobljava s tisuću čerokeških ratnika koji su ih čekali u zasjedi. Čerokezi su pretrpjeli dvostruko veće gubitke od Granta i potrošili svo streljivo koje su imali. Poslije zasjede nisu mogli učiniti ništa dok su Grantovi vojnici spalili svih petnaest Middle Town naselja i po Grantovoj naredbi ubili svakog muškarca, ženu i dijete na koje su naišli.⁵⁵

Oko četiri tisuće stanovnika Middle Townsa je ostalo bez domova i usjeva te se povuklo u Overhill naselja. Čerokezima su ostali samo luk i strijela za obranu dok su Chickasaw, Catawba i Irokezi napadali njihova naselja. Čerokezi nisu imali izbora nego u kolovozu poslati Little Carpentera na pregovore s Grantom u utvrdu Prince George. Na pregovorima su dogovorene nove granice pomaknute na štetu lovišta Lower Townsa, svi zarobljenici i stoka su trebali biti vraćeni, a prijašnji prijestupi i razlozi početka sukoba su zaboravljeni. Mir je pogodovao Čerokezima zbog ponovnog otvaranja trgovine s Britancima. Dotadašnji nadstojnik za južne Indijance, Atkin, umire 1761. te Pitt postavlja Johna Stuarta, već spomenutog prijatelja Little Carpentera, za njegovog nasljednika. Stuart će se pobrinuti kako nijedan guverner više ne bude imao negativan utjecaj na odnose s Čerokezima kao što je to imao Lyttleton.

⁵⁵ANDERSON, *Crucible of War*, str. 467

Posljedice rata s Čerokezima

Sukobi su nanijeli veliku štetu na populaciju Čerokeza koji su ostali bez polovice svojih naselja, no trgovina je poslije sukoba bila podjednako potrebna kolonistima i Čerokezima, a Čerokezi su uspjeli očuvati svoju neovisnost. Pokazalo se kako umjereni poglavice poput Little Carpentera ne mogu vršiti utjecaj na većinu kada Britanci pokušaju prisilom vršiti utjecaj na odnose s Indijancima. Grantova pobjeda je pak pokazala kako se bez obzira na poznavanje terena i iskustvo, Indijanci ne mogu mjeriti s bolje opremljenim Europljanima ako i sami nemaju oružja i streljiva. Ono najbitnije što se može izvući iz ove epizode je kako bi udruživanje različitih naroda u otporu protiv Britanaca bilo teško izvedivo. Pripadnici različitih naroda, od Catawba i Chickasawa do Irokeza, su stali na stranu Britanaca u sukobu, voljni okoristiti se porazom Čerokeza. Iz vojnog aspekta, može se zaključiti kako su Indijanci slabi bez mogućnosti trgovanja za europsko oružje i streljivo te da su slabi bez ujedinjavajućeg faktora kao što su to dotad bili Francuzi. No, s kulturološkog aspekta, očito je kako će bilo kakvo vršenje kontrole nad trgovinom i običajima Indijanaca rezultirati negodovanjem i vjerojatnim sukobima te kako svaki sukob osnažuje poziciju poglavica koji se protive dolasku kolonista. Amherst je, iz cijelog sukoba, uvidio samo pogodnosti iz vojnog aspekta.

11. Pontiacova pobuna

Amherstove reforme

Johnson je upozoravao Amhersta kako postoje naznake da Indijanci pokušavaju stvoriti konfederaciju koja će se protiviti Britancima te kako je potrebno poslati veliku količinu darova kako bi se situacija primirila, no Amherst se nije obazirao na to. U Detroitu je trebao biti održan kongres na kojem će se potvrditi kapitulacija Kanade i osigurati dobri odnosi s Indijancima *pays d'en hauta*, te se u savjetima Johnsonu, Amherst poziva na sukobe s Čerokezima i kako to može poslužiti kao primjer što se događa kada se netko protivi Britancima.⁵⁶ Ohrabren Grantovim

⁵⁶ANDERSON, *Crucible of War*, str. 470

rezultatima u sukobu s Čerokezima, smatrao je kako nema smisla slati darove i kako je potrebno ograničiti trgovinu oružjem i streljivom s Indijancima.

Trgovina je počela patiti od jeseni 1761., kada su britanski trgovci morali biti pod strogim nadzorom i smjeli su trgovati samo u utverdama. Zbog toga su Indijanci, kojima je često nedostajalo sredstva za prijenos dobara, mogli trgovati samo s onim što su mogli nositi u rukama i na leđima. Jednom kada bi došli u utvrdu, nisu smjeli kupovati alkohol, a kupnja streljiva i baruta je bila ograničena. S tim mjerama je Amherst namjeravao oslabiti indijansku vojnu moć, no samo je onemogućio učinkovit lov i snabdjevanje hranom za zimske mjesece. Umjesto da natjera Indijance na fokusiranje na lov i preživljavanje, tako da ne mogu činiti probleme, Amherst im je dao razlog za negodovanje i dokazao kako Britanci prijete njihovom načinu života.

Amherst dozvoljava naseljavanje u novim pograničnim teritorijima. Tako je i zajednica koja se počela razvijati oko utvrde Pitt kod Forksa počela naglo rasti, sijeći drva, kopati rudnike, loviti po šumama i uzgajati usjeve. Indijanci su brzo uvidjeli kako su nova naselja veća i nametljivija od francuskih utvrda koje su se do prije nekoliko godina tu nalazile. Mnogi doseljenici su dolazili kao trgovci, ali još veći broj ih je dolazio uzgajati usjeve i loviti, što je imalo izravne posljedice na sposobnost Indijanaca da čine isto. Osim toga, mnogim doseljenicima su događaji netom završenog rata još uvijek bili svježi u sjećanju te je postojala odbojnost prema prisutnosti Indijanaca. Iako su doseljenici znali biti neprijateljski nastrojeni, Indijanci nisu mogli ništa poduzeti zbog većeg i bolje naoružanog broja vojnika u britanskim utverdama nego što je to bio slučaj sa Francuzima. Ono što je Amherstu djelovalo kao normalno naseljavanje zemlje, Indijancima je djelovalo kao kolonizacija i osvajanje. Indijanci doline Ohio su shvatili kako su obećanja o povlačenju trupa nakon rata bila samo laži.

Naseljavanje pograničnih područja

U poslijeratnom razdoblju je nastupilo masovno naseljavanje i stvaranje naselja u pograničnim područjima provincija u Americi, dio legalnim putem, a dio nelegalnim. Jedino je u Južnoj Karolini privremeno nastupio zastoj doseljavanja zbog rata s Čerokezima, no uspostavom primirja se i tu nastavlja. Ceste koje su izgradili

Braddock i Forbes su pružale doseljenicima direktan put do doline Ohio gdje su se naseljavali u blizini utvrda. Tako je utvrda Pitt bila okružena svakakvim naseljima, onima s dozvolom iz same utvrde, onima koja su nastala na Croghanovoj zemlji, i ona ilegalna koja su se posvuda pojavljivala. Pukovnik Bouquet je uvidio kako nelegalni doseljenici narušavaju odnose s Indijancima te 1761. izdaje proklamaciju kojom su dužni napustiti svoja nelegalna naselja te čak šalje trupe koje su trebale spaliti njihove kuće. Iako nije bilo dozvoljeno da se prekrši obećanje Indijancima i izgradi službeno naselje doseljenika, koliko god se Bouquet i virginijski guverner Fauquier trudili ništa nije moglo spriječiti nastanak nelegalnih novih naselja na indijanskom teritoriju.

Vlada Connecticuta je poveljom iz 1662. tvrdila kako ima pravo vlasništva nad zemljom u teritoriju Pennsylvanije, te je tako investitorska Susquehannah Kompanija imala pravo podizati naselja u Wyomingu, uključujući zemlju koju je Denny na pregovorima u Eastonu 1757. obećao Teedyuscungu. Na sljedećim pregovorima, kada su zapadni Delaware pristali na mir, a Irokeška Konfederacija povratila utjecaj nad istočnim Delawarema, Teedyuscungovo pravu na tu zemlju je palo u ruke Irokeza. Nedugo nakon kraja rata, već u jesen 1760., dvadeset doseljenika povezanih sa Susquehannah Kompanijom se naselilo na zapadnoj obali rijeke Delaware. I guverner Pennsylvanije, James Hamilton, i obitelj Penn su nastojali spriječiti utjecaj Susquehannah Kompanije, no bezuspješno jer su do kraja 1760. uz rijeku Delaware stajala tri naselja doseljenika iz Connecticuta.

U lipnju 1762., na još jednoj konferenciji u Eastonu, Johnson je odlučivao o valjanosti Walking Purchasea. Johnson je bio sklon Irokezima i želio je osnažiti veze s obitelji Penn. Svjestan situacije u kojoj se nalazi, i očajan, Teedyuscung se pojavio na konferenciji pod utjecajem alkohola te nije nikako pridonio svojem cilju. Na kraju se 27. lipnja Teedyuscung morao odreći ideje o vlasništvu zemlje u Wyomingu, a zauzvrat je dobio naknadu u novcu i dobrima. Druga konferencija tog ljeta, 12. kolovoza 1762., je bila mirovni kongres u Lancasteru između predstavnika vlade Pennsylvanije i Ohio Indijanaca. Pojavili su se i predstavnici Šest Nacija koji su došli dati potvrdu kao "ujaci" Shawneea i Delawarea. Teedyuscung opet nije postigao ništa. Dapače, Irokezi su bili voljni prodavati zemlju u donjem dijelu doline Susquehannah, te je Teedyuscunga zabrinjavalo hoće li isto činiti i sa gornjim dijelom doline.

Doseljenici su nastavili dolaziti i skladištiti materijale za izgradnju naselja te su ignorirali Teedyuscungova upozorenja. Kada je zatražio pomoć od Hamiltona, rečeno mu je neka ne ulazi u sukob i neka traži savjet od Šest Nacija dok Hamilton zatraži pomoć od britanskih vlasti. Teedyuscung ipak odlučuje djelovati te šalje ratni pojas i poziv za pomoć zapadnim Delawarema. Teedyuscung se nadao odazivu jer su poslanici iz Ohia bili uvrijeđeni ponašanjem Pennsylvanijaca, no nije zabilježeno je li postojao kakav odogovor.

U noći 19. travnja, izbio je požar u Teedyuscungovom naselju. On sam stradava, a njegovi ljudi odlaze iz doline. U to vrijeme su naselje posjetili Mingo Senece i nije jasno jesu li bili povezani s požarom, jesu li djelovali po uputstvima Šest Nacija, Susquehannah Kompanije ili možda uopće nisu bili umiješani. Ono što je sigurno jest da je Susquehannah Kompanija iskoristila priliku te doseljenici preuzimaju napuštena indijanska naselja i zemlju. Nisu dugo ostali jer u ljeto dolazi vijest o indijanskom ustanku na zapadu te se gotovo svi vraćaju na istok. Ostalo je samo tridesetak farmera koji su se utvrdili i namjeravali prikupiti žetvu. 15. listopada se na čelu Delaware ratne skupine pojavljuje Teedyuscungov sin, Captain Bull te s lakoćom zarobljava preostale doseljenike, ubivši njih deset.

Napad Kapetana Bulla je bio motiviran osvetom za smrt Teedyuscunga, lokalna i osobna situacija, no dogodila se u okviru puno šireg nezadovoljstva Britancima, njihovim naseljavanjem indijanske zemlje i Amherstovim zakonima koji su uvelike utjecali na svakodnevni život Indijanaca. Ono što je potaklo Indijance na djelovanje i otvoreni zajednički otpor od Susquehannae do Mississippia i od sjevernog Michigana do doline Ohio su bile vizije religijskog značaja i proročanstva koja su se pojavila među Delawareima.

Religijska pozadina indijanske pobune

Prva proročanstva su govorila protiv konzumacije alkohola zbog kojega su, prema proročanstvima, Indijanci postali ovisni o Europljanima, a jednom kada su zbog Walking Purchase ostali bez zemlje, proročanstva među Delawareima počinju poprimati obilježja otpora prema Šest Nacija. Prvi proroci su govorili kako su Indijanci stvoreni kao zaseban narod, odvojen od bijelaca i drugih rasa, te su svojim

kontaktom sa Europljanima i odmicanjem od tradicionalnog načina života razljutili Gospodare Života koji su zbog toga na njih poslali bolesti i loše žetve. Ova proročanstva, u svojoj naravi pan-Indijanska i nativistička, će s vremenom poprimati sve veći značaj, pogotovo zbog svega što se događalo u Sedmogodišnjem ratu. Pred krajem samog rata, među zapadnim Delawareima se javlja još jedan prorok, Neolin, koji osim o zasebnosti Indijanaca i odvratanju od alkohola govori i o prekidu trgovine i bilo kakvog kontakta s Europljanima. Poticao je da se mlade ratnike uči borbi bez europskog oružja, a 1761. predviđa novi rat na zapadu. Povećanje broja doseljenika, Amherstove reforme i manji broj divljači su samo potvrđivali Neolinova proročanstva koja ujedno dovode i do smanjenja političkog utjecaja poglavica koji su i dalje zagovarali prijateljstvo s Britancima.

Kroz 1761. i 1762., Neolinova proročanstva se šire po drugim narodima, potaknuta bolešću i gladi, ali i Amherstovim odbijanjem darivanja Indijanaca. Narodi Chippewa, Miami, Ottawa, Potawatomi, Shawnee, Wyandot, pa čak i Seneca među Irokezima, su počeli vjerovati u Neolinovu poruku. Ratni wampumi nisu prestali kružiti kapitulacijom Kanade, neki od njih poslani od strane Geneseo Seneca koji su htjeli organizirati pobunu kod Niagare, neki preostali Vaudreuilovim pokušajem organiziranja saveza s Indijancima *pays d'en hauta*, te su sada poprimali zajednički kontekst otpora Britancima. Do 1762. se većina umjerenih poglavica povukla iz javnog života ili izgubila na važnosti te prepustila kontrolu nativistima, tako da je samo bilo pitanje vremena kada će izbiti novi sukobi. Iako su Croghan i drugi trgovci na pograničju počeli oprezno sagledavati situaciju, Amherst i viši oficiri su glasine o pobuni smatrali beznačajnima.

Početak Pontiacove pobune

Pobuna će započeti 27. travnja 1763. nedaleko od Detroita kada Pontiac, poglavica Ottawa, pozivajući se na Neolinove poruke na vijeću Ottawa, Potawatomisa i Wyandota, poziva tri naroda na napad na britansku utvrdu. Pontiac je među lokalnim indijanskim naseljima skupio oko 460 ratnika za napad na britansku posadu od 125 vojnika predvođenih zapovjednikom utvrde Henryjem Gladwinom. Nisu uspjeli osvojiti utvrdu u iznenadnom napadu tako da započinju sa opsadom 9. svibnja kada

im se pridružuju i Chippewa ratnici. Sve do kraja srpnja će sprječavati pokušaje opskrbe utvrde, a do tada će u opsadi sudjelovati preko 900 indijanskih ratnika iz nekoliko naroda. Tijekom svibnja su selima *pays d'en hauta* glasnici širili vijest kako je kod Detroita započeo otpor Britancima, te Wyandot, Potawatom, Miami, Kickapoo, Mascouten, Wea, Chippewa i Ottawa ratnici započinju napade i na druge britanske utvrde. Do početka srpnja sve utvrde zapadno od Detroita će pasti u ruke Indijanaca.

Delaware i Shawnee ratnici prekidaju kontakt Pittsburgha sa Pennsylvanijom uništivši naselja na cesti Bedford i opsjedanjem utvrda Ligonier i Bedford. Iako je zapovjednik utvrde Pitt, Simeon Ecuyer, bio pouzdan kako može izdržati opsadu, bio je svjestan opasnosti u kojoj se utvrda našla. Kada su dvojica poglavica pristupila utvrdi i predložila mu predaju, Ecuyer odbija, zahvaljuje poglavicama na ponuđenoj mogućnosti i predlaže im da odustanu od napada inače će biti teških posljedica. Na odlasku im kao poklon daje namirnice, alkohol i par stvari za lakši povratak, među kojima i dvije deke koje su korištene u bolnici utvrde gdje su se liječili vojnici i civili zaraženi malim boginjama.

Amherstov odgovor na pobunu

Amherstu je bilo teško prihvatiti da se događa pobuna u unutrašnjosti te je jedino što je mogao zaključiti kako se radi o nekakvoj vrsti zavjere, vjerojatno potaknute od strane Francuza. Iznenadenost indijanskim uspjehom u prvim mjesecima, neshvaćanje situacije u kojoj su se našli i nemogućnost uspostavljanja kontrole su nagnali britanske oficire i Amhersta na ekstremne metode. Amherst upućuje kapetana Jamesa Dalyella da od Albanyja do Niagara skupi sve slobodne trupe i pokuša pomoći Detroitu. Bouquetu, koji je pokušavao organizirati pomoć Pittsburghu, predlaže širenje malih boginja među Indijancima ne znajući kako je Ecuyer već primijenio tu taktiku, a Gladwinu i drugim oficirima poručuje kako svakog zarobljenog Indijanca treba pogubiti. Britanci su i prije poduzimali okrutne mjere prema Indijancima prilikom sukoba, Amherst je nakon opsade Louisbourga 1758. dozvolio ubijanje indijanskih zarobljenika, ali odobravanje korištenja malih boginja kako bi se iscrpila protivnička snaga je bila novost.⁵⁷ Takav korak se može

⁵⁷ANDERSON, *Crucible of War*, str. 543

objasniti samo osjećajem nesposobnosti i očaja među britanskim vodstvom. Ipak, Amherst je znao kako čak ni to neće zaustaviti pobunu te kako je potrebno tražiti pomoć provincijalnih trupa, no zbog unutarnjih prepiranja i uobičajenih rasprava, to neće biti moguće prije ljeta 1764.

Oslanjajući se na događaje iz rata s Čerokezima, Amherst je predviđao kako će zima i sukobi do ljeta 1764. iscrpiti indijansku zalihu streljiva te će ih tada imati priliku vojno podvrgnuti britanskoj vlasti. Predviđao je i kako će utvrde Niagara, Detroit i Pitt izdržati opsadu te će iz njih pokrenuti kažnjeničke ekspedicije. Od Johnsona je zahtijevao da nagovori Šest Nacija na izoliranje Seneca ratnika koji su se pridružili pobuni. Provincijalne trupe iz New Yorka i New Jerseyja su trebale pomoći Niagari i Detroitu, a one iz Pennsylvanije i Virginije utvrdi Pitt, pritom podvrgavajući lokalne Indijance i dopuštati oprost samo onima koji su se predali i vratili zarobljenike.

Problem Amherstovog plana je bio taj što se radilo o vojnom pristupu. Upravo je nametanje zakona i ograničenja bilo uzrok sukoba. Indijanci Velikih Jezera i doline Ohio su bili navikli na francusku prisutnost koja nije bila nametljiva. Francuzi su među Indijancima djelovali kao trgovci i medijatori između različitih grupa te se nikada nisu vojno miješali u njihovu svakodnevnicu. Izmjenjivali su darove s Indijancima, tolerirali njihove običaje i kulturu, radije su trgovali nego uzgajali i nisu od njih tražili zemlju. Zbog toga su ih Indijanci i nazivali ocima, "onontio". Britansko osvajanje Kanade i Amherstove reforme su poremetile taj odnos, a mir između Francuske i Britanije je bio neshvatljiv Indijancima. Oni nisu mogli razumjeti kako rat može biti gotov ako još nisu poraženi i kako njihova zemlja može biti prodana potpisivanjem papira na drugom kontinentu. Stoga su kroz pobunu pokušavali probuditi "onontia" i oživiti Novu Francusku kroz rituale u kojima su koristili francuske simbole i zastave, ali i kroz napade na Britance.⁵⁸ Zbog toga je i postojalo mišljenje među Britancima kako Francuzi potiču pobunu. Nisu vjerovali kako su se Indijanci, koje su smatrali nazadnima i divljacima, mogli samostalno udružiti. Nisu mogli shvatiti, ili nisu htjeli priznati, kako su kolonizacija prema zapadu i Amherstove reforme bile poticaj za pobunu, dodatno osnaženu vjerskim i nativističkim

⁵⁸ANDERSON, *Crucible of War*, str. 546

proročanstvima, čiji je cilj bio vraćanje dobroćudne europske sile koja je dotada stvarala ravnotežu.

Privremeno primirje

Amherst je očekivao kako će utvrde Detroit, Niagara i Pitt izdržati opsade, ali situacija na terenu je bila malo drugačija nego je on zamišljao. Kada Dalyell stiže u Detroit 28. srpnja 1763., odmah kreće u napad na Pontiacov kamp sa oko 250 vojnika. Kod potoka koji će se poslije bitke zvati Bloody Run, stotinu vojnika biva zarobljeno, 20 ubijeno, 35 ranjeno, a samom Dalyellu je izvađeno srce i glava nabijena na kolac. Zaliha u utvrdi Detroit je bilo sve manje, no Pontiac 15. listopada traži primirje i prekida opsadu iz nekoliko razloga: trebalo se pripremiti za zimu, francuski zapovjednik u Illinoisu je odbio poslati pomoć, a i počeli su se javljati unutarnji sukobi među ratnicima. Tako Indijanci kod utvrde Pitt, kao i oni kod Detroita, napuštaju opsadu zbog priprema za zimu, a Seneci koji su opsjedali utvrdu Niagara čine isto.

Na sastanku sa predstavnicima Šest Nacija u rujnu 1763., Johnson im je obećao kako će im suradnja s Britancima vratiti nadzor nad Indijancima doline Ohio. Oni pristaju pregovarati sa Senecama, a preko zime će pomoći britanskim trupama u napadima na Delaware i Shawnee. Unatoč postignutom dogovoru, Johnson je znao kako je za održivu suradnju potrebno nastaviti s darivanjem Indijanaca, no isto tako je znao kako Amherst nikad neće pristati na to, stoga je odlučio poduzeti što god može kako bi ga se smijenilo. Johnson je namjeravao poslati Croghana u London kako bi se žalio na Amhersta i stanje u Americi, no vijesti o pobuni su već dostigle centar carstva. Amherst u kolovozu dobiva poziv kojim ga se poziva u London kako bi podnio izvještaj o stanju u Americi te u listopadu ostavlja upravu kolonija u rukama generala Thomasa Gagea kojeg je opozvao iz Montrela. Tek kada je došao u Englesku, Amherst saznaje kako ga se optužuje da nije poduzeo dovoljno da se spriječi pobuna Indijanaca.

Halifaxova proklamacija

Dobivanjem novih teritorija poslije rata, trebalo je odrediti njihove granice i upravu, ali i granicu između kolonija i indijanske zemlje. Halifax stoga donosi novu proklamaciju kojom nastaju tri nove provincije. Na sjeveru, od rijeke St. Lawrence i sve do Montreala, će nastati provincija Quebec, a na jugu će nastati Istočna Florida od obale Atlantika do rijeke Apalachicola, i Zapadna Florida od rijeke Apalachicola do rijeke Mississippi. Sve ostalo od Velikih Jezera do Floride i od Mississippia do zapadnog dijela gorja Appalachian je trebalo pripasti Indijancima. U tom području nije bilo dozvoljeno prodavanje zemlje niti naseljavanje, a oni koji su se već naselili su se trebali povući natrag na istok. Jedino je Kruna imala pravo kupovati zemlju, i to od samih Indijanaca koji su na nju imali pravo.⁵⁹ Trgovci su mogli ići na zapad trgovati s Indijancima, ali samo s dozvolom guvernera ili upravitelja kolonije. Jedini predstavnici Krune u tom području su trebali biti zapovjednici utvrda i dva nadstojnika za odnose s Indijancima.

Iako je proklamacija donesena kao pozitivan početak dugotrajnog procesa smirivanja situacije u Sjevernoj Americi, zbog žurnog načina na koji je složena imala je dosta propusta i nejasnoća, potencijalne uzroke daljnjih problema. Halifax je proklamaciju smatrao početkom procesa pomirbe s Indijancima, i ono na što se sljedeće usredotočio je bila trgovina. Namjeravao je isključiti kolonijalne uprave iz trgovine s Indijancima i kontrolu u potpunosti prepustiti nadstojnicima za odnose s Indijancima. Trgovina bi se odvijala ili u utverdama ili u indijanskim naseljima gdje bi postojali nadzornici koji bi osiguravali poštenu razmjenu dobara te bi svi troškovi održavanja trgovine s Indijancima bili plaćeni porezom na istu.

Pokušaj uspostave mira

Iako se nakon primirja 1763. mogao dogovoriti potpuni prekid sukoba, Amherstova je naredio kažnjavanje Indijanaca, a Gage se držao Amherstovih planova za 1764. Bradstreet je trebao krenuti iz Niagare do Detroita i kazniti sve Indijance koji bi pružali otpor te ponovno zauzeti dio izgubljenih utvrda, a Bouquet je trebao iz

⁵⁹KING, *First peoples, first contacts: native peoples of North America*, str. 244

utvrde Pitt krenuti na dolinu Ohio i kazniti Delaware, Mingos i Shawnee Indijance. Cilj je bio uništiti indijanska sela, spasiti zarobljenike i dovesti poglavice u New York gdje će Johnson odrediti uvjete mira. Uz sve to, trupe iz Zapadne Floride su trebale ići uzvodno Mississippijom i zauzeti utvrdu de Chartes i druge trgovačke postaje te time onemogućiti trgovinu Indijanaca s Francuzima. Naravno, malo toga je išlo po planu.

Tunica Indijanci, koji nisu surađivali s pobunjenicima, nisu htjeli zamijeniti Francuze s Britancima te su zapriječili put trupama uzvodno uz Mississippi i natjerali ih da se vrate natrag. Bradstreet nije dobio broj vojnika koji je očekivao, no zato mu se pridružilo oko 500 Indijanaca koji su pripadali nacijama koje su se prošle godine borile protiv Britanaca. Razlog tome je Gageovo dopuštenje Johnsonu da održi mirovni kongres 11. srpnja u utvrdi Niagara. Još u proljeće su Johnsonovi glasnici širili poruku kako će se održati pregovori te kako će oni Indijanci koji "zakopaju sjekiru" biti bogato nagrađeni. Indijanci su se pojavili u brojem puno većem od očekivanoga, preko dvije tisuće ratnika iz 19 nacija se odazvalo, uključujući sva dotad neprijateljski nastrojena plemena osim Potawatomia, Delawarea i Shawneea. Samo jedan manji dio važnijih ratnika, uključujući Pontiacu, se nije pojavio. Poglavice na kongresu su bili voljni nastaviti s trgovinom i pristati na Johnsonove zahtjeve: vraćanje zarobljenika, prekidanje veza s onim nacijama koje su i dalje neprijateljski nastrojene, nadomještanje izgubljene robe i novca trgovcima koji su stradali u sukobu, sigurnost novih trgovaca koji će doći među njih te pouzdavanje u Johnsona ili zapovjednika utvrde Detroit da će riješiti sve potencijalne razmirice.⁶⁰ Uz sve to, kako bi dokazao da su Amherstovi zakoni prošlost, Johnson im daje darove velike vrijednosti i diže zabranu prodaje alkohola Indijancima.

Bradstreet kreće iz utvrde Niagara prema Michilimackinacu 7. kolovoza 1764. očekujući mirno predavanje onih plemena koja već nisu dogovorila mir, i uistinu, par dana poslije njegovom kampu prilazi deset poglavica predstavljajući Wyandote, Delaware, Shawnee, Mingose i Munsee koji traže mir te im Bradstreet nudi iste uvjete kao i Johnson. Kada je Bradstreet 5. rujna dogovarao mir s Indijancima, na umu je imao i vlastitu korist. Na mirovnom ugovoru koji je predstavio poglavicama Ottawa, Chippewa, Hurona, Miamia, Potawatomisa i Mississauga, Indijance naziva djecom i podanicima kralja Georga III., a njihovu zemlju vlasništvom Krune. Iako su poglavice

⁶⁰ANDERSON, *Crucible of War*, str. 620

potpisali primirje, zasigurno nisu u potpunosti razumjeli stavku u kojoj se to obznanjuje, jer ga inače nikad ne bi potpisali. Bradstreet je dodatno pogoršao situaciju kada je pred poglavicama uništio mirovni pojas koji je Pontiac poslao u zamjenu za svoju prisutnost. Iako je tim činom namjeravao umanjiti Pontiacovu važnost, Bradstreet je učinio upravo suprotno. Gageovo pismo 12. rujna upozorava Bradstreeta kako je prekoračio svoje ovlasti i kako mora raskinuti taj ugovor te krenuti u napad na sela Shawneea i Delawarea, uništiti ih i prihvatiti mir samo kada predaju deset poglavica koji su poticali na rat.⁶¹ Indijanci doline Ohio su uskoro nastavili sa napadima na zaleđe Pennsylvanije, a u nemogućnosti da više išta poduzme, Bradstreet se povlači prema utvrdi Niagara.

Bouquet je 3. listopada krenuo iz utvrde Pitt i imao više uspjeha od Bradstreeta. Od 17. do 20. listopada je pregovarao sa poglavicama Delawarea, Mingosa i Shawneea. Mingosi i Delaware su 9. studenog doveli preko dvjesto zarobljenika dok su Shawnee obećali dovesti svoje zarobljenike u utvrdu Pitt na proljeće. Već 28. studenog 1765. je Bouquet bio u utvrdi Pitt, i mir se činio osiguranim u dolini Ohio. Ipak, mir nije bio posvuda postignut, a oni Indijanci koji su pristali na mir to su učinili jer više nisu mogli trgovati s Francuzima u Illinoisu čija se zaliha oružja i streljiva potrošila. Veliki dio poglavica je ostao neprijateljski raspoložen, a Bradstreetovo uništenje pontiacovog mirovnog pojasa je učvrstilo njegovo stajalište među zapadnim Indijancima. Dapače, Shawnee poglavica Charlot Kaske je dobivao na važnosti i bio je odlučniji od Pontiacu u namjeri da se odupre Britancima. Jedino što su mirovni ugovori 1764. postigli jest pomicanje sukoba dalje na zapad.

Kraj Pontiacove pobune

U siječnju 1765. Gage šalje poruku Pontiacu kojim ga poziva da mu pomogne organizirati mirni prijenos vlasti s Francuza na Britance na zapadu. Također šalje dvije diplomatske misije prema Illinoisu, od kojih prva nailazi na Indijance kod utvrde de Chartres koji ih tjeraju natrag u travnju, dok je drugu predvodio Croghan koji je pokušao iz nje izvući korist. Dok je Croghan riješavao privatne probleme i

⁶¹ANDERSON, *Crucible of War*, str. 623

čekao dolazak poglavica u utvrđi Pitt, poručnik Alexander Fraser koji ga je trebao pratiti gubi strpljenje te sam odlazi prema Illinoisu krajem ožujka. Između 7. i 15. svibnja, Croghan se sastao s Indijancima te je konferencija dobro prošla, Shawnee su čak doveli svoje zarobljenike i pristali poslati izaslanstvo da sa Johnsonom dogovori konačan mir. Fraser nije bio jednake sreće.

Fraser u travnju stiže do utvrde de Chartres gdje ga od lokalnih Indijanaca spašava Pontiac koji je bio spreman na pregovore. Iako se pobuna nazivala Pontiacovom, on je bio samo jedan od poglavica koji su se protivili Britancima. Njegovi sunarodnjaci su bili spremni na mir, a unatoč tome što je njegovo stajalište osnaženo Bradstreetovim ponašanjem u Detroitu, i on sam je počeo gubiti vjeru u povratak Francuza. Gageov poziv za pomoć pri organiziranju mirnog prijelaza je također značio da će zadržati određeni status među Indijancima, te se tako sa Fraserom dogovorio čekati Croghana u naselju Kaskaskia, glavnom naselju u Illinoisu, južno od utvrde de Chartres.

Početak svibnja u naselje Kaskaskia ne dolazi Croghan već Kaske koji je od francuskog guvernera Louisiane dobio konvoj dobara koja su trebala pomoći lokalnim trgovcima, uključujući barut. Kaske je to iskoristio da potkopa Pontiacov autoritet rekavši kako je guverner dozvolio otpor Britancima. Kako se Croghan nije pojavio, krajem svibnja Fraser bježi iz naselja. Pontiac ostaje kroz lipanj u naselju Kaskaskia, no saznaje kako Croghan uopće ne dolazi. Na putu kroz Ohio, Croghana i njegovu pratnju je napalo oko osamdeset Kickapoo i Mascouten ratnika, sljedbenika Kaskea. Tri Shawnee poglavica su izgubili život, a sam Croghan je ranjen. Njega i ostatak pratnje je spasio jedan od Shawnee izaslanika koji je rekao kako su dogovorili primirje s Britancima i kako napadače čeka odmazda za to što su učinili. Napadači ih odlučuju poštediti i odvesti u Ouiatenon gdje će savjetovati s poglavicama. Kada su stigli u Ouiatenon, pet poglavica Wabash naroda, koji uključuju Kickapooe, Mascoutene, Miamie, Piankashawe i Weae, oslobađaju Croghana i pratnju te ih mole za pomoć pri dogovaranju mira.

Kada su vijesti o napadu na Croghana došli do Kaskaskia, Kaske šalje naredbu da se Croghana spali, no Pontiac odlučuje iskoristiti priliku da djeluje kao medijator te okuplja predstavnike Mingosa, Delawarea i Shawneea te odlazi prema Ouiatenonu. Ondje se predstavnici Wabash naroda odriču kaskeovog vodstva i mole Pontiacu da

bude njihov predstavnik na dogovorima s Croghanom. Na sastancima održanima u Ouiatenonu u srpnju i Detroitu u kolovozu, Pontiac i poglavice Wabash naroda potpisuju primirje s Britancima. Jedini Pontiacov uvjet je bio da se Britanci odreknu prava na zemlju na kojoj su izgrađene francuske trgovačke postaje i utvrde, ali kako ih mogu preuzeti. Kaske je pokušao podići još jednu pobunu protiv Britanaca na južnom dijelu Ohia, ali kako mu ni Francuzi ni narodi Wabash nisu bili voljni pomoći, i on prati Francuze na drugu stranu rijeke prema St. Louisu.

12. Sudbina Indijanaca

Posljedice Pontiacove pobune

Pontiac je mislio kako će po završetku rata zadobiti poštovanje svojih neprijatelja i kako će mu potpora Gagea osigurati mjesto vođe svih Indijanaca *pays d'en hauta*. Iako je zadobio poštovanje Gagea i Johnsona, britanska potpora nije imala nikakav značaj. Već i tijekom rata su se plemena počela udaljavati od Pontiacovih mišljenja zbog propale opsade Detroita i francuskog odbijanja pomoći, pogotovo kada je postalo očito kako neće doći do novog sukoba između Francuza i Britanaca.⁶² Sada, poslije rata, kada količina darova koja je stizala nije bila dovoljna da mu osigura status vođe, Ottawe ga u potpunosti odbacuju. 1768. se povlači iz svojeg sela gdje je postao žrtva svakodnevnog vrijeđanja te odlazi u Illinois. Tamo ga 20. travnja 1769. Peoria ratnik ubija ispred trgovačke postaje, no nitko se nije potrudio osvetiti njegovu smrt.

Indijanci su ishod Pontiacova rata shvatili kao znak da Britance mogu prisiliti na povlačenje reformi i zakona koji im nisu odgovarali. Trgovina se nastavila neometana, nije bilo ograničenja trgovine barutom, streljivom i oružjem, a i alkohol se ponovno mogao kupovati. Po njihovom viđenju, Indijanci *pays d'en hauta* su silom pokazali Britancima što im je potrebno od njih i pretpostavili su da će sada Britanci preuzeti ulogu medijatoru koju su dotad imali Francuzi.⁶³ Tek će se u budućnosti pokazati kako Britanci neće biti jednako dobri medijatori kao što su to bili Francuzi, niti da će moći kontrolirati svoje koloniste. Ono što će Indijanci koji su se pobunili

⁶²KING, *First peoples, first contacts: native peoples of North America*, str. 63

⁶³ANDERSON, *Crucible of War*, str. 634

uzeti kao pouku jest da im je njihov oružani otpor donio popriličnu korist po cijenu malog broja žrtava.

Britanci zbog neuspjelih opsada Detroita i Pittsburgha te uspješnih ekspedicija Bradstreeta i Bouqueta na kraj rata nisu gledali kao na pobjedu Indijanaca, ali nisu niti mislili kako se radi o bezuvjetnoj predaji. Nitko više nije mislio poput Bradstreeta kako je Indijance moguće staviti pod izravnu upravu Krune, niti poput Amhersta kako ih je moguće kontrolirati reformama ili ograničenjem trgovine. Indijanci im nisu dali drugog izbora nego nastaviti s darivanjima i trgovinom.

Britanci su se također počeli pitati koliko su potrebne utvrde na zapadu i je li ih uopće ima smisla održavati ako se zapad neće naseljavati. Jedino što je Gage mogao jest održati simboličnu prisutnost Britanaca u utverdama i nadati se kako neće biti daljnjih problema s Indijancima. Nadao se kako će proklamacija iz 1763. o zabrani naseljavanja zapadno od Apalačkog gorja imati učinka i umiriti Indijance, no već su se stotine obitelji naselile u okolici utvrde Pitt, a mala posada utvrde nije mogla niti raseliti doseljenike niti spriječiti Indijance da stvari uzimaju u svoje ruke. Jedino što je bilo sigurno jest kako će daljnje naseljavanje zapada dovesti do novih sukoba, pogotovo zato što su upravo obični farmeri i radnici najviše stradavali u pohodima u Sedmogodišnjem, odnosno Francusko-Indijanskom ratu, te je neprijateljstvo prema Indijancima bilo duboko usađeno u mentalitet velikog broja doseljenika. Tako su Indijanci na kraju bili uvjereni kako je njihova pobuna prisilila Britance na pozitivne odnose i ostavila zapad nebranjen. Britanci su pak donijeli proklamaciju čije uvjete nisu mogli održavati, a doseljenici nisu imali namjeru poštovati deklaraciju dok su s Indijancima uvijek bili na oprezu.

Budućnost odnosa s Indijancima

Ilegalna naselja su se nastavila pojavljivati iza Proklamacijske Linije te je preko 500 obitelji živjelo u dolini Monogahela i odbijalo poslušati trupe iz utvrde Pitt koje su ih pokušavale otjerati sa zemlje. Paljenje naselja isto nije ništa postizalo jer su se doseljenici uvijek vraćali. Problem nije bio samo u tome što su ilegalni doseljenici naseljavali indijansku zemlju, lovili na indijanskim lovištima i nekontrolirano im prodavali alkohol, nego i što su ubijali Indijance u velikom broju. U prvoj polovici

1766. ubijeno je preko 20 Indijanaca, najviše oko Pittsburgha. Croghan je smanjivao nezadovoljstvo Indijanaca stalnim izražavanjem sućuti i darivanjem obitelji nastradalih, što je koštalo popriličnu svotu novca. Velike količine alkohola su također spriječavale trenutnu odmazdu, ali su isto tako pomagale gomilati negativne osjećaje. Ubijanje Indijanaca od strane doseljenika se nastavilo te je bilo jasno kako će doći do novog rata ako se ne nađe riješenje za ilegalna naselja iza Proklamacijske Linije. Problemi će se gomilati sve do 1769. kada će Shawnee stvoriti savez s Delawarema i drugim zapadnim narodima, pa čak i s dotad neprijateljski nastrojenim narodima južno od rijeke Ohio.

Iako su i Irokezi i Mohawci od kraja rata bili na strani Britanaca, u Ratu za Neovisnost će doći do podjele te će Mohawci stati na stranu Britanaca, a nakon britanskog poraza, svi Irokezi će biti preseljeni u rezervat na području Ontaria.⁶⁴ Kada je 1828. Andrew Jackson izabran za američkog predsjednika, kroz Kongres provodi zakon o odstranjenju Indijanaca prema kojem je sva indijanska plemena trebalo istjerati na zapad preko rijeke Mississippi. Georgija tako oduzima svu zemlju Čerokezima. Čerokezi su se uzalud žalili, a 1835. general Winfield Scott s vojskom prodire na njihovu zemlju, zarobljava sve na koje je naišao i odvodi 14000 Čerokeza na zapad na put nazvan "Put Suza". Do 1840. sva plemena istočno od Mississippija su prisilno odvedena na područje današnje Oklahome. Za vrijeme Građanskog rata, dio Indijanaca će stati na stranu Juga, dok će plemena Irokeza stati ili na stranu Sjevera ili će ostati neutralna.⁶⁵ Da bi bez rata riješili daljnje probleme, vlada je odlučila dodijeliti pojedinačnom Indijancu zemlju i tako uništiti njihov osjećaj zajedništva. Na području Louisiane od 1870. američka vlada vojno intervenira i podjarmljuje Indijance na tom području. Plemena su postavljena u rezervate, a indijansku djecu se obrazovalo u školama u kojima su bili zabranjeni njihov jezik i običaji. S vremenom će većina Indijanaca biti ili integrirana u bijelačko društvo ili smještena u rezervate. Do 1871. SAD će s Indijancima imati 371 pregovor i preko četrdeset ratova.⁶⁶ Kongres tijekom godina donosi niz odluka i zakona kojima se ukidaju plemenske strukture i običaji. Tek će 1924. Indijanci postati ravnopravni građani s pravom

⁶⁴KING, *First peoples, first contacts: native peoples of North America*, str. 54

⁶⁵SNOW, *The Iroquis*, str. 179

⁶⁶KING, *First peoples, first contacts: native peoples of North America*, str. 244

glasanja.⁶⁷ 1934. će biti donesen Indian Reorganization Act kojim će im biti dozvoljeno stvaranje vlastitih upravnih tijela i vraćanje dijela zemlje.⁶⁸

13. Zaključak

Sudjelovanje Indijanaca u Sedmogodišnjem ratu je neporecivo oblikovalo i prožimalo gotovo sve njegove aspekte. Čak i kroz događaje koji su prethodili sukobima, Irokezi se postavljaju u ulogu posrednika i pokušavaju izvući korist na štetu plemena i naroda koji su trebali biti pod njihovom zaštitom. Upravo će njihov odnos prema svojim podređenima utjecati na Tanaghrissona, poglavicu koji očajno pokušava povratiti svoj utjecaj, i natjerati ga na ekstremnu mjeru. Hladnokrvno ubojstvo Jumonvillea od Tanaghrissonove ruke 1754. će potaknuti agresivniju politiku i Britanaca i Francuza u Sjevernoj Americi te označiti početak rata.

Sve do 1757. će Francuzi biti u prednosti iz jednog jednostavnog razloga, imali su veliki broj Indijanaca na svojoj strani. Njihov i više nego prijateljski odnos s Indijancima im je osigurao ne samo ljudstvo nego i taktičku prednost nad Britancima u većini bitaka i napadima na pogranična područja. Ono što je Britance kočilo od samog početka, a Francuzima će početi mrsiti planove tek dolaskom Montcalma, jest nemogućnost razumijevanja Indijanaca, njihove kulture i običaja. Montcalm ih je smatrao nediscipliniranim divljacima, potrebnim sredstvom za borbu, a ne saveznicima kao što su to činili njegovi prethodnici i Vaudreuil. Iako je Montcalm pobijedio kod utvrde William Henry, upravo će zbog omalovažavanja Indijanaca i masakra koji je uslijedio ta pobjeda biti kobna za Novu Francusku. Indijanci *pays d'en hauta* neće više davati potporu Francuzima te će njihova moć oslabjeti, a od 1758. će zahvaljujući nizu pregovora s Teedyuscungom, poglavicom istočnih Delawarea, Britanci osigurati mir na granicama kolonija. Iako će se kasnije pokazati kako su dana obećanja bila neodrživa, Britanci će se uz osigurani mir s Indijancima doline Ohio moći posvetiti operacijama na Velikim Jezerima i sjeveru. Ono što će presuditi Novoj Francuskoj će biti irokeško napuštanje politike neutralnosti 1759. Iako su 1760. imali punu potporu Irokeza koji su im omogućili gotovo nesmetano

⁶⁷GRANT, *Concise encyclopedia of the American Indian*, str. 59

⁶⁸GRANT, isto, str. 162

osvajanje onoga što je ostalo od Nove Francuske, Britanci i dalje nisu priznavali koliko su dugovali Indijancima.

Rat će i dalje trajati u Europi, no ni u Sjevernoj Americi se situacija neće u potpunosti primiriti. Konstatni napadi na doseljenike na granici tokom rata su ostavili traga na njima te je suživot s Indijancima bio izrazito teško održiv. Strah i politika nepopuštanja su uzrokovali rat s Čerokezima iz kojega će Britanci, posebice Amherst, izvući sasvim krivu pouku. Zbog prekida trgovine, nedovoljnog naoružanja, i manjka saveznika, Čerokezi će izgubiti preko polovice svojih naselja i biti prisiljeni na primirje što će Britancima dati krivu sliku kako je jedini odgovor na nezadovoljstvo Indijanaca prisilno podvrgavanje. Dodatni problem je bilo nekontrolirano naseljavanje doseljenika na teritorije koji su pripadali Indijancima. Naseljavanje, Amherstova nepopustljivost, nezadovoljstvo Irokeškom Konfederacijom i proročke vizije će dovesti do novog problema, Pontiacove pobune. Zbog uspješnog početka sukoba i brzog primirja, Indijanci će također misliti kako je nasilje dobar odgovor na nepravdu Britanaca. Ipak, problemi neće biti riješeni nego samo stavljeni sa stranu, te će sve do početka dvadesetog stoljeća odnos Indijanaca i onih koji su se naselili na njihovu zemlju biti prožet sukobima i neslaganjima koji u većini slučajeva neće povoljno završiti za Indijance.

Na kraju se može reći kako su Indijanci imali ključnu ulogu u Sedmogodišnjem ratu. Bez njihovog sudjelovanja, ili pak drugačije opredijeljenosti, rat je mogao završiti sasvim drugačije. Upitno je bi li pobjeda Francuza pogodavala Indijancima i njihovoj budućnosti, no ono što je sigurno jest kako su pomogli Britancima ojačati svoj utjecaj u Sjevernoj Americi te kako će posljedice toga i u bližoj i u daljoj budućnosti biti kobne za Indijance.

14. Sažetak

Sedmogodišnji rat, još poznat kao Francusko-indijanski rat, je vjerojatno bio najvažniji događaj 18. stoljeća u Sjevernoj Americi. Iako su se u ratu sukobljavale britanske i francuske kolonije, Indijanci su imali ključnu ulogu u sukobu. Dapače, jedan od Delaware poglavica je taj koji je uzrokovao neprijateljstvo između kolonija 1754. kada je ubio francuskog poslanika kako bi učvrstio svoj položaj vođe. Njihovo savezništvo s Francuzima u ranim godinama rata je omogućilo Francuzima da preuzmu kontrolu nad dolinom Ohio i da napadaju britanske doseljenike na graničnim područjima. Britanci su bili u lošoj situaciji sve do 1757. kada Francuzi gube indijansku potporu. Novi francuski zapovjednik, Montcalm, nije mario za indijanske ratnike te je učinio pogrešku, podcjenjivajući ih i uskrativši im nagradu nakon osvajanja utvrde William Henry. Na pregovorima u Eastonu 1758. Britanci su uspjeli dogovoriti mir s Indijancima doline Ohio i usmjeriti pažnju na sjever. Nakon što su Irokezi 1759. napustili politiku neutralnosti i stali na stranu Britanaca, pobjeda je bila nadomak ruke. Britanci su 1760. zauzeli Montreal i francuska kolonija je prestala postojati.

Indijanci su imali ulogu u gotovo svim sukobima rata i ishod bi vjerojatno bio drugačiji bez njihovog sudjelovanja. Jedini problem je što Britanci to nisu priznavali. Napetosti između doseljenik i Indijanaca su također rasle te su rezultirale izbijanjem Čerokeškog rata. Čerokezi su izgubili, a Britanci su počeli vjerovati kako je potrebna prisila kako bi se kontroliralo Indijance. Nove reforme i zabrane su uzrokovale još problema i dovele do Pontiacove pobune. Iako je završio neriješeno, Indijanci su također počeli vjerovati kako je oružani odgovor dobar način rješavanja problema s Britancima. Nastavljanje ilegalnog naseljavanja zemlje i tenzije između britanskih kolonista i Indijanaca će nadolazeća desetljeća obilježiti sukobima i razmiricama.

Ključne riječi: Sedmogodišnji rat, Francusko-indijanski rat, Indijanci, Američki starosjedioci, Irokezi, Čerokezi, Delaware

15. Summary

The Seven Years' War, also known as the French-Indian War, was probably the most important event in the 18th century North America. Even though the war was led between the British and the French colonists, the Native Americans played the most essential role in the conflict. In fact, it was one of the Delaware chiefs who instigated the animosity between the colonists in 1754. when he killed a French emissary in an attempt to secure his position of a leader. Their allegiance to the French in the early years of the conflict enabled the French to gain the upper hand on the Ohio region and to harass British settlers on the borders. The British struggled up until the 1757. when the French lost the Native American support. The new French commander, Montcalm, had no love for the Native American warriors and made a mistake of underestimating their importance and denying them their rightful reward after the siege of Fort William Henry. In 1758. at the Treaty of Easton, the British managed to negotiate the peace with the Ohio Valley Indians and were able to turn their full attention towards the North. After the Iroquois departed from their policy of neutrality in 1759. and joined the British cause, victory was almost secured. In 1760. the British took control of Montreal and the French colony was no more.

The Native Americans took part in almost every battle during the war and the result would possibly be very different without their involvement. The only problem was that the British did not acknowledge this. Tensions between the settlers and the Indians were also high and they resulted in the Cherokee War. The Cherokee lost and the British believed that coercion was the way of dealing with the Natives. New reforms and restrictions caused more problems and resulted in the Pontiac's War. Even though it ended in a stalemate of sorts, the Natives now also thought that they could use force to dissuade the British from their plans. Continued illegal settling of the land and tensions between the British colonists and the Native Americans resulted in conflicts and disputes for decades to come.

Key words: The Seven Years' War, The French-Indian War, Indian, Native American, Iroquois, Cherokee, Delaware

16. Bibliografija:

Knjige:

Anderson, Fred. *Crucible of War: The Seven Years' War and the Fate of Empire in British North America, 1754. - 1766.*, Faber and Faber, 2000.

Cincotta, Howard. *Američka povijest: kratki prikaz*, USIA regional program office, 1998.

Collier, John. *Indijanci obiju Amerika*, Zagreb, Matica Hrvatska, 1968.

Grant, Bruce. *Concise encyclopedia of the American Indian*, NY: Avenel Books 1994.

King, Jonathan C. H. *First peoples, first contacts: native peoples of North America*, Harvard University Press, 1999.

Marušić, Duško. *Englesko-francuski sukob u Americitijekom sedmogodišnjeg rata*, Povijesni zbornik: godišnjak za kulturu i povijesno naslijeđe, FFOS, 2013.

Richter, Daniel K. *Facing East from Indian country: a native history of early America*, London: Harvard University Press, 2002.

Snow, Dean R. *The Iroquis*, Oxford; Cambridge, Mass.: Blackwell, 1996.

Spence, Lewis. *North American Indians*, Zagreb, NY: Avenel Books, 1986.

Zimmerman, Larry J. *Američki Indijanci*, Zagreb, 24 sata, Planeta Marketing Institucional, 2008.

Internetski članci:

Beauchamp, W. M. *An Iroquois Condolence*, The Journal of American Folklore vol. 8, no. 31, October – December 1895., pp. 313-316, American Folklore Society
<https://www.jstor.org/stable/532747>

Crouse, Nellis M. *Forts and Block Houses in the Mohawk Valley*, Proceedings of the New York State Historical Association vol. 14, 1915., pp. 75-90, Fenimore Art Museum
<https://www.jstor.org/stable/42890033>

Deweese, Watson W. *Thomas Penn's Walking Purchase*, Bulletin of Friends' Historical Society of Philadelphia vol. 4, no. 3, November 1912., pp. 124-132, Friends Historical Association
<https://www.jstor.org/stable/41944899>

Converse, Harriet M. *The Wampum-Records of the Iroquois*, The Monthly Illustrator vol. 4, no. 14, June 1895., pp. 342-347
<https://www.jstor.org/stable/25582045>

Hewitt, J. N. B. *Era of the Formation of the Historic League of the Iroquois*, American Anthropologist vol. 7, no. 1, January 1894., pp. 61-67, Wiley
<https://www.jstor.org/stable/658296>

Hewitt, J. N. B. *Legend of the Founding of the Iroquois League*, American Anthropologist vol. 5, no. 2, April 1892., pp. 131-148, Wiley
<https://www.jstor.org/stable/658661>

Williams, Sherman. *The Iroquois Confederacy*, Proceedings of the New York State Historical Association vol. 4, 1904., pp. 9-18, Fenimore Art Museum
<https://www.jstor.org/stable/42889834>

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja IVAN JANTIĆ, kao pristupnik/pristupnica za stjecanje zvanja magistra/magistrice EDUKACIJE POVIJESTI I ENGLENSKE JEZIKA I KULTURE izjavljujem da je ovaj diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitoga rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga diplomskoga rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 22. RUJNA 2021.

Ivan Jantić
Potpis

Izjava o pohrani završnog/diplomskog rada (podertajte odgovarajuće) u Digitalni
 repozitorij Filozofskog fakulteta u Splitu

Student/ica: IVAN JANTIC

Naslov rada: INDIJANCI U SEDMOGODINJEM RATU U AMERICI

Znanstveno područje: HUMANISTIČKE ZNANOSTI

Znanstveno polje: POVIJEST

Vrsta rada: DIPLOMSKI RAD

Mentor/ica rada:

PROF. DR. SC. JOSIP VRANDEČIĆ

(ime i prezime, akad. stupanj i zvanje)

Komentor/ica rada:

/

(ime i prezime, akad. stupanj i zvanje)

Članovi povjerenstva:

PROF. DR. SC. MARKO TROGRUĆ, DOC. DR. SC. MARKO RIMAC, PROF. DR. SC. JOSIP VRANDEČIĆ

(ime i prezime, akad. stupanj i zvanje)

Ovom izjavom potvrđujem da sam autor/autorica predanog završnog/diplomskog rada (zaokružite odgovarajuće) i da sadržaj njegove elektroničke inačice u potpunosti odgovara sadržaju obranjenog i nakon obrane uređenog rada. Slažem se da taj rad, koji će biti trajno pohranjen u Digitalnom repozitoriju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu i javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17), bude:

- a) rad u otvorenom pristupu
 - b) rad dostupan studentima i djelatnicima FFST
 - c) široj javnosti, ali nakon proteka 6 / 12 / 24 mjeseci (zaokružite odgovarajući broj mjeseci).
- (zaokružite odgovarajuće)

U slučaju potrebe (dodatnog) ograničavanja pristupa Vašem ocjenskom radu, podnosi se obrazloženi zahtjev nadležnom tijelu u ustanovi.

Mjesto, nadnevak: SPLIT, 22. RUJNA 2021.

Potpis studenta/studentice: Ivan Jantić